

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Gazdagréti Óvoda

Kindergarten in Gazdagrét



Székhely: Gazdagréti Óvoda

1118 Budapest Csíkihegyek utca 11.


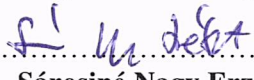



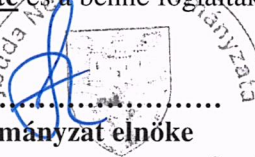
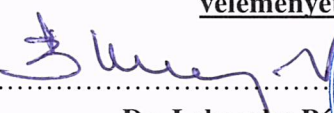

Telephely: Szivárvány Óvoda

1118 Budapest Gazdagréti tér 2/a.

Aranykapu Óvoda

1118 Budapest Törökugrató utca 13.

2023.

Intézmény OM - azonosítója: 034449	Készítette:  Dózsa-Szedlacsek Éva Intézményvezető P.H.
Legitimációs eljárás	
A Pedagógiai Programot 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3)a) bekezdése alapján <u>az óvodai szakmai munkaközössége</u> a jogszabály által ráruházott hatáskörében <u>véleményezte szakmai javaslatait megtette.</u>  Sárosiné Nagy Erzsébet A szakmai munkaközösség nevében	Az Nkt. 72. § (5) a) bekezdése alapján a pedagógiai programot a <u>szülői szervezet megismerte</u> és támogatja annak megvalósítását.  Illés Marianna Szülői Szervezet elnöke továbbá A nevelőmunkát segítő alkalmazottak a pedagógiai program tartalmáról az tájékoztatást megkapták  Csabainé Székely Mónika Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében
Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület a 2011. évi CXCV. tv. 26.§ (1), 70.§ (2) a) és (3) bekezdésében biztosított döntési hatáskörében 10/2022. (12.14.) határozatszámon elfogadta.  Kránczné Dobó Erika Nevelőtestület nevében	
Újbuda Német Önkormányzata a 2011. évi CLXXIX. tv. 10. § (5) bekezdés, a 115. § (e) és 116 § (2) pontja alapján a Pedagógiai Programot véleményezte és a benné foglaltakat a 87/2022. (XII.12.) sz. határozat értelmében <u>elfogadásra javasolta.</u>  Újbuda Német Önkormányzat elnöke P.H.	
A nevelőtestület a helyi egészségfejlesztési programot az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, valamint a diabéteszes gyermekek <u>és az allergiás gyermekek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez</u> beszerezte az <u>iskola-egészségügyi szolgálat támogató véleményét.</u>  Dr. Lehoczky Péter Gábor iskola-egészségügyi szolgálat/orvos P.H.	
A Pedagógiai Program módosítása - 2023. február 1-jei hatályba lépéssel - a magasabb jogszabályban - Nkt. 26. § (1) bek. - meghatározottak alapján a fenntartóra nem terhel többletkötelezettséget.  Dózsa-Szedlacsek Éva Óvodavezető P.H.	

A Pedagógiai Program **módosításával – 2023. február 1-jei hatályba lépéssel – a fenntartóra** a XV-70/39 (2022) iktatószámon nyilvántartott az anafilaxiás sokk intézményi megelőzése érdekében tett fenntartói hosszú távú elköteleződésben foglaltakon túl – **többletkötelezettség nem hárul.**

A fenntartó a Pedagógiai Programot tájékoztatói joga alapján megismerte.

Fenntartói határozat száma: **5./2023. (1. 24. 2.)** határozat

Fenntartó nevében
P.H.

Pedagógiai Programot az óvoda vezetője döntési hatáskörében Nkt. 26. § (1) bek. alapján a 6/2023. (11.30.) számú határozatával **jóváhagyta.**

Dózsa-Szedlácsek Éva
óvodavezető
P.H.

A dokumentum jellege a 20/2012. EMMI
rendelet 82. § (3) bekezdése alapján: Nyilvános
Megtalálható: <https://gazdagretiovi.ujbuda.hu>

Ervényes és hatályos:

2023. február 1-jétől visszavonásig

Verziószám: 4/2023.

Készült: 3 eredeti példányban

Iktatószám: 223/2022.

Tartalomjegyzék

A pedagógiai program jogszabályi háttere – 2022.....	6
Óvodánk jellemző adatai	8
I. Bevezető gondolatok.....	10
1. Óvodánk jelene.....	11
2. Küldetésnyilatkozatunk.....	14
3. Pedagógiai Programunk rendszerábrája.....	16
II. Óvodánk nevelésének célja, feladatai, az óvodakép és a gyermekkép meghatározásával ..	17
1. Óvodakép	18
2. Gyermekkép	19
III. A nevelés feladatai	20
1. Az egészséges életmód alakítása, az óvoda egészségvédő és egészségfejlesztési programja.....	21
2. Esztétikai nevelésünk	31
3. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása	32
4. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása	37
5. Új gyermekek fogadása.....	41
6. Néphagyományok, népszokások, az óvoda hagyományos ünnepei.....	43
7. Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	48
8. Gyermekek foglalkoztatási rendje.....	56
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	58
1. A program megvalósításának, fejlesztésének személyi feltételei	58
2. A pedagógiai tevékenységet meghatározó helyi szabályzatok az óvodánk irányításában:	59
3. A program megvalósításának tárgyi feltételei.....	62
4. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	63

5.	Az óvoda kapcsolat rendszere.....	64
6.	Gyermekvédelmi munkánk	74
V.	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	78
1.	Játék.....	78
2.	Művészetre nevelés	86
3.	Verselés, mesélés	87
4.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	91
5.	Rajzolás, mintázás, kézimunka	94
6.	Mozgás	97
7.	A külső világ tevékeny megismerése	100
8.	Munka jellegű tevékenységek	108
9.	Tevékenységekben megvalósuló tanulás	111
10.	Az óvoda iskola-átmenet.....	116
11.	A gyermek fejlődésének nyomon követése (mérés-értékelés).....	117
VI.	Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, ellátása	119
VII.	Intézményi jó gyakorlat.....	139

A pedagógiai program jogszabályi háttere – 2022.

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm.rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII. 22.) Korm.rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. LXXIX. törvény
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.)
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- Az egészségügyi válsághelyzet ideje alatt eltérő rendelkezéseket kell alkalmazni. Lásd: 2020. évi LVIII. törvény
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Budapest XI. kerület Újbuda Önkormányzat hatályos Köznevelési Koncepciója
- Újbuda Kerületi Környezetvédelmi Program 2021-2026
- Az óvoda szakmai témakörben meghozott nevelőtestületi határozatai

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási

Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelési_igény_u_gyermekek_ovodai_nevelésének_irányelve.docx
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/irányelvek_nemzetiségi_oktat_ashoz
- Összevont Önértékelési kézikönyv, Hatodik, javított kiadás
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/psze/Onertekelesi_kezikonyv_2022.pdf
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hatodik, módosított változat
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedminosités/2021/utmutato_a_pedag_ogusok_minositési_rendszereben_6.pdf
- KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez c. dokumentumhoz
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/ovoda_kieg_2018.pdf

Óvodánk jellemző adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése: **Gazdagréti Óvoda**

Az intézmény idegen nyelvű megnevezése

Német nyelven: **Kindergarten in Gazdagrét**

Az intézmény címe és elérhetősége

Székhelye: **1118 Budapest Csíkihegyek utca 11.**

Tel: 06-1- 246-63-54

E-mail: info@gazdagretiovi.ujbuda.hu

Telephelyei:

	Telephely megnevezése	A telephely címe
1.	Gazdagréti Szivárvány Óvoda	1118 Budapest, Gazdagréti tér 2/a. Tel.: +36-30/999-4288
2.	Aranykapu Óvoda	1118 Budapest, Törökugrató utca 13. Tel.: 06-1-246-60-13

Az óvoda fenntartója, címe és elérhetősége: **Budapest Főváros XI: Kerület Újbuda**

Önkormányzata

1113 Budapest Bocskai út 39-41.

A Pedagógiai Program

- Alkotója az intézmény nevelőtestülete
- Jóváhagyta: Dózsa-Szedlacsek Éva intézményvezető

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva – biztosított

Az alapító okiratunkban meghatározottak szerint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai:

Székhely:

1118 Budapest Csíkihegyek utca 11.

- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnak jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Ételallergiás gyermekek integrált nevelése.
- Mozgásszervi prevenciós torna.
- I- es típusú diabéteszes gyermekek ellátása.

Telephely: Gazdagréti Szivárvány Óvoda, 1118 Budapest, Gazdagréti tér 2/a.

- Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Különleges bánásmódot igénylő, beszéd-fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottnak jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Ételallergiás gyermekek integrált nevelése.

- I- es típusú diabéteszes gyermekek ellátása
- Német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés.
- Mozgásszervi prevenciós torna.

Telephely: Aranykapu Óvoda, 1118 Budapest, Törökugrató utca 13.

- Különleges bánásmódot igénylő, beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.
- Olyan különleges bánásmódot igénylő (de nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján, akik életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat.
- Különleges bánásmódot igénylő, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése.
- Ételallergiás gyermekek integrált nevelése.
- I- es típusú diabéteszes gyermekek ellátása
- Német nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés.
- Mozgásszervi prevenciós torna.

I. Bevezető gondolatok

Az óvoda a csodák, a mesék, a képzelet világa. A napi történetek, a kis és nagy tapasztalatok röpitő erőként épülnek be a gyermekek képzeletébe, gondolatvilágába, megalapozva az első intézményes szocializációt. Az óvoda világa egy olyan pedagógiai kupola, melynek pillérjei a szakértelem, a türelem, az önzetlen óvodapedagógusi-példamutatás, a szakmai hit. A kupola alól messzire, egy életre szól a zene, a mese, a példa, a szó, ezért a tervezőknek igen nagy felelősségük van.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és az azzal összhangban lévő Pedagógiai Programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy

intézményünk szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesülnek azok az általános igények, amelyek az óvodai neveléssel szemben a gyermek érdekeinek figyelembevételével megfogalmazódnak. Óvodánkban, a nevelés középpontjában a gyermek áll.

Pedagógiai programunk nevelési célja az egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve a 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, és hogy az örömteli óvodás évek alatt eljuttassuk gyermekeinket a sikeres iskolakezdés küszöbéig.

Azért vagyunk, hogy a gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, egyéni képességeik kibontakozzanak. A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Pedagógiai Programunkban az óvodai nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére irányul, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

1. Óvodánk jelene

Óvodánk Budapest egyik legszebb kerületében található, a modern Gazdagréti lakótelep és a festői környezetű Sas-hegyi dombság szomszédságában, a lakótelepi épületek és a kertes házak találkozásánál.

Az intézmény három épületében nyolc-tizenkettő-hét csoportban fogadjuk a gyermekeket, igény szerint homogén vagy vegyes csoportokban.

Nevelőtestületünk szakmailag jól képzett, gyermekszerető és gyermektisztelő pedagógusokból áll. Nevelőmunkánkban igazi társak a dajkák, a pedagógiai asszisztensek, technikai dolgozók és a pedagógiai munkát és működést segítő szakemberek: logopédus, gyógytestnevelő, gyógypedagógus, óvodapszichológus. Az óvodapszichológus és gyógypedagógus tevékenységének fő célja az oktató-nevelő munka hatékonyságának segítése, a gyermekek személyiségfejlesztése és lelki egészségvédelme. Közvetlen segítséget nyújtanak a nevelő-oktató munkához, valamint konzultációs lehetőséget biztosítanak a szülők számára is gyermekük nevelésével, fejlesztésével, óvodai beilleszkedésével kapcsolatos kérdésekben. Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segítik a szülőket is gyermekeik nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában. A mindennapi óvodapedagógusi munkánk

kiegészítéseként, a rászoruló gyermekek részére logopédia és gyógytestnevelési fejlesztést biztosítunk, szülői igény szerint hitoktatásra is van helyi lehetőség.

Óvodánk a diabéteszes gyermekek alapellátásán túl felvállalja az egyéb az allergiával küzdő gyermekek ellátását is. Szakmai tudásunkat folyamatos önképzéssel, továbbképzéseken való részvétellel és *önértékeléssel* tartjuk „naprakész” állapotban. A pedagógusok és a munkájukat segítők továbbképzési irányultságának legújabb tartalma az allergiás gyermekek megfelelő ellátásához szükséges ismeretek megszerzése. Az óvodapedagógusoknak és a munkájukat segítő szakembereknek allergiás (étel- és egyéb allergia) gyermek óvodába kerülésekor tisztában kell lenniük a különböző allergiák típusával, tüneteivel és kezelésével, valamint pontos információikkal kell rendelkezniük a szükséges korlátozásokról. Nagyon fontos, hogy anafilaxiás sokk esetén be tudják adni az EpiPen injekciót, illetve ismerjék az újraélesztés folyamatát. Ehhez elengedhetetlen, hogy a pedagógusok és a munkájukat segítők megfelelő oktatásban részesüljenek, hogy fel tudják ismerni a súlyos allergiás reakciót, tudják a sorrendet mikor mit kell tenni, és szükség esetén be tudják adni az injekciót, mert ezzel életet tudnak menteni.

A családi nevelést a gyermek életében elsőrendűnek tekintjük, ezért arra törekszünk, hogy megismerjük a családok kultúráját, hagyományait és segítsük értékközvetítő szerepének erősítését. A nevelés óvodánkban befogadó, elfogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Fő feladatunknak tekintjük, a „jót és jól játszani- ez a dolga a gyermeknek az óvodában” szemléletmód érvényre juttatását. Hiszen a *szabadjáték* a legfontosabb személyiségfejlesztő tevékenység - az emberré válás folyamatában szükségszerű - mert a játék segíti a gyermeket kreatív, cselekvő, játékos emberré válni.

Pedagógia munkánk kidolgozásánál elsődlegesen abból indultunk ki, hogy gyermekeinket olyan kulturális örökség veszi körül, amely értékeinek átadását feltétlenül célul kell kitűznünk. Ebben kaptunk megerősítést az Óvodai nevelés országos alapprogramjában leírtak alapján is, miszerint: "A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is."

Nevelőmunkánkban fontos annak a tevékenységekkel összekapcsolt szemléletnek a megerősítése, amely támogatja a gyermekek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, a tehetség kibontakoztatását, és – egyéni adottságaikra is figyelemmel – azoknak a képességeknek a folyamatos kialakulását, amelyek segítik a hozzánk járó gyermekek iskolai életre való alkalmasságát.

Mindennapjainkra a nyitottság és rugalmasság a jellemző. Életünk megszervezésében alkalmazkodunk a gyermekek és a szülők, valamint a fenntartónk elvárásaihoz, szem előtt tartva helyi lehetőségeinket és a törvényi elvárásokat.



A székhelyen a nevelőmunka elsősorban a külső világ tevékeny megismerésére épül. A fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettségünk a telephely mindennapi életébe beépülő folyamatként jelenik meg. Az „Örökös Zöld Óvoda” címet tudhatjuk magunkénak 2017 őszétől. Az ide járó gyermekek szülei ismerik szakmai irányultságunkat, támogatják elképzeléseinket. Amennyiben hasonló értékeket közvetít családi nevelésük, életvitelük, még hatékonyabban tudják beépíteni a környezettudatos nevelői hatásokat.



A Szivárvány és az Aranykapu Óvoda, telephelyen a nevelőmunka elsősorban a komplex esztétikai nevelésre épül, mindezeket elsősorban a művészetek eszközeivel kívánjuk megvalósítani.

Kiemelten foglalkozunk a zene, vizuális tevékenységek, a mese-vers, a beszéd és a mozgás művészetével.

A telephelyeken is fontos a környezettudatosságra nevelés, „Zöld Óvoda” címet másod ízben nyerte el mindkét telephely 2020-ban.



Az Aranykapu

Óvoda telephely nevelőmunkájának részét

képezi a német-magyar kétnyelvű nemzetiségi nevelés két csoportban.

Nevelőmunkánkat a 32/1997.(XI.5.) MKM rendelet, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény, valamint a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet figyelembevételével végezzük.

Mivel a kétnyelvű nevelés speciális óvodai szolgáltatás, melynek igénybevételére a környéken lakó családoknak nincs a közelben máshol lehetősége, e szolgáltatást a jövőben is biztosítani kívánjuk óvodánkban, amihez élvezzük a fenntartó, XI. kerület Újbuda Önkormányzata és Újbuda Német Önkormányzata által nyújtott támogatását.

Programunk megvalósításának személyi feltétele a törvényben engedélyezett óvodapedagógusi és technikai személyzet. Ennek megfelelően a 27 csoportban 54 óvodapedagógus, 9 pedagógiai asszisztens, egy óvodapszichológus, két gyógypedagógus, 27 dajka és 16 technikai dolgozó segíti a gyermekek fejlődését.

2. Küldetésnyilatkozatunk

Hitvallásunk:

„Adok, s kapok boldog éveket a gyermekeknek, a szülőknek, a tágabb világnak, egy tartalmasabb, szebb világért.”

Olyan biztonságérzetet adó, érzelmek gazdag óvodát ajánlunk, ahol a gyermek „gyermek lehet”, s legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, ahol a szülőkkel közösen, partneri viszonyban, a családi nevelés elsődlegességének tiszteletben tartásával végezzük óvó- védő, fejlesztő tevékenységünket.

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy a Pedagógiai Programunk szellemében minőségileg garantált nevelőmunkát végezzünk. Az óvodánkból kikerülő gyermekeket képességeik alkalmassá tegyék az iskolai élet sikeres megkezdésére, majd érzelmileg gazdag, testileg egészséges és szellemileg kreatív felnőtté váljanak, akik számára fontos az emberi

méltóság megtartása. Az egyén frissessége, önmagunk és a másik ember megbecsülése olyan érték számunkra, mely neveléssel átöröközhető a jövő nemzedékre.

Sokoldalú tevékenységek biztosításával, élmények nyújtásával, szeretettel és türelemmel, a gyermekek egyéni tulajdonságainak és fejlettségének figyelembevételével végezzük nevelőmunkánkat.

Azonos és vegyes életkorú csoportokban neveljük a gyermekeket, szülői igény figyelembevételével.

Felkészülten fogadjuk az ételallergiás gyermekeket.

Nevelőmunkánkban igazi nevelőtársak a Szülők, akik elfogadják nevelési elképzeléseinket, támogatják munkánkat.

A **német nemzetiséghez** tartozók, és az Európai Unióhoz való csatlakozást követően minden bizonnyal növekedő létszámú, majdan német nyelvterületen munkát vállaló, illetve onnan hazatérő családok igényeit igyekszünk kielégíteni a felkínált **német-magyar kétnyelvű neveléssel**. Ezzel segítjük a családokat a **német nemzetiségi hagyományok**, a kulturális és nyelvi kincs ápolását, illetve a már megszerzett nyelvi tudás megőrzését, gazdagítását. Kellő támogatást nyújthatunk a hazaitól eltérő kulturális közegbe való könnyebb beilleszkedéshez a gyermekek, a családok számára.

Wir versuchen mit der zweisprachigen Erziehung den Ansprüchen der, zum deutschen Volkstum gehörenden Familien, sowie der Familien, die zukünftig auf deutschem Sprachgebiet arbeiten werden oder von dort zurückkommen -und dessen Zahl seit dem EU Beitritt wahrscheinlich immer wachsen wird- gerecht zu werden.

Wir helfen den zweisprachigen Familien die Sprach- und Kulturschätze zu wahren, und gleichzeitig die sprachlichen Kenntnisse zu behalten und zu erweitern. Wir streben an, sie zu unterstützen, damit sie sich in den Kulturkreisen besser einfügen können.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodánkban, a szülők biztonságban érezzék gyermekük fejlődését, és nyugodt szívvel ránk bízzák legnagyobb kincsük, gyermekük nevelését.

II. Óvodánk nevelésének célja, feladatai, az óvodakép és a gyermekkép meghatározásával

„Az esztétikum közvetítésével kapcsolat jön létre az ember és a világ között, így a valóságos életet, önmagunkat ismerhetjük meg.”

(Kosztolányi Dezső)

Az óvodánk nevelési irányultságának, céljának, feladatának megfogalmazásában az óvoda dolgozóinak, a testület tagjainak szemlélete, eddigi törekvéseink, eredményeink tükröződnek, melyet a szülők segítségével, a gyermek örömeire, a szép óvodás évek megerősítésére teszünk. Helyi programunk az „Óvodai nevelés országos alapprogramja” szellemében fogalmazódott meg, fenntartónk elvárásainak és távlati koncepciójának ismeretében. Programunk céljainak, feladatainak, tartalmának megfogalmazásában a testület szemléletének minőségi fejlesztése és felelőssége ötvöződik. Az elkészítésében és a folyamatos karbantartásában a testületünk valamennyi tagja aktívan részt vett és vesz, a munka összefogását, a szerkesztést az intézményvezető végezte és végzi el.

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelést kívánja kiegészíteni, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben kiegészítő szerepet, segítő szerepet kívánunk felvállalni.

Óvodai nevelésünk célja:

- elősegíteni az óvodás gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges bánásmódot és gondozást igénylő gyermek ellátását is),
- a pedagógiai tevékenységrendszerünk és a tárgyi környezet biztosításával segíteni a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását,
- a gyermekeket értő, elfogadó, elvárásokat közvetítő, biztonságot adó, egészséges környezetben kívánjuk nevelni harmonikus személyiséggé, a játék és a különböző műveltségterületek segítségével,
- a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése az egyenlő hozzáférés biztosításával,
- a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása,

- hogy a gyermek az óvodáskor végére - egyéni sajátosságait figyelembe véve, iskolai nevelésre-tanulásra alkalmassá váljon.

Óvodai nevelésünk feladata:

- Az óvodánkba járó gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- Az egészséges életmód alakítása, az érzelmi – erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása, az anyanyelvi-értelemi fejlesztés és nevelés megvalósításán keresztül.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei óvodai nevelésében biztosítjuk a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.
- Megértő, nyitott viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt, arra törekszünk, hogy megbecsülésünket, elismerésünket irányukba kifejezzük, elismerjük. Óvodánk nevelőtestületének tevékenységével, az egyenlő hozzáférés biztosításával és az esélyegyenlőség elvének érvényesítésével enyhíteni igyekszik a társadalmi különbségeket.

1. Óvodakép

Az egyén mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és egyben szociális lény.

Az alapvető célunk olyan óvoda működtetése, ahol:

- a gyermek a legfontosabb, ahol a gyermek GYERMEK lehet,
- szeretetteljes, befogadó, biztonságérzetet adó, érzélem gazdag, tevékenységre serkentő légkör uralkodik,
- a gyermek az óvoda dolgozóiban támaszra talál,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez rendelkezésre állnak a szükséges személyi és tárgyi feltételek, - beszerzéseink során figyelemmel vagyunk a csoportba járó allergiás gyermek/gyermekek állapotára (pormentesíthető, lemosható eszközök/bútorok, stb.)
- a gyermek legfőbb tevékenysége a mással nem helyettesíthető SZABAD JÁTÉK,
- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, gondoskodás és különleges védelem illeti meg,

- a nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az őket megillető jogok, alapvető szabályok tiszteletben tartására és az egyenlő hozzáférés biztosítására irányul,
- a pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezet segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását,
- az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését,
- a nevelésben alkalmazott módszerek alkalmazkodnak a gyermek személyiségéhez, egyéni és eltérő fejlődési üteméhez,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását és a hátrányok csökkentését feladatunknak tekintjük,
- a nevelők értékrendjében fontos a humánus, a szeretet, a tolerancia, a munka és a tudás megbecsülése, a humor, a hagyomány- család- haza tisztelete, az "élet" és a természet védelme,
- a nevelők tisztelik és elfogadják és támogatják a családi nevelés elsődleges szerepét
- a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeknek biztosított a multikulturális nevelésen alapuló integráció,
- az óvoda nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának,
- a szülők biztonságosnak látják gyermekük fejlődését, és szívesen ránk bízzák legnagyobb kincsük, gyermekük nevelését.

2. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Óvodánkban a nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nevelőmunkánk során nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Intézményünk a Fenntartó hathatós támogatását is magáénak tudva felvállalja az allergiás gyermekek ellátását. Meggyőződésünk, hogy a gyermeknek joga van a biztonsághoz.

Minden gyermek, aki valamilyen betegséggel érkezik az óvodába (diabétesz, epilepszia, krupp, ételallergia, napallergia, stb.) az átlagosnál több, differenciáltabb figyelmet kíván és a gyerekekkel foglalkozó felnőttek az általános felelősségen felül állandó kontrollt tartanak.

Alapvető célunk olyan gyermekek nevelésének elősegítése, akik:

- egészségesen élnek, érzelemben gazdagok, önfeledten játszanak, mozognak, tevékenykednek és tudnak élni a felkínált „szabadsággal”,
- az őket körülvevő világra (természeti és társadalmi) rácsodálkoznak, felfedezik szépségeit, megértik összefüggéseit (saját fejlettségüknek megfelelően) és képesek lesznek megővni, létrehozni, alakítani azt, *azaz környezettudatos életre készülnek*,
- jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkeznek, társaikkal együttműködésre és bizonyos fokú elfogadásra képesek, problémájukat kis segítséggel megoldani képesek, szívesen és változatosan használják anyanyelvüket,
- fejlődő személyiségek, fejlődésüket genetikai adottságok, az érés sajátos korosztályi törvényszerűségei és a környezeti hatások együttesen határozzák meg,
- számára biztosított az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférés.

III. A nevelés feladatai

Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

- az egészséges életmód alakítása
- az esztétikai nevelés
- az érzelmi és erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

1. Az egészséges életmód alakítása, az óvoda egészségvédő és egészségfejlesztési programja

Célunk:

- A gyermek egészséges életvitel iránti igényének kialakítása, a testi és lelki fejlődésük elősegítése.
- A gyermekeknek adekvát és életkoruknak megfelelő életritmus, stabil napirend kialakítása.
- Gyermekeink szokjanak hozzá, hogy egészségesen éljenek, sajátítsák el az alapvető higiéniai szokásokat, ismereteket, egészségesen táplálkozzanak és válják igényükké a rendszeres, mindennapi mozgás (kötetlen és szervezett formában).
- A lelki egészség támogatása, jó közérzet alakítása.
- Az optimális személyiség és társas készségek fejlődésének figyelemmel kísérése, támogatása.
- Az óvoda és a család egészségnevelő feladatainak összehangolása, a gyermekeken keresztül a szülők egészségkultúrájának formálása.
- környezetterhelés csökkentése (nedves WC papír használatának mellőzése).
- takarékosági szempontok szem előtt tartása.
- az 1-es típusú diabéteszben szenvedő gyermekek szakszerű ellátása.

Feladataink:

A gyermekek készségeinek fejlesztése ahhoz, hogy a gyermek az egészségét képes legyen megőrizni és védeni az egész élete folyamán.

A gyermek testi fejlődésének elősegítése az óvodapedagógusok a pedagógiai asszisztensek és dajkák feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése,
- a gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

További feladatok:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése, edzettségének kialakítása a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése az óvodapedagógusok feladata,

- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, a fogápolás, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- a szülővel együttműködve - ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodánkban folyó egészséges életmódra nevelés három fő területen folyik:

- * szomatikus (testi)
- * pszichohigiénés (lelki)
- * szociálhigiénés területeken, melyek szoros kölcsönhatásban állnak egymással.

Szomatikus nevelés

Célunk:

Megbízhatóan épüljön be a gyermekek szokásrendszerébe: a személyi és környezeti higiénia iránti igény, az egészséges táplálkozás, a kulturált étkezés, a szervezet edzése, a testnevelés, a betegségek, kisebb rendellenességek prevenciója, balesetek elkerülése, megelőzése.

Feladatunk:

Megteremteni az egészséges életmód alapvető feltételeit a testi fejlődés biztosítása érdekében.

Ennek érdekében:

- Arra törekszünk, hogy nyugodt, derűs légkör vegye körül a gyermekeket.
- A jó napirend, helyes életritmus kialakításával növeljük a gyermekek biztonságérzetét.
- Figyelünk az étkezések hangulatára, a helyes táplálkozási szokások kialakítására.
- Nevelőmunkánk során törekszünk a kultúrhigiéniai szokások kialakítására, megerősítésére (önálló testápolás, öltözködés, kulturált étkezés, terítés, önkiszolgálás).
- Biztosítjuk a mozgásos és pihentető tevékenységek helyes arányát.
- Biztosítjuk a gyermekek szervezetének edzését, (levegő, víz, kondicionálás, testnevelés), a mozgás felszabadult örömének átélését.
- Törekszünk a gyermekek testi épségének védelmére, rendellenességek korrekciójára.
- Séták, kirándulások szervezésével is hozzájárulunk egészséges életmódjuk kialakulásához.
- *Az általános elvek mellett figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait.*

Pszichohigiénés és szociálhigiénés nevelés

Célunk:

hogyan a gyermek:

- igényeinek megfelelő megnyugtatóval, gondoskodással, odafigyeléssel és megbecsüléssel kialakítsuk önmege elfogadásának és megnyugtatóának képességét;
- biztonságérzetének és önkontrolljának kialakítása érdekében ésszerű szabályokat és korlátokat biztosítsunk, építsünk be mindennapjaiba;
- a gyermek testi- lelki szükségleteinek azonosításával és elfogadásával képessé váljon felismerni és elfogadható módon kifejezni érzelmeit, igényeit.

Az óvoda optimális pszichés klímájának megteremtése érdekében az **óvodapedagógusok, a dajkák és a pedagógiai asszisztensek feladatai:**

- Törekszünk a magas zajszint csökkentésére.
- Szervezett napirendet alakítunk ki, hogy a gyermeket korán megfelelő életér vegye körül, ahol kevés a holt idő és egyéni fejlettségüknek megfelelő a kötelező tevékenység mértéke.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez, a lehetőségekhez képest megfelelő teret biztosítunk.
- Fokozottan figyelünk a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésére, fejlődésük segítésére.

Az **óvodapszichológus** közreműködik az óvodai mentálhigiéné, egészségfejlesztés azon belül is kiemelt módon a személyiségfejlesztés, a szexuális nevelés, személyközi konfliktusok és erőszakjelenségek terén szükséges prevenció és intervenció feladatok megvalósításában, melyet az óvoda és a szülők jelzéseinek figyelembevételével alakít ki. Mindezeket a gyerekekkel, szülőkkel és óvodapedagógusokkal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások keretében látja el

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé.

A gondozás szervezeti keretei, formái – a gyermekek testi szükségleteinek kielégítése

Célunk:

A gyermekek testi komfortérzetének biztosítása.

A gyermekek testi szükségleteinek kielégítése az óvoda valamennyi dolgozójának feladata, a szülői házzal közösen:

- a gyermekek szükségleteinek jelzése az óvoda dolgozói felé;
- ismertetni, felfedeztetni, ráébreszteni a gyermeket a jelentkező szükségleteire, elősegíteni, hogy kulturált, szocializált formában elégítse ki azokat;
- a rendszeres szükséglet-kielégítés mentén elérni, hogy a gyermekben az egészséges életmód szokásai kialakulhassanak és értékként beépülhessenek a gyermeki személyiségbe.

MOZGÁS:

„A mozgás a tanulás kapuja.” A 3, 7 éves gyermekek egészséges fejlődéshez szükség van napi több órányi szabad vagy irányított mozgástevékenységre. Az agy, az értelmi képességek, az iskolakezdéshez szükséges finommotorikus képességek alakulásához, fejlődéséhez a mozgás nélkülözhetetlen! A kisgyermekeket hozzá kell szoktatnunk a mindennapi mozgásos tevékenységekhez. Igényükké kell válni a rendszeres testedzésnek, mely segít az egészségük megőrzésében. Lásd még a Mozgás résznél a 90 oldalon.

Levegőzés

A szabad levegőn mozgásnak, tartózkodásnak jelentős szerepe van a gyermekek egészségmegőrzésében. A napfényhatással van a testi-lelki fejlődésre, nélkülözhetetlen „D” vitaminforrás. A szabad levegő, a napsugarak éltető hatása mindenki számára fontos. A növésben lévő szervezetnek fokozott szüksége van rá, szabad levegő hiányában a fejlődés lassúbbá válik.

A friss levegőn való tartózkodás hatására javul a keringés, a szervezet hőszabályozása, élénkebbé válnak az anyagcsere folyamatok is. A gyermek edzettebbé válik, így nagyobb lesz ellenálló képessége a betegségekkel szemben.

A szabad levegőn való tartózkodás, a zárt terek gyakori szellőztetése, a fertőzések elleni védelem szempontjából is kiemelt fontosságú.

Levegőztetésnél figyelembe kell venni az időjárást, a gyermek ruházatát. Nem ajánlatos a levegőztetés: sűrű ködben, orkánszerű szélben és kánikulában (ha az árnyékolás nem megoldott), de mínusz 10 fokig igen.

Pihenés, alvás

A nyugodt pihenés és alvás légkörének megteremtése az óvoda valamennyi dolgozójának feladata. Fontosnak tartjuk az aktív és nyugalmi időszakok váltakozását az idegrendszer megfelelő fejlődése érdekében. A nyugodt pihenés feltétele a levegő csere, a külső zavaró ingerek kiküszöbölése, kényelmes fekvőhely biztosítása, a pizsamára vetkőzés. Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni szokásait (átmeneti tárgyak, anyapótló eszköz).

Az ebéd utáni pihenés szervezésekor is figyelembe vesszük a gyerekek eltérő alvási igényét és lehetőséget biztosítunk egy órai pihenés után a nem alvóknak csendes tevékenykedésre a nagycsoportosok, valamint a további egy év óvodai ellátásban részesülő gyermekek számára.

Táplálkozás, étkezés

„A gyermeknek kiegyensúlyozott táplálkozásra van szüksége.”

A napi háromszori étkezés feltételei *biztosítottak*, melyek önkiszolgálással vagy naposi tevékenységgel valósulnak meg. Az étkezési szokásokat az óvodapedagógusok, úgy alakítják ki, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő. A megvalósításban a dajka és a pedagógiai asszisztens is közreműködik.

A megjelölt időkereten belül a gyerek az étkezés időpontját a folyamatos reggelinél és uzsonnánál maga választhatja meg.

Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások kialakítása, betartása, amely az óvodapedagógusok, a dajkák és a pedagógiai asszisztensek feladata. A gyermekeket ösztönözzük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására.

Az egészséges táplálkozás érdekében mindennap változatos formákban friss gyümölcsöt, zöldséget fogyasztanak a gyermekek a szülők egyetértésével és támogatásával. (frissen, gyümölcssaláta, aszalt gyümölcs stb.)

A tejtermékek fogyasztására ösztönözzük őket változatos módon a konyhával való folyamatos egyeztetéssel (tej, túró, joghurt, kefir, turmix, stb.)

A magas cukortartalmú ételek és italok fogyasztásának csökkentése és a magas só- és telített zsír- tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, elhagyása étrendjükből a konyha feladata.

Az óvodapedagógusok a külső világ tevékeny megismerése tevékenységekben játékos

formában mutatják be a helyes, egészséges élelmiszerek fogyasztásának előnyeit. Így ösztönözzük a gyermekeket is ezek fogyasztására.

A folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, figyelmeztetjük őket a rendszeres folyadékbevitelre.

Az óvodapedagógusok, dajkák, a pedagógiai asszisztensek és a konyhai dolgozók figyelemmel kísérik a táplálékallergia vagy egyéb okok (pl. vallási) miatt egyéni bánásmódot igénylő gyermekek étkeztetését.

A heti étrendről tájékoztatjuk a Szülőket, akik szabad döntés alapján kiegészítik a gyermekek étkezését nyers zöldséggel, gyümölccsel, esetleg aszalványokkal és magokkal.

Igyekszünk meggyőzni őket arról, hogy közösen, azonos értékrend szerint próbáljuk a gyermekek kulturált étkezési szokásait elmélyíteni. Fontosnak tartjuk a kölcsönös információcserét a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól. A gyermekek különböző étkezési szokásait kellő toleranciával fogadjuk, tiszteletben tarjuk.

Kapcsolat az allergológiai szakrendelővel, óvodaorvosokkal és védőnőkkel

Súlyosan allergiás gyermek ellátása esetén fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermek kezelőorvosának a nevét, valamint az orvos telefonos elérhetőségeit.

Diabéteszes gyermekek ellátása:

- A diabéteszes gyermekek nem sajátos nevelési igényű, hanem sajátos ellátást igénylő gyermekek, vagyis a mindennapi ellátási igényük különbözik egészséges társaiktól, nevelési igényükben nincs eltérés.
- A cukorbetegség, anyagcsere-betegség a gyermek értelmi és szellemi képességeire nincs hatással, így erre vonatkozó sajátos vagy speciális nevelést nem igényel. A diabéteszes gyermekekre az óvodai ellátás tekintetében ugyanazok a törvények és jogszabályok vonatkoznak, mint nem diabéteszes társaikra.
- A cukorbeteg gyermekek egészséges kortársközösségbe való integrációját a betegség nem akadályozza.
- A cukorbeteg gyermeket állapotának, személyes adottságának megfelelően – az erre hivatott szakszemélyzet biztosításával – megkülönböztetett ellátásban részesítjük és e tekintetben semmilyen diszkriminációt nem alkalmazunk.
- A gyermek nem szenvedhet semmilyen hátrányos megkülönböztetést annak kapcsán, hogy diabéteszes.

- A diabéteszes gyermekek ellátását intézményünkben az intézményvezető által megbízott, speciális, szakirányú diabétesz képzéssel rendelkező dolgozók végzik.

Diabéteszes gyermekek napközbeni ellátásával járó feladatok:

- Az 1-es típusú diabéteszrel rendelkező gyermekek vércukorszint szükség szerinti mérése.
- Szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.
- A speciális étkezés figyelése (a gyerekek akkor ehessenek és egyenek, amikor enniük kell, a gyermek szülei által bevitt étel tárolása, melegítése, hűtése biztosított).
- Szoros kapcsolattartás és együttműködés a szülővel.
- Szoros kapcsolat a pedagógus társakkal:

A bármilyen allergiával élő gyermek pedagógusa közvetlen kollégáit, a pedagógiai munkát segítő, valamint az utazó gyógypedagógus kollégáit is tájékoztatja arról, hogy az érintett gyermek/gyermekek milyen típusú allergiával küzd. Tájékoztatást ad arról is, hogy miről vehetik észre az anafilaxia tüneteit, és hogy mit kell tenniük anafilaxiás reakció kialakulása esetén, továbbá hol található a Székhelyen, illetve a Telephelyeken az EpiPen injekció. A két darab EpiPen tollat az óvoda egészségügyi ládájában helyezzzük el, melynek helyét minden dolgozó ismeri. Ezt minden új kollégával ismertetni kell.

Öltözködés

A szülőkkel közösen alakítjuk a gyermekek időjárásnak és a réteges öltözködésnek megfelelő öltözködési szokásokat. Egészségügyi szempontból a szervezett mozgásos tevékenységhez és az alváshoz váltóruhát használunk. Az udvari szabadidős tevékenységhez elengedhetetlen az önfeledt játékot nem gátló “szabadidő ruha”. Az ünnepi alkalmakkor a gyermekek “ünneplő öltözéke”, a számukra legkedvesebb ruha.

A szülőkkel együttműködve meg kell találni azokat a ruhadarabokat, melyben nemcsak kényelmesen játszhatnak, de anyagánál fogva biztosítja azt, hogy a gyermek nem lesz izzadt, így elkerülhető a gyakori megbetegedés. Szintén fontos felhívni a figyelmet a réteges öltözködésre is.

Testápolás, tisztálkodás

Igyekszünk a feltételeket megteremteni ahhoz, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezzék e tevékenységeket. Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy napjában többször mossanak kezet a gyermekek, ne csak étkezések előtt, WC használat után. Tudatosodjon bennük a kézhat fogalma, mely kézfelületet szintén alaposan kell megmosniuk. Az óvodába érkezéskor, átöltözés után minden esetben tisztálkodnak, mielőtt a csoportszobába lépnek.

Köhögéskor, tüsszentéskor használják a könyökhajlatukat, és ekkor is mossanak kezet. Érezzenek felelősséget társaik egészsége iránt.

A szülői házzal közösen megtanítjuk a helyes orrfújás technikáját, arra neveljük, szoktatjuk a gyermekeket, hogy zsebkendő használat után is mossák meg a kezüket.

Minden gyermek saját jellel ellátott eszközökkel rendelkezik. Arra törekszünk, hogy gyermekeink minél egészségesebb fogakkal rendelkezzenek. Ennek érdekében fokozatosan válják igényükké az étkezés utáni fogmosás. A fogkrém- amely szülői választás- igazodjon a gyerekek fogazatához, a fogkefék cseréje szükségszerűen, illetve időszakosan legyen biztosítva. Ismerkedjenek meg a helyes fogmosás technikájával. Legyen biztosított a rendszeres fogászati szűrés.

A déli fogmosás a gyermekek egyéni fejlettsége szerint fokozatosan kerül bevezetésre. Fontos a gyermek intimitásának biztosítása, ezért a WC-ket függönyökkel láttuk el. Figyelmet fordítunk a "nemek" gondozására (szükség szerinti elkülönítés, papírhasználat...)

A gondozási tevékenységek önálló végzését elősegíti a folyamatosság biztosítása, az óvoda és a családi gondozási szokások összehangolása. A szokások kialakítása során arra törekszünk, hogy a gyermekek sok elismerést, bizalmat kapjanak, jussanak sikerélményhez.

Az eredményes munkánk feltétele az óvodapedagógusok és a dajkák jó együttműködése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett és teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.

Erőteljesen fejlődik mozgáskoordinációja és finommotorikája.

A gyermek:

- figyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára,
- képes mindennapi szükségleteit életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően kielégíteni,

- a testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodik, fogat mos, fésülködik, használ zsebkendőt,
- önállóan használja a WC-t,
- az eszközökre vigyáz, tisztán tartja, helyére teszi azokat,
- készségszinten használja az evőeszközöket,
- étkezés közben kulturáltan viselkedik, esztétikusan terít és higiénikusan étkezik,
- önállóan öltözik, és segítséggel választja meg ruházatát az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelően, törekszik ruházata esztétikájának megtartására,
- önállóan tevékenykedik, észreveszi elvégezhető feladatát és segítséget nyújt társainak.

A környezettudatos magatartás megalapozása

Célunk, hogy a

természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartást ismerjék meg óvodásaink, és a maguk szintjén lehetőséget biztosítunk számukra a környezettudatos viselkedésre. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít. Segíti a gyermeket, hogy tevékenyen ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés alapja. Képesse váljon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Alapelveink:

- az élet tisztelete, védelme,
- a természet ökológiai szemlélete,
- a játék tevékenységben, személyes tapasztalatok, érzékszervek útján szerzett ismerete.

A fenntartható fejlődés pedagógiájában tágabb célként a környezeti polgárrá nevelés jelenik meg. Feladatul tűzi ki a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet és erre építve a fenntartható fejlődés és erőforrás gazdálkodás, a fenntartható fogyasztás érdekében szükséges ismeretek és tudás, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítását.

A környezettudatos magatartásra nevelés sikere tehát elsősorban a gyermekeket nevelőkön, az intézmény valamennyi dolgozóján, a családtagokon, az ő hozzáállásukon, attitűdjükön, nevelési módszereiken múlik. Az óvodás gyermek környezeti érzékenységet alapvetően a családjában látott viselkedési, fogyasztási, életvezetési minták határozzák meg. Törekszünk az óvoda és a család együttműködésére ezen a területen is. Szeretnénk, ha a gyermekek is hazavinnék az óvodában kialakított környezettudatos szokásokat, ezzel „nevelve” szüleik,

családtagjaikat is erre a magatartásformára. Szeretnénk, ha gyermekeink képessé válnának a környezet, természeti értékeinek tiszteletére, megbecsülésére, védelmére és megóvására.

Elsősorban az érzelmekre építve pozitív szokások és viselkedési formák kialakítására törekszünk. Minden gyermek aktív bevonásával, megfelelő motiváció segítségével cselekvés, szemlélődés, utánzás módszerét felhasználva próbáljuk a gyerekek figyelmét felkelteni különböző folyamatokra, amelyek környezetünkben történnek, és közvetlenül hatással vannak az emberre is.

A környezettudatos magatartás kialakításának célja:

- pozitív érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása, amely meghatározza a természet és az ember által létrehozott környezet harmonikus együttélését;
- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása;
- rendszerszemléletre nevelés;
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése;
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés;
- optimista életszemlélet kialakítása;
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés;
- tolerancia és segítő életmód kialakítása;
- olyan magatartásforma kialakítása, mely szükséges ahhoz, hogy a gyermek további élete során is- a környezet részeként- aktív résztvevőként óvja környezetét.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében az alábbi elvek betartását tartjuk fontosnak:

Az óvodapedagógus a gyermekcsoportot nem hagyhatja felügyelet nélkül!

Minden óvodapedagógus a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével folyamatosan neveli a gyermekeket az elvárt magatartásformák betartására, a veszélyforrások elkerülésére, az eszközök megfelelő használatára.

Az óvoda valamennyi dolgozójának kötelessége az észlelt veszélyforrásokat jelenteni a vezetőnek, helyettesének vagy a munkavédelmi felelősnek, illetve kiküszöbölni azokat.

A gyermekek kezébe adott eszközöket csak előzetes ellenőrzés után adjuk használatra. A hibás tárgyakat, eszközöket a javításig használaton kívül helyezzük.

Kiemelt figyelmet fordítunk a balesetek megelőzésére a testnevelési foglalkozásokon, az udvaron, a játszótéren való tartózkodás idején és az utcai közlekedés során.

Intézményen kívüli tartózkodás esetén (séta, kirándulás, közlekedési járműveken való utazás) a gyermeklétszámhoz szükséges felnőtt kíséretet biztosítjuk (tíz gyermekenként egy felnőtt).

A balesetmentes közlekedés érdekében a gyermekekkel megismertetjük a közlekedési szabályokat, elsősorban személyes példamutatással, és azokat betartatjuk.

Ha baleset történik, megteesszük a szükséges intézkedéseket: elsősegélyben részesítjük a sérült gyermeket, szükség esetén orvosi ellátást biztosítunk, mentőt hívunk, minderről tájékoztatjuk a szülőket. Minden balesetet jelenteni szükséges a vezetőnek, helyettesének, akik a további intézkedést megteszik, SZMSZ-ben meghatározottak szerint járunk el.

Balesetvédelmi Szabályzattal rendelkezünk, melynek betartása minden dolgozó kötelessége.

2. Esztétikai nevelésünk

Alapvető célunk:

a gyermekek jogait, egyéniségét figyelembevevő, az egyéni bánásmód és fejlesztés elvét követő, a tapasztalásra, élményszerzésre és a művészeti nevelés eszközeire építő, elsősorban a kisgyermek ÉRZELMÉRE ható nevelés.

Alapfeladataink:

- Az óvodánkba járó 3-7-8 éves gyermekek nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával a játék, a mozgás és a művészeti tevékenységek segítségével.
- Biztosítani a gyermekek harmonikus személyiségének kibontakozását, megerősítését.
- Egyéni igények figyelembevételével, esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Az ízlésformálás megjelenése a mindennapokban, a tárgyi, társadalmi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben kapcsolódjanak a rácsodálkozási élmények, erősödjön a gyermek élmény-befogadó képessége.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy a tárgyi-emberi-természeti környezetben észrevegyék a szépet és a csúnyát.
- A környezettudatosságra neveléssel szoros összefüggésben a harmóniára, szépségre, tisztaságra való igény felkeltése, a gyerekek aktív bevonása a környezet ápolásába, szépítésébe.

3. Érzelmi és erkölcsi nevelés, értékorientált közösségi nevelés szociális tapasztalatok biztosítása

A közösségi normák és szabályok megalapozása-a nevelőmunka kulcskérdése.

A személyiségfejlődésben a 3-7 éves életszakasz kiemelt jelentőségű. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A személyiség, az "én" kialakulásának segítése során alapfeltételként a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel való optimális kapcsolatot tekintjük, és ebben a család szerepét meghatározónak tartjuk.

Nevelőtestületünk a **játékot** tekinti olyan tevékenységnek, ahol a gyermek a leginkább megismerheti önmagát, legbelsőbb világát, kipróbálhatja önmaga hatását másokra.

Célunk:

Az erkölcsi nevelés nem más, mint az önállóságra, a szabadságra nevelés.

Fő célunk:

- a gyermekeket képessé tenni arra, hogy felismerjék a jót és azt meg tudják különböztetni a rossztól és egyre inkább képesek legyen a jó mellett szabadon dönteni;
- képessé tenni a gyermekeket egymásra figyelni, szükség esetén egymásnak segíteni, a tevékenységekben együttműködni, az együttélés alapszabályait betartani;
- derűs csoportlégtérben érzelmi biztonság nyújtása, a gyerekek önállósági és öntevékenységi vágyának segítése, pozitív magatartási modellek felmutatása, erkölcsi, érzelmi, akarati tulajdonságok fejlesztése;
- A szociális értékrend, a szociális motívumok fejlesztése.

A szociális tanulás legfőbb eszközének az **utánzást, mintakövetést**, a felnőttek és a társak viselkedésének átvételét tartjuk. Az óvodapedagógus személyisége, jelzései, hatásai az érzelmekre épülő szeretetteljes kapcsolat erősíti a pozitív képet a gyermekben, ezáltal nyitottabb lesz, könnyen beilleszkedik, megtanulja az alkalmazkodást, a társadalmi lét szabályait.

Az erkölcsi nevelés alapelvei, tartalma és feladatai

Az erkölcsi nevelés **alapelvei** óvodánkban:

- Az indirekt ráhatások elve
- A gyermek iránti igényesség és tisztelet elve
- A pozitív tulajdonságokra támaszkodás elve

- A bátorítás elve
- A folytonosság, egységesség és következetesség elve
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételének elve

Az erkölcsi nevelés lényege a személyiség erkölcsi arculatának a kialakítása. Ez a fejlesztés átfogó jellegű, több mint egy nevelési terület, mivel az egész óvodai élet nevelési folyamatában tetten érhető.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus attitűdjei, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. Mintát jelentenek a gyermekek számára, amelyeket átvesznek és utánoznak.

Ha gyermekeink azt tapasztalják, hogy a felnőtt érzékeny a tiszteletre, az udvariasságra, a másokkal való érintkezés módjára, akkor ezeket a magatartásformákat tudattalanul is átveszik.

Feladataink:

Alapja: a szokásrend kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás támogatása.

A normák kialakulása és alkalmazása a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

- Az óvodapedagógus feladata az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrend megtervezése.
- Fontos feladatunk, hogy óvodánk dolgozói az egyes értékeket, szabályokat azonos módon ítélik meg, ezzel a „kettős mércét” elkerülni.
- A nevelésben folyó erkölcsi szokások, helyes viselkedésformák alakításához, ennek folyamatához meg kell teremtenünk — szülőnek, pedagógusnak egyaránt — azokat a feltételeket, amelyek között a gyermek, a ma gyermeke, megtanulhat igazodni a változó világhoz, képessé válik az új szeretetére, a feladatok, a döntések megfogalmazására, illetve elfogadására.
- Törekednünk kell arra, hogy a gyerekek önmagukat tudják értékelni, nemcsak teljesítményüket, hanem tetteik helyességét vagy tévedéseit is.
- Az erkölcsi értékek alakítása, a szociális erkölcsi normák felfogásán, beépülésén keresztül: a jó-rossz felismerése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése, saját élethelyzetben való meg tapasztalása, érzelmi átélése mellett, megfelelő értelmezéssel párosulva a nevelők személyes példáján keresztül.
- Alapvető erkölcsi tulajdonságok kialakítása a gyermekekben, úgymint együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség.

- A gyermekek akarati tulajdonságainak, ezen belül az önállóságnak, önfegyelemnek, kitartásnak, feladattudatnak, szabálytudatnak fejlesztése.
- Lehetőséget biztosítunk óvodánkban (a szülők igényeit figyelembe véve) a történelmi egyházak által szervezett különböző felekezeti szervezett hitoktatásra.

Közösségi-magatartási szokások és szabályok

A gyermekcsoport a gyermek életében többféle funkciót tölt be. Tapasztalatszerzési közeg, amelyben a gyermekek a közösségi együttélésről szereznek tapasztalatokat. A nevelő hatások nemcsak a közösségre, hanem az együttműködési, segítségnyújtási, versengési, önállósági és függőségi helyzetek, alá- és fölérendeltségi viszonyok megtapasztalására alkalmasak.

A gyermekek között adódó konfliktusok és erőszak megelőzése érdekében a családdal együttműködve fejlesztjük óvodásaink önállóságát, továbbá a szabályok betartására, a veszélyes körülmények felismerésére, a váratlan helyzetek kezelésére neveljük őket életkori sajátosságaik figyelembevételével.

A gyermekekkel közösen hozott szabályok kialakításánál arra törekszünk, hogy azok legyenek világosak, betarthatók a gyermekek számára, betartatásukban a felnőttek legyenek következetesek. A szabályok kialakításánál arra törekszünk, hogy ne a tiltás, hanem a megoldandó probléma kerüljön a középpontba.

Az egyes gyermek jogainak gyakorlása közben nem korlátozhat másokat, ugyanezen jogainak érvényesítésében, nem veszélyeztetheti a saját, társai és nevelői egészségét, testi épségét. Védelmet biztosítunk a fizikai és lelki erőszakkal szemben. Nevelőmunkánkban a prevenciót és korrekciót is feladatunknak tartjuk, ha szükséges, akkor ehhez szakemberek (óvodapszichológus, gyógypedagógus) segítségét is igénybe vesszük.

Az óvodapedagógusok számára az allergiával élő gyermekek jelenléte a csoportban egyfajta lehetőséget is kínál arra, hogy felhívják a gyermekek figyelmét a „láthatatlan” fogytékosságokra, az allergiákra is.

Érzékenyítő projektünkhöz kapcsolódva a pedagógus elmagyarázza a csoportjába járó gyermekeknek, hogy egyik társuk ki van téve az anafilaxiás sokk kockázatának, ha (az érintett gyermek) veszélyes allergénnel érintkezik. A korosztálynak megfelelően készíti fel őket, hogy jelezzék, ha a problémát tapasztalják, szóljanak ők is a pedagógusnak.

Feladatunk:

- a valamiben más gyermekek önbizalmának erősítése.

- Egészségnap vagy egészséghét keretében – a gyermekek számára érthető és lehetőség szerint többoldalúan is érzékelhető formában - kerüljön sor az óvodai csoportba járó allergiás gyermek problémájának mélyebb megismertetésére,
- az okok és esetleges következmények tudatosítására, pl. étkezés után azért is kell minden gyermeknek kezét mosni, hogy elkerüljék az ételallergének játékba történő továbbadását,
- a szükséges eszközeik, pl. Epipen injekció bemutatása, asztmás gyermek esetében a spray bemutatása, ételallergiás gyermek szekrényében szeparáltan tárolt zárt doboz tartalmának bemutatása, amelyben pl. vágódeszka, kés, evőeszköz, különítõben elmosogatott táányérok vannak elhelyezve.
- A piktogramok használata, szabályok rajzainak megjelenítése segíti az óvodás gyermekek tájékoztatását: pl allergiás gyermek jeléhez kapcsolódó tiltott ételek, tevékenységek rajzai.

Az erkölcsi nevelésünk megvalósítása során fontosnak tartjuk:

- A gyermekek állampolgárrá nevelését, mely tartalmazza a gyermek védelmét, a másság elfogadásának gyakorlását, legyen bürszín, érzelmi, testi másság, nyelvi, gondolkodási, vallási eltérés.
- Gyakorolja, tanulja a gyermek az alapvető döntések fontosságát, az önnevelést, a fegyelem kritériumait. Ezen feladatok gyakorlását csak érzelmi biztonságot adó óvodának a védelmében teheti.
- Az értékrendszerek táplálását, helyes megjelenítését, megerősítését az óvodai nevelésünk valamennyi mozzanatában.
- A legfontosabb a *tradicionális értékek* megalapozása, fejlesztése beágyazva a tevékenységek sokféleségébe:
 - az életvédelem területén (szomatikus kultúra erősítése),
 - a környezetvédelem általános és részfeladatai területén (a természet-társadalom- ember harmonizálása),
 - az anyanyelvi és kommunikációs kultúra fejlesztése területén.

Nemzeti értékek:

A nemzeti tudat erősítését már óvodáskorban szükséges megalapozni, különösen az Európai Unió tagjaként. Nemzetet, hazát szeretni a legegyszerűbben, az el nem dobott szeméttel, egy népdal szívet melengető hangjával is lehet.

A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz, valamint a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az ünnepek, ünnepkörök hangsúlyozott lehetőséget biztosítanak a nemzeti identitástudat megalapozására, éppen ezért kiemelt figyelmet kell fordítanunk az ezeket előkészítő élmények megteremtésére.

Fontosnak tartjuk az otthonról hozott érzéseket, gondolatokat, s öröm számunkra, ha ezek az óvoda mindennapjaiban találkoznak. Ezzel fejlődnek, erősödnek a szokások, hagyományok. Arra törekszünk, hogy a személyes értékrendszerek megmaradjanak, fejlődjenek, alakuljanak úgy, hogy az egyén és a közösség kölcsönös elvárásai ne sérüljenek, az azonosság és a különbözőség jól megférjen egymással.

Figyelemmel vagyunk arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik még az azonos életkorú gyermekeknél sem.

Nyitottan fogadjuk, és tiszteletben tartjuk a velünk együtt élő, magukat bármely magyarországi kisebbséghez tartozónak valló, vagy más nemzethez tartozó családok nyelvi és kulturális hagyományait, szokásait. Igyekszünk megismerni, és a gyermektársakkal megismertetni azokat. Keressük értékrendünk közös elemeit, melyekre az együttnevelést kölcsönösen toleráns, elfogadó óvodai légkörben alapozhatjuk.

Különösen nagy figyelemmel segítjük a német- magyar kétnyelvű csoportokban a nyelvi- és kulturális tradíció ápolását.

Szándékunk felmutatni az együtt élők kulturális sokszínűségében rejlő pozitív lehetőségeket, hogy ezzel is segítsük a gyerekek majdani beilleszkedését az eltérő háttérrel rendelkező gyermekek, felnőttek közösségébe.

Unser Kindergarten hat eine offene Haltung zu den, in Ungarn lebenden Volksgruppen und respektiert ihre Sprach- und Kulturgewohnheiten. Wir versuchen diese kennen zu lernen und den Kindern weiterzugeben. Wir suchen Parallelen unserer Wertmaßstäbe, damit wir die gemeinsame Erziehung in einer toleranten Atmosphäre begründen können.

Insbesondere achten wir in den zweisprachigen Gruppen auf die Pflege der Sprach- und Kulturgewohnheiten.

Wir möchten die, aus dem kulturellen Vielfalt resultierenden, positiven Möglichkeiten aufweisen, um den Kindern ihre zukünftige Integration in plurale Gemeinschaften zu erleichtern.

4. Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

“Ha tudjuk, kik vagyunk, és mit miért teszünk, akkor már kezdjük megérteni önmagunkat, jobbra tenni személyiségünket, és megtanulni, miként élhetünk együtt másokkal.”

(Florence Littauer)

Célunk:

- Az óvodáskor domináns szükségletének a szeretetnek a kielégítése.
- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, az intézményi nevelés keretében, a csoport normái alapján.
- Kiegyensúlyozott, önbizalommal rendelkező gyermekek nevelése, azoknak a képességeknek, tulajdonságoknak a fejlődését elősegítve, amelyek alkalmassá teszi őket, hogy én érvényesítési törekvéseiket összehangolják a közösségi élet normáival.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek:

- tisztában legyen saját erősségeivel és el tudja fogadni saját nehézségeit, hibáit;
- odafigyeljen és meg tudja hallgatni másokat is;
- megtanuljon együtt érezni, törődni mások érzéseivel és szükségleteivel;
- kapcsolataiban nemcsak adni, hanem elfogadni is képessé váljon; kapcsolataiban a kölcsönösséget értékelje és várja el;
- a mindennapi tapasztalatszerzési során tanulja meg és gyakorolja a közösségi élet értékorientált szabályait.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- ☺ Minden kisgyermek számára a legoptimálisabb fejlődést biztosító érzelmi légkör, stabil személyes kapcsolat megteremtése, amely az óvodai életükhöz szükséges, az óvoda valamennyi alkalmazottjával együtt.
- ☺ Kellemes közérzetet teremteni ahhoz, hogy a gyermek teljes személyisége harmonikusan fejlődhessen.
- ☺ Érzelmi, hangulati egyensúlyt fenntartani, hogy a gyermekek optimális szinten és intenzitással végezhesék tevékenységeiket, és ebben önmegvalósításukat is átéljék.
- ☺ Pozitív érzelmi töltésű viszony kialakítása a gyerekek egymás közötti és a felnőttek - gyermekek közötti kapcsolatokban. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

- ☺ A kisgyermek igényeinek megfelelő lelki törődés, biztatás, megerősítés nyújtása minden gyermeknek.
- ☺ Modell értékű magatartás, viselkedés nyújtása.
- ☺ Segíteni a gyermekek érzelmi és kommunikációs intelligenciájának fejlődését.
- ☺ A közösségi élet szokásainak kialakítása.
- ☺ Eltérő életmód, kultúra, szokásrendszer kölcsönös elfogadása.
- ☺ Hatékony gyermekvédelmi munka végzése, ami elsősorban a prevencióban valósul meg.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- ☺ Az óvodapedagógussal együttműködve biztosítsa a nyugodt, pozitív érzelmi töltésű légkört a nap folyamán.
- ☺ A kisgyermek igényeinek megfelelő lelki törődés, biztatás, megerősítés nyújtása minden gyermeknek.
- ☺ Modell értékű magatartás, viselkedés nyújtása.
- ☺ Tájékozódjon az óvodapedagógustól a gyermekek családi helyzetéről, gyermekvédelmi esetekről, esetleges speciális gondokról, illetve a gyermekek érzelmi fejlettségi szintjéről, viselkedési kultúrájáról.
- ☺ Az óvodapedagógust segítse a gyermekek egyéni fejlesztésében.
- ☺ Nevelési helyzet megoldásában követési mintának tekintse az óvodapedagógus hozzáállását, magatartását, kommunikációját.

A dajka feladatai:

- ☺ Az óvodapedagógussal együtt működve biztosítsa a nyugodt, pozitív érzelmi töltésű légkört a nap folyamán.
- ☺ A kisgyermek igényeinek megfelelő lelki törődés, biztatás, megerősítés nyújtása minden gyermeknek.
- ☺ Az óvodapedagógus, mint viselkedési minta követése.
- ☺ Modell értékű magatartás, viselkedés nyújtása.
- ☺ Tájékozódjon az óvodapedagógustól és ismerje meg a gyermekek családi helyzetét, gyermekvédelmi eseteket, a gyermekek érzelmi fejlettségi szintjét és viselkedés kultúráját.
- ☺ Nevelési helyzet megoldásában követési mintának tekintse az óvodapedagógus hozzáállását, magatartását, kommunikációját.

Az óvodapszichológus feladatai:

- ☺ Csoportlátogatások alkalmával megfigyeli a gyermekek tevékenységét játék és foglalkozás közben, segíti a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- ☺ Figyelemmel kíséri a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetséggondozásban.
- ☺ Pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végez, főként az iskolára való felkészülés érdekében.
- ☺ Terápiás vagy más kezelés, fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezi a gyermek továbbirányítását a megfelelő szakellátó intézménybe. Egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhet a gyermekek számára.
- ☺ Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segíti a szülőket is gyermekeik nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában.
- ☺ A szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tart fejlődés lélektani, nevelési, vagy a mindennapi élet pszichológiai vonatkozású kérdéseiben.

Nevelőmunkánk során:

Elősegítjük, hogy a gyermek az óvodai élet folyamatában megtanuljon másokkal érintkezni és együttműködni. Ennek érdekében számtalan tevékenységet biztosítunk a számára, amely a kooperációs és kommunikációs képességének alapja, formálásának lehetősége.

Ennek alapja az intézményünk demokratikus légkörének megléte, a csoportokban való fejlesztése a nevelés teljes folyamatában, a megvalósítás igényében. Ezt segíti elő az óvodapedagógusok pedagógiai asszisztensek és *dajkák* modell értékű magatartása, együttműködése. Elvárásainkban, megnyilvánulásainkban arra törekszünk, hogy hitelesek, szükség szerint tanácsadók, s empátiára érzékenyek legyünk. Ezt segíti elő a szülők segítsége, együttműködésre, együttnevelésre való igényük.

Igyekszünk biztosítani a szocializáció és érzelemerősítés feltételeit:

- a „befogadó” környezet biztonságát,
- lehetőséget az együttműködéshez, az érintkezéshez, beszélgetéshez, társalgáshoz, szociális érzékenység kimutatásához,
- a társas együttlét igényének megalapozását (értéke az egyén és közösség számára),
- kielégítjük a gyermekek önállóságának, szabadságának, a rend utáni vágyának igényét.

A különböző tevékenységek folyamatában:

- Lehetőséget biztosítunk a harmonikus kapcsolatok alakulására, ismeretek átadására, értékek megismerésére, tiszteletére, a másság elfogadására, elvárások kimutatására.
- Arra törekszünk, hogy a tevékenységek segítsék a fegyelem, a nyitottság, a kölcsönösség kialakulását, a kooperáció különböző formáinak megismerését (megértés, felelősség, nyitottság), a családi hátrányokból adódó lemaradások csökkenését.
- A munka feladataival (önként vállalt és megbízás), hagyományok, szokások, ünnepek segítségével erősítjük az egyén és a csoport összetartozását, alakítunk erkölcsi normát, nyújtunk esztétikai élményt, fejlesztünk esztétikai érzelmeket.

A neveléssel, tevékenységek igénybevételeével, a helyes módszerek és eljárások alkalmazásával segítjük:

- a nehezen szocializálható gyermekeket, (prevenció, a funkcionális zavarok kiszűrése, a fejlesztés irányának meghatározása),
- "másként" viselkedő gyermekeket,
- támogatjuk a pozitív személyiségvonásokat erősítő barátságokat.

A közösségi élet biztonsága, nyugalma függ a csoport életét szabályozó szokások alakulásától. Biztos és könnyen érthető szabály- és szokásrendszert igyekszünk kialakítani a csoportban. Ezek elfogadását segíti a felnőtt minta és a gyermekek fejlődési üteméhez, sajátosságaihoz igazodó egyéni bánásmód.

Célunk

a belső kontroll erősítése a gyermekekben, ez bizalommal, biztatással, az önállóság, autonómia, kompetencia támogatásával alakítható.

A közösségi együttélést segítő normák: a társ személyiségének, érzelmeinek, tevékenységének tiszteletben tartása, segítség a társaknak, a kisebbeknek, örömszerzés, vigasztalás, együttérzés.

Csoportjainkban a nagyobb gyermekek modellálják a közösségi szokásokat a kisebbeknek. Az óvoda és a csoport hagyományainak kialakítása hozzájárul a gyermekek egymás felé fordulásának erősítéséhez. Az óvodai csoport a szociális keret, amelyben az erkölcsi, érzelmi nevelés megvalósul.

folyamatosan segítjük elő, hogy a szülő és segítségével a gyermek is elfogadja az óvoda szokás-szabály rendszerét, erkölcsi normáit, értékrendjét, s e szerint éljenek (elfogadás). *Mindezt az óvodában töltött időtartam fokozatos növelésével kívánjuk elérni.* Fő törekvésünk, hogy a gyermekek elfogadják az óvodapedagógust. A bemeneti szinthez képest differenciáltan, a fokozatosság elvére támaszkodva határozzuk meg feladatainkat, minden egyes gyermekre.

Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek szüleivel együtt ismerkedjen az óvodával, óvodába kerülésekor és már óvodába kerülése előtt is. Javasoljuk, hogy a beszoktatás formája, időtartama a gyermek igényéhez alkalmazkodjon. Az óvoda dolgozói átérzik, hogy a szülőtől való elválás a gyermek és a szülő számára is nagyon nehéz, megkönnyítése empátiát, türelmet, gyöngédséget kíván. A családtól való elszakadás megkönnyítése érdekében biztosítjuk az apás-anyás beszoktatás lehetőségét és behozhatják kedvenc tárgyaikat, amihez ragaszkodnak. Tiszteletben tartjuk a gyermek testközelség-távolság igényét is.

A bölcsődéből jött gyermekek érkezése előtt felvesszük a kapcsolatot a bölcsődével, meglátogatjuk a gyermekeket, szülői értekezleten is betekintést adunk a szülőknek az óvodánkról. Szakmai találkozásokat szervezünk a gondozónőkkel, az egymással szemben támasztott elvárások közelítése érdekében. Törekszünk arra, hogy ha a szülő is kéri, az egy bölcsődei csoportba járó gyermekek egy csoportba járjanak, egyszerre fogadjuk őket. A kezdeti időszakban a csoportban feladatot ellátó mindkét óvodapedagógus egész nap a csoportban tartózkodik, hogy a tapasztalatok alapján közösen tudják kidolgozni fejlesztési elképzeléseiket. Fontos számunkra a gyermekek múltjának, élettörténetének fejlődési és nevelési körülményeinek folyamatos megismerése, pedagógiai-pszichológiai elemzése a fejlesztéshez szükséges legmegfelelőbb módszerek megválasztásához.

A befogadás időszakában megfigyeljük, hogy:

- miként szokta meg az új környezetet,
- hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
- magára talált-e a játékban,
- hogyan alakult a kapcsolata a csoportban dolgozó felnőttekkel,
- hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
- mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
- hogyan reagált a sok gyerekre.

Vegyes csoportjainkban a nagyobb gyermekek sokat segítenek a kisebbek befogadásában és a szokások megismertetésében.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- szívesen jár óvodába, szívesen tevékenykedik a csoport érdekében, együttműködik, érdeklődik társai iránt,
- segít társainak, együtt érez a közösség tagjaival,
- egymás igényeit, a különbözőséget képes tolerálni,
- igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokás-szabályainak betartása,
- partner a kommunikációban és metakommunikációban, figyelmesen meghallgatja társait és a felnőtteket,
- igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés, bízik önmagában képességeiben és a megbeszéltek alapján befejezi a megkezdett tevékenységet, felelősséget érez a vállalt feladatért,
- önálló a vállalt feladatok elvégzésében, a véleménynyilvánításban, a döntésekben, választásokban,
- igyekszik legyőzni a felmerülő akadályokat, képes konfliktus helyzetben társaival egyezkedni,
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, a közösségi élet szokásai természetessé válnak számukra,
- ismeri és alkalmazza a viselkedés alapvető szabályait,
- a gyermekek között kevés a konfliktus, konfliktus helyzetekben nem az agresszív megoldás az elvárt.

6. Néphagyományok, népszokások, az óvoda hagyományos ünnepei

“A népszokás egyszerre illemtan, erkölcsi kódex, íratlan törvény, művészet, költészet, színjátkozás, mítosz és mágia”.

(Dömötör Tekla)

Célunk:

Arra törekszünk, hogy ünnepeink erősítsék az emberi vágyat, hogy szebbé, tartalmasabbá, érzelmekben gazdagabbá tegyük mindannyiunk életét. Az ünnepeket

szeretnénk megtölteni tartalommal, érzelemmel, hogy az a nap élmény legyen a gyermekek és a felnőttek számára egyaránt, az ünnepek természeti, társadalmi, egyházi voltától függetlenül.

A közös ünneplésnek összetartó ereje van. Az intézményünkben dolgozó óvodapedagógusok feladata, hogy a családdal és/vagy más érintettek bevonásával gondosan járjon el a születésnapok és a különböző ünnepek szervezése és lebonyolítása során, nehogy véletlenül kizárják az ünneplésből az ételallergiás gyermeket (olyan torta, gyümölcs vagy egyéb más édesség beszerzése, bekérése, amelyet az ételallergiás gyermek is fogyaszthat).

Feladataink:

- Az óvodás gyermekeink érzelmi irányultságának fejlesztése, az egymáshoz való baráti kapcsolatok kialakítása.
- Az ünnepek, hagyományok megvalósítása során a választott módszerekkel, színvonalas zenei, irodalmi, vizuális és egyéb élményekkel járulunk hozzá szülőföldünk, a hazai táj, a népszokások, a sajátos tárgyi és viselkedéskultúra megismertetéséhez és megszerettetéséhez, a magyarságtudat megalapozásához, erősítéséhez.
- Ünnepeinkhez kötődően fontos feladatunk a kötődés alapját is szolgáló keresztény kulturális értékek megismerését és megtapasztalását segíteni, úgymint a: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívettség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás.
- A magyar népi kultúra megismertetése mellett lehetőséget nyújtani a nemzeti, etnikai kisebbségek, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei számára saját értékeik felmutatására.
- A családok bevonása, a közös készülődésbe, melyre fokozza a gyerekek örömeit.
- Az óvodapedagógus az öltözkéssel, a megjelenésével, viselkedésével is adjon mintát az ünnepléshez a gyermeknek.

Céljaink megvalósítása érdekében:

Szeretetteljes, humánus, derűs óvodai légkörrel igyekszünk az érzelmek kibontakozásához szükséges alapot biztosítani. Tekintettel vagyunk a családi hagyományokra, *nyitottak vagyunk minden humánus ünnepi szokás befogadására.*

Fontosnak tartjuk, hogy ismerjük az ünnepek, hagyományok rendjét, tartalmát. A nevelési feladatok, célok, a megvalósítás eszközeinek segítségével a megismerés, tanulás folyamatában tervezzük, szervezzük az ismeretszerzés, örömadás lehetőségeit, formáit.

Az előkészítés során figyelembe vesszük a gyermek korát, fejlettségét, érdeklődését, kéréseit, az ismeretforrásokat, a szülők elképzeléseit, saját személyiségünket, a külső és belső hatásokat.

Arra törekszünk, hogy a legmegfelelőbb formát és módszert alkalmazzuk, hogy az ünnepek és hagyományok pozitív hatásai visszatükröződjenek a nevelőmunkánkban.

Óvodánk telephelyei az **alábbi jeles napok, hagyományok, kulturális programok, hétköznapiakat színesítő ünnepek** közül választanak:

“Élet ünnepnapok nélkül: hosszú út vendégfogadó nélkül.”

(Démokritosz)

Ősszel:

Magyar népmese napja, Állatok Világnapja, Őszi sportnap, Október 23-Nemzeti ünnep, Ifjú zenebarátok napja, Márton nap.

Télen:

Téli sportnap, Mikulás, Advent- Karácsony, Medvenap, Farsang, Tél temetés-kiszebáb égetés

Tavasszal:

Március 15-Nemzeti ünnep, Víz Világnapja, Húsvét, Tavaszi sportnap, Föld napja, Óvoda zöldítése-kertgondozás, Madarak-fák napja, Gyermeknap

Szülők és gyermekek közös programjai az óvodában:

Ősszel:

Szivárvány Nap: Gazdagréti Szivárvány Óvoda telephely szombaton délelőttre szervezett szabadtéri, családi, játszónapja.

Márton nap: a Székhelyen, az Aranykapu és a Szivárvány Óvodában délutánra szervezett kézműves családi tevékenység.

Márton napján lámpás felvonulás a Szivárvány Óvoda telephelyénél, melyre a három óvoda minden családját meghívjuk.

„Tök jó nap” családi délután: székhely programja, egészséges ételek bemutatása és kóstolása, egészséges életmód alakítása a közös mozgásos játékok, játékos feladványok által

Télen:

Adventi vásár: (az óvodai Alapítvány szervezésében) Szivárvány és Aranykapu telephely délutáni programja, mely alkalommal az óvodapedagógusok és szülők által készített portékák árusítására kerül sor teaházzal, kézműves foglalkozásokkal színesítve.

Pitypang túra: székhely délutánra szervezett családi napja környezetvédelmi, szenzitív játékokkal.

Tavasszal:

Nyuszi váró, kreatív hagyományörző délután: székhely délutáni programja.

Anyák- Apák Napja: székhely, Szivárvány – és Aranykapu telephely - csoport specifikus programja.

Gyermeknap: székhely, Szivárvány, Aranykapu telephely délelőtti, szabadtéri játszónapja.

Nagyok búcsúztatása: székhely, Szivárvány, Aranykapu telephely csoport specifikus programja.

A **német-magyar kétnyelvű csoportokban** a magyar néphagyományokat követő „ünnepkör” eseményeiről való megemlékezések mellett a **német nyelvterület és kultúrkör** hagyományosan megtartott ünnepei is megjelennek:

- „Terményünnep” (október)
- „Mindenszentek” (november 1.)
- „Szent Márton Nap” (november 11.) – lampionos felvonulás
- „Nikolaus” (december 6.)
- „Advent” – „Barbara-vessző” (december 4.) Karácsony
- Farsang
- Húsvét

Az ünneplés zenei, irodalmi hátterét a magyar népi kultúra elemei mellett a német néphagyományok, szokások kulturális értékei képezik kiegészülve a német vizuális, és kézműves kultúra sajátos színvilágával, díszítő elemeivel.

In den deutsch-nationalitäten zweisprachigen Gruppen feiern nicht nur die ungarische traditionelle Feste, sondern auch die Feste aus dem deutschen Kulturkreis. Diese sind:

- *Erntedankfest (Oktober)*
- *Allerheilige (1. November) Tag der Allerheiligen*
- *St. Martinstag (11. November) – Laternenumzug*
- *Advent – Barbaratag – Zweig (4. Dezember)*
- *Nikolaustag (6. Dezember)*

- *Weihnachten*
- *Fasching*
- *Ostern*

Neben den Elementen aus ungarischer Kulturtradition tragen auch die deutschen Volksbräuche, ergänzt mit Motiven der deutschen Bild- und Handwerkskunst zur Bildung von musikalischen und literarischen Grundlagen von Festen bei.

7. Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

*“A nyelv az életet szolgálja! Nemcsak a jelent, a jövőjét is: azt a nyelvet, amelyet örökre
kapunk, új szellemmel fényezve, csorbitatlanul át kell adnunk utódainknak!”*

(Kosztolányi Dezső)

Az anyanyelvi nevelés áthatja nevelőmunkánk egészét, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatnak tekintjük.

Célunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdések támogatása, a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- A beszéd életbevágó emberi szükségletének sokféle tevékenység közbeni elsajátítása és alkalmazása. A gyermekek biztonságérzetének növelése, hogy jól tájékozódjanak a világban, könnyebben eligazodjanak szűkebb, és tágabb környezetükben.
- Változatos kommunikációs helyzetekkel, a bővülő társas kapcsolatok kialakulásának elősegítésével a gyermekek beszédaktivitását fokozni.
- A bevándorló családok gyermekeinek nyelvi és kulturális integrációja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, beszélő környezet megteremtése, helyes mintaadás és szabályközvetítés.
- ☺ A gyerekekkel foglalkozó felnőtt természetes hangon, a gyereksoport hang-és zörejszintjéhez alkalmazkodva beszél, finoman gesztikulál, használja a mimikát. Mellőzi a divatos szófordulatokat, szlenget.
- ☺ A kommunikációs képesség, kontaktusteremtés, nonverbális magatartás és az önkifejezés eszközeinek fejlesztése.
- ☺ A gyermekek természetes beszélőkedvének és kommunikációs kedvének kialakítása, fenntartása.
- ☺ Lehetőség biztosítása az életkori sajátosságok figyelembe vételével a különböző tevékenységi formákba beépíthető anyanyelvi játékok gyakorlására.
- ☺ A hallás, fonémahallás játékos fejlesztése.

- ☺ Beszédértés, beszédészlelés fejlesztése.
- ☺ Beszédhelyzetek teremtése a gyermekek számára.
- ☺ A könyv, az írott nyelv iránti érdeklődés felkeltése kommunikációs minta követéssel.
- ☺ Egyéni bánásmód nyújtása — a gyermek személyes beszédbe hívása, türelmes meghallgatása a nap folyamán.
- ☺ Változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül a gyermek élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- ☺ Oldott, feszültségmentes környezet megteremtése, ingerek közvetítése, amely növeli a nem magyar ajkú gyerekek beszédbátorságát és fejleszti kifejezőkészségüket, verbális és nem verbális képességeiket.
- ☺ Prevenciós és korrekciós munka a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása érdekében.
- ☺ Szükség esetén szakember segítsége (logopédus, pszichológus).

A pedagógiai asszisztens feladatai:

- ☺ Az óvodapedagógus, mint kommunikációs minta követése.
- ☺ Tájékozódás az óvodapedagógustól az adott tanulási terv, projekt feldolgozásával kapcsolatos célokról, tartalmakról, és a tervezett nyelvi fejlesztést megvalósító aktuális feladatokról. Ezen feladatok megoldása egyéni, illetve kiscsoportos foglalkoztatással differenciálva. Folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal.
- ☺ Kiemelt figyelem nyújtása a nyelvi nehézségekkel küzdő gyerekek iránt: beszédértési, kifejezési nehézségekkel küzdők, nem magyar anyanyelvű hátrányos helyzetű,ingerszegény otthoni környezetben nevelkedő gyermekek.
- ☺ Spontán beszédhelyzetek lehetőségeinek megragadása a nap során.
- ☺ Alkalmazkodás a csoport már kialakított szokásaihoz.

A dajka feladatai:

- ☺ Az óvodapedagógus, mint kommunikációs minta követése.
- ☺ Megfelelő nyelvi igényesség.
- ☺ Fokozott figyelem és segítségnyújtása azoknak a gyermekeknek, akik nyelvi nehézségekkel küzdenek a csoportban.
- ☺ Egyéni bánásmód nyújtása, a gyerekek személyes beszélgetésbe invitálása, türelmes meghallgatása a nap folyamán.

Célunk megvalósítása érdekében:

Óvodánkban olyan kommunikációs légkört próbálunk kialakítani, ahol a fő összetartó erő a szeretet, egymás megbecsülése és *különbözőségének* az elfogadása.

Fontosnak tartjuk, a családi háttér, otthoni kommunikációs tér (hely, módszer, stílus, érzelem, minta stb.) és egyéb külső hatás (TV, gépek, internet, stb.) megismerését, s tapasztalatainak hasznosítását a nevelőmunkánkban.

Felkeltjük és ébren tartjuk a gyermek kommunikációs és közlési vágyát.

Lehetőséget adunk a beszédre, a közlésre, bátran kérdezhet, válaszolhat.

Figyelemmel kísérjük hatását a gyermek gondolkodására, érzelmére, annak kifejezésére, az új ismeretek befogadására, megértésére, visszaadására.

A nyelvi műveltség kifejezője, mérője: a nyelv, a beszéd és a magatartás együttes hatása (a nyelv gazdagsága, a kifejezés, közlés széles használata, az esztétikai igény kielégítése, az erkölcsi, érzelmi hatás mérője, kifejezője).

Óvodánkban az anyanyelv fejlesztése a nevelés folyamatában történik az egész nap folyamán, *valamennyi tevékenységi forma keretében*.

Lehetőséget ad erre:

- az óvoda szervezettsége,
- nevelőmunkánk folyamatossága (az összefüggő keret, cselekvési formák, a beszéltető- mikró társalgás lehetősége, főleg játék tevékenységben),
- az eszközeink változatossága, amelyek igényt ébresztenek a társalgásra, felkeltik a közlésvágyat,
- óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák figyelme, segítsége, amellyel figyelemmel kísérjük a kommunikációs és metakommunikációs feladatok megvalósulását,
- óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztenseink, dajkák modell szerepe s ebből adódó feladatainak ellátása,
- a koncentráció:
- valamennyi tevékenység, foglalkozási ág, a természet, társadalom megismerése, vizuális kifejezése,
- a kiválasztott ismeretanyag beszédnevelő értéke, szókincs gyarapító, erkölcsöt-esztétikát beszédkifejező hatása,
- a környezet, élmény-hatás beszédben való megjelenítése, gyakorlása, fejlesztik a gondolkodást, az érzelem megnyilvánulását a szabad kifejezésre.

- A német nyelv befogadásával kapcsolatos képességek és készségek fejlesztése természetes beszédhelyzetekkel, az életkornak megfelelő játékokkal.
- A két nyelvben, két kultúrában egyszerre otthonosan mozgó, jól tájékozódó, önmagát megfelelően kifejezni tudó gyermekek sajátos személyiségfejlődésének elősegítése.

Feladataink:

A nyelvszajátítás speciálisan óvodáskori feltételeinek figyelembe vétele. Ezek: az artikulációs bázis fejlettsége, az utánzási képesség fontos szerepe a kommunikációs helyzetekben, a kíváncsiság, az új tapasztalatok iránti nyitottság ébren tartása, állandó tevékeny élményszerzés az óvodapedagógussal való interakcióban.

A gyermekek biztonság és védelem iránti igényének folyamatos kielégítése, ami nem sérülhet a meg nem értés miatt. Ezért az óvodapedagógus részéről a német nyelvű kommunikációt mindig egyértelmű és teljességgel kifejező mimika és gesztusnyelv kíséri, amellyel szemléletessé és megérthetővé teszi a beszédhelyzetet. Pedagógiai tudása, empatikus képessége birtokában a helyzetnek megfelelően választja meg a használt nyelvet.

Fontos folyamatosan biztosítani az egyébként adott beszédviselkedés mellett a válaszoló, beszélő szerepet is a gyerekek számára. Erre kiválóan alkalmasak a szerepcsere játékok, melyek fejlesztik a válaszadó készséget, beszédbiztonságot. Emellett figyelembe kell venni, hogy ebben az életkorban még természetesen lényegesen nagyobb a passzív, mint az aktív szókincs.

A kétnyelvű csoportban is alapelv, hogy a gyermekeket anyanyelvükön neveljük. Azon a nyelven, amelyet gond nélkül megértenek, amelyen természetesen tudnak kommunikálni. Azok a gyerekek, akiknek magyar az anyanyelvük, ezen a nyelven beszélnek, nevelődnek. Emellett használjuk naponta a német nyelven való megszólításokat, instrukciókat, nyelvi játékokat, nyelvi gyakorlatokat. A folyamatos ismétlődés erősíti a gyermekek biztonságérzetét, és eligazodását a német nyelv világában mindenféle külső tanulási kényszer nélkül.

A német nyelvi nevelés egyik legfontosabb feladata a nemzetiségi hagyományok, a német nyelvterületi szokások ápolása, melynek alapja itt is a **népi kultúra**.

Besondere Ziele und Aufgaben in deutsch-ungarischen zweisprachigen Erziehungsgruppen

Die hier kurrente sprachliche Erziehung wird auch unter der Berücksichtigung vom “Nationalen Grundprogramm zur Kindergartenpädagogik“ ausgeführt. Die Erziehung in der Muttersprache wird durch die Eigenheiten einer zweisprachigen Beschäftigung ergänzt.

Unsere Ziele:

- *die altersgerechte Vermittlung der deutschen Sprache und Sprachkultur an die Kinder*
- *Bewahrung und Pflege der deutschen nationalitäten Kulturschätzen und Bräuchen, mit der Berücksichtigung der Ansprüchen und Fähigkeiten der Kinder*
- *Die Förderung von, mit der Erlernung der deutschen Sprache zusammenhängenden Fertigkeiten und Fähigkeiten durch natürlichen Sprachkontakt und altersgerechten Situationstraining im Spiel und durch Problemlösungsaufgaben.*
- *Die Förderung des Umganges mit zwei Sprachen und zwei Kulturen bei den betroffenen Kindern, und die Stärkung ihrer Persönlichkeitsentwicklung durch diese besondere Zweiiigkeit.*

Unsere Aufgaben:

Die Berücksichtigung von speziell an dem Kindergartenalter festzumachenden Kriterien des Zweitspracherwerbs. Diese sind unter anderem: die Entwicklung der Artikulationsbasis, die Rolle der Nachahmung im Kommunikationsprozess, die Rolle der Neugier, die Aufrechterhaltung der Offenheit gegenüber neuen Erfahrungen, das ständige agile Erleben in der Interaktion mit den Kindergärtnerinnen.

Die ununterbrochene Befriedigung der Ansprüchen des Kindes nach Schutz und Sicherheit, welche wegen sprachlichen Schwierigkeiten nicht geschädigt werden dürfen. Von der Seite der Kindergärtnerin werden die kommunikativen Absichten zur klaren Verständigung in der deutschsprachigen Interaktion durch Mimik und Gestik verdeutlicht. Sie wählt die optimale, an die aktuelle Situation angepasste Interaktionsform – Sprache – ihren pädagogischen Fähigkeiten und emphatischen Eindrücken entsprechend.

Es ist wichtig, neben der Vermittlung eines passiven Sprachwissens, die Initiatorrolle auch mal den Kindern zu überlassen, und sie zur Sprachproduktion zu bewegen, und so eine aktive Sprachkompetenz zu fördern. Dazu sind Rollenspiele sehr gut geeignet, die durch Frage-Antwort Aufgaben zur Entwicklung der Sprachproduktionsfähigkeit

beitragen können. Es ist zu berücksichtigen, dass in diesem Alter das passive Sprachwissen weitaus ausgeprägter ist als das Aktive.

Auch in zweisprachigen Gruppen gilt der Grundsatz, dass die Kinder in ihrer Muttersprache erzogen werden sollen: in der Sprache welches sie ohne Probleme verstehen und am besten beherrschen. Die Kinder, die Ungarisch als Muttersprache haben, werden auch ungarisch erzogen. Daneben wird die deutsche Sprache täglich benutzt, beim Anreden, in Spielen, in den Sprachübungen. Die regelmäßige Wiederholung stärkt das Sicherheitsgefühl der Kinder und ihre Orientierungsfähigkeit in deutschen Sprachsituationen, ohne dass die deutsche Sprache zwanghaft vermittelt wird. Eines der wichtigsten Aufgaben der deutschsprachigen Erziehung ist die Bewahrung der deutschen Traditionen und die Pflege von deutschen Bräuchen deren Grundlage die deutsche Volkskultur ist.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére a német kétnyelvű csoportban:

A gyermekek ismerik a német nyelv kiejtését, kis szókinccsel értelmi képességeiknek megfelelően meg tudják magukat értetni alapvető, számukra természetes, begyakorolt élethelyzetben produktív beszéddel.

Az állandó ismétlődések révén bizonyos beszédképességgel bírnak.

Az aktív szókincs mellett nagy passzív szókinccsel rendelkeznek, mely a későbbi nyelvtanulás során könnyen mozgósítható.

Kíváncsiak e nyelvre, szívesen utánozzák a példaadó személyt, ami pozitív attitűdöt biztosít a későbbi nyelvtanuláshoz.

Fejlett alkalmazkodó képességgel rendelkeznek, mert óvodai éveiket két kultúrában, két nyelven töltik.

Kommunikációs képességeik a mintaadó óvodapedagógusra és egymásra való szükségzerű odafigyelés, a sok szerepcserés helyzet, beszédjáték miatt fejlettek. Beszédkultúrájuk jellemzői a másik személyre való odafigyelés, megfelelő türelem és beszédfigyelem.

Merkmale der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters in den deutsch-nationalitäten, zweisprachigen Gruppen

Die Kinder kennen die Eigenheiten der Aussprache der deutschen Sprache, mit einem kleinen Wortschatz sind sie fähig sich in grundlegenden, natürlichen Sprachsituationen durch Sprache zu verständigen.

Durch die ununterbrochene Wiederholungen sind sie zu einer akzeptablen

Sprachkompetenz gelangen.

Neben dem aktiven Wortschatz besitzen sie einen weitaus größeren passiven Wortschatz, welches ihnen im späteren Sprachunterricht zur nutzen kommen kann. Die Kinder haben eine Neugier gegenüber der deutschen Sprache entwickelt, sie wiederholen gerne die beispielgebende Personen, zum späteren Sprachunterricht hat sich eine positive Attitüde entwickelt.

Sie sind fähig sich an beiden Kulturen gut anzupassen, da sie in den Kindergartenjahren beide Sprachen und Kulturen eingehend genug kennen gelernt haben.

Ihre kommunikativen Fähigkeiten sind durch die ständige Förderung im Spiel und durch den Sprachübungen hoch entwickelt.

Ihr Sprachverhalten ist durch einen hohen Grad an Aufmerksamkeit, Ausdauer und Selbstbeherrschung gegenüber dem Sprachpartner gekennzeichnet.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nyelvi és kulturális integrációja

Cél:

Az integráció oly módon történő megvalósítása, hogy a **hazájukat elhagyni kényszerülő** gyermekek saját csoportjukhoz való csoportidentitását megahagyjuk, és tiszteletben tartjuk.

Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálásukat.

A **hazájukat elhagyni kényszerülő** gyermekek integrálása nem járhat a saját nyelvük és kultúrájuk sérelmével.

Országunk nyelvének elsajátítása:

Az óvodai nevelés változatos tevékenységformáinak felkínálásával, a felnőtt beszédpéldájával a magyar nyelv értékeinek közvetítése a más idegen nyelvű környezetből érkező gyermekek számára.

A nyelvelsajátítás vonatkozásában is érvényesíteni szükséges a differenciálást, az egyéni képességek fejlesztését.

Hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása:

Az óvodai tevékenységekkel, a művészetek eszközeivel a magyar óvodapedagógia értékeinek és a magyar kultúra értékeinek közvetítése sajátélményű tapasztalatszerzéssel, mozgósítva a gyermekek érzelmeit.

Nyitott és megértő viselkedés kialakítása a más ajkúak nyelve és kultúrája iránt:

Az óvoda dolgozóinak természetes és nyitott viselkedésével a más ajkú gyermekekkel történő humán viselkedés-komplexum kialakítása.

8. Gyermekek foglalkoztatási rendje

A **heti rend és a napirend** az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott életritmust, a kiszámítható óvodai életet, s hozzájárulnak a lelki-testi harmóniájuk megteremtéséhez.

Tartalmazza:

- a gyermekekkel való foglalkozást, foglalkoztatást,
- a játék folyamatosságát,
- a szervezett tanulást és formáit,
- az étkezés, pihenés, mozgás arányát,
- a szabadidő helyes arányainak rendjét,
- (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezését, szervezését.

A szervezés biztosítja: a folyamatosságot, az állandóságot, a rendszerességet.

A heti-rend:

Heti-rendünkre a rugalmasság a jellemző, melyben vannak stabil, rendszerességet igénylő tevékenységek is.

Heti-rendünk nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy ünnep, hagyomány, évszakhoz kötött téma köré csoportosul, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző tevékenységeken keresztül. Kivételt képez a testnevelés, a tornaszoba (tornaterem) beosztása miatt.

A heti-rend kialakítása az óvodapedagógusok feladata, az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek, saját személyiségének, lehetőségeinek, a szülők igényének figyelembevételével, a többi csoporttal való összhangban.

A heti-rend összeállításánál figyelembe vesszük:

- életkortól függetlenül naponta biztosítjuk a rendszeres mozgást, (frissítő mozgás, udvari mozgás stb.), heti egy alkalommal minden korosztály számára kötött mozgást,
- minden nap folyamatosan, lehetőséget a művészeti tevékenységekre, *mesére*,
- a csoportos tevékenységek öt éves korig kötetlenek, kivétel ez alól a kötött mozgás és azok az egyéb programok, amin az egész csoport részt vesz pl. kirándulás, ünnepek stb.

- öt éves kortól naponta minimum egy kötött keretű tevékenységet szervezünk az iskolára való felkészítés miatt.
- azokban a csoportokban, ahol ELTE képzés folyik a hetirendnél bizonyos kötöttségek előfordulhatnak.

A napirend:

A napirendünkben az egész nap folyamán érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság, ami magába foglal némi állandóságot is, ez ad a gyermeknek kiegyensúlyozott biztonságot. Alkalmazkodik a 3-7-8 éves gyermek életkori sajátosságaihoz, az egyéni tempóhoz, teljesítőképességhez, igényhez, de figyelembe vesszük a környezeti változásokat és rendkívüli eseményeket is. A napot nagy intervallumokra bontjuk, kevés tevékenység idejét határozzuk meg konkrétan. A legtöbb időt a folyamatos *szabad* játéktevékenységre szánjuk, a különböző tevékenységek beilleszkednek a játéktevékenység egész napos folyamatába. A tevékenységek megszervezésének elvei: a folyamatosság, a kötetlenség, a választhatóság. A kialakításnál figyelünk arra is, hogy összhangba legyen a családok életvitelével.

Napi-rend javaslat:

<i>Idő</i>	<i>Feladat</i>
6 - 12 óráig	<i>Játéktevékenység:</i> egészségügyi feladatok ellátása, étkezés (folyamatos), a játéktevékenységben biztosított tanulás, irodalmi, zenei, vizuális kultúrával kapcsolatos élményszerzés környezeti és matematikai tapasztalatszerzés, mozgás, edzés, (testnevelés, úszás, séták, kirándulások) szokásrend erősítés, munkatevékenységek, gondozási feladatok, Személyre szabott tevékenységek: logopédia, gyógytestnevelés, gyógypedagógiai foglalkozás
12-18 óráig	étkezés (az ebéd kötött), előkészület a pihenéshez, pihenés (aktív, passzív), folyamatos ébredés, egészségügyi szokások, gondozási feladatok, étkezés (folyamatos), <i>Szabad</i> játéktevékenység hazabocsátásig, egyéni fejlesztés feladatainak ellátása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

1. A program megvalósításának, fejlesztésének személyi feltételei

A programunk megvalósításához nélkülözhetetlen, legszükségesebb személyi és tárgyi eszközökkel rendelkezünk.

Személyi ellátottság:

Programunk megvalósításának személyi feltétele a törvényben engedélyezett óvodapedagógusi, nevelőmunkát segítő, és technikai személyzet. Ennek megfelelően a 27 csoportban 54 óvodapedagógus dolgozó végzi a gyermekek fejlődését.

Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki modell a gyermek számára s egyben egy gyermekcsoport irányítója is. Személyiségüket az elfogadó, befogadó, megismerő, segítő, támogató, óvó attitűd jellemzi.

A szervezett tevékenységek mindegyikét az óvoda teljes nyitvatartási idejében az óvodapedagógus irányítja. A nevelőmunka eredményességét a dajkák, a pedagógiai asszisztensek és a pedagógusok összehangolt munkájával biztosítjuk. Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus szervezi. Az óvodapedagógus párok kialakításánál elsősorban a gyermek szempontjait vesszük figyelembe, de fontosnak tartjuk, hogy az egy csoportban dolgozó két óvodapedagógus megértse egymást, összhangban tudjon dolgozni. Együtt tervezik a feladatokat, összehangolják, a tennivalókat s munkamegosztással dolgoznak. Pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetik. Valamennyien rendelkeznek a törvényben előírt felsőfokú szakirányú végzettséggel, s tudásukat önképzéssel, továbbtanulással, továbbképzéssel, másod-harmad diploma megszerzésével, nyelvtanulással, média használati és informatikai ismeretekkel igyekszünk fejleszteni. Az elkövetkezendő időszak során is támogatjuk a pedagógiai program cél és feladatrendszerének megvalósítását segítő továbbképzéseken történő részvételt, köztük az új feladatként jelentkező diabéteszes gyermekek ellátására felkészítő képzéseket. Az allergiával élő gyermekek ellátásával kapcsolatos tájékoztató jellegű képzést valamennyi dolgozó számára biztosítani kívánjuk. Az óvodapedagógusok munkáját segítő belső szakemberek: óvodapszichológus, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztensek, valamint külső szakemberek: logopédus, gyógytestnevelő, gyógypedagógus.

Az Aranykapu Óvoda telephelyen német-magyar kétnyelvű nemzetiségi csoportok működnek. A német nyelven nevelő óvodapedagógusok nyelvvizsgával és speciális szakvégzettséggel rendelkeznek. Így a német-magyar kétnyelvű nevelés személyi feltételei adottak.

In unserem Mitgliedskindergarten gibt es zurzeit zwei deutsch-ungarisch zweisprachige Gruppen. Die zwei Erzieherinnen, die in unseren zwei Gruppen arbeiten, verfügen sowohl über die gesetzlich vorgeschriebenen Abschlüsse, Sprachprüfungen, als auch über ein ausländisches Praktikum.

In diesem Sinne erfüllt unser Kindergarten alle Kriterien zur Fortsetzung der Erziehung in zwei Sprachen.

A nevelők szakmai fejlődése óvodánk továbbképzési rendszerének működtetésével biztosítható.

Az óvodapedagógusok bevonják a dajkákat, a nevelőmunka végzésébe elsősorban a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, végzésébe, elemzésébe, értékelésébe. Csoportonként egy-egy szakképzett dajka dolgozik.

A 27 csoportban dolgozó óvodapedagógusok szakmai TEAM-eket, munkaközösségeket alakítanak. A szakmai csoportok feladata a szakmai kapcsolatok karbantartása, egy-egy nevelési terület fejlesztése, feladat megoldása, elemzése, értékelése, *a nevelőmunkánk minőségének biztosítása.*

Az esztétikus és balesetmentes környezet kialakításában fontos a takarítók, a gondnok és a kertész munkája.

Az óvodánkban dolgozó felnőttek munkáját az intézményvezető, egyszemélyi felelős vezetőként koordinálja, függetlenített helyettese, telephelyvezető helyettesei, óvodatitkárok segítségével. Irányítja a pedagógiai, gazdálkodási, tanügy igazgatási, munkáltatói, műszaki, munkavédelmi folyamatokat.

Munkájával olyan testületi légkört igyekszik teremteni, amely a szereteten, a szakmai tudáson, *a különbözőség* elfogadásán alapul. E testületben minden dolgozónak megvan a saját helye és feladata, kiemelt figyelmet fordít a három épületben dolgozó testület munkájának összehangolására.

2.A pedagógiai tevékenységet meghatározó helyi szabályzatok az óvodánk irányításában:

Intézményi szintű szakmai dokumentumok:

- Alapprogram
- Pedagógia Program
- Az óvoda éves munkaterve
- Éves nevelési és tanulási terv
- Önértékelési Program

Csoportszint

- Csoportnapló
- Felvételi és mulasztási napló
- A gyermekek fejlettségi állapotának mérése, egyéni fejlődés nyomon követésének dokumentuma

Egyéni szint

- Megfigyelési napló, egyéni fejlődést követő dokumentumok.
- A Pedagógiai Program céljait, eredményeit, a megvalósítás eszközeit a nevelés folyamatában a fennálló rendelkezések szerint dokumentáljuk.

Alapvető dokumentumok

Csoportnapló

Tartalmazza:

- a nevelési célkitűzéseket, az egyén és közösség fejlesztését,
- a fejlesztés eredményeit, a megvalósítás eszközeit,
- a nevelés-tanítás komplex rendszerét, a cél-téma-eszköz összefüggésében és ütemezésében (tevékenységi terv)
- a csoport programjait, szervezési feladatait,
- a fogadóórák megtartásának időpontját, témáját.

Tervezési időkeret:

- éves feladatok kitűzése,
- események és feladatok szerinti ütemezése (heti, havi, több heti stb.).

Elvárások a tervezéssel szemben:

- komplexitás,
- átfogó feladatok,
- pontosság,
- szakszerűség,

Gyermekekről készült feljegyzés, elemzés, értékelés

- az egyéni fejlődés nyomon követése.

Tervezési időkeret: folyamatos

Tartalmazza a gyermekek anamnéziséit, az óvodapedagógus megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztés lehetőségeit, fejlesztési terveket, fejlődésük nyomon követését.

Felvételi és mulasztási napló, étkezések nyilvántartása, naprakész vezetése.

A csoport tervekhez kiegészítő dokumentációk

- A Pedagógiai Program.
- Az intézményvezető éves szakmai-pedagógiai-irányítói terve (e dokumentum hivatkozik a Pedagógiai Program és az óvodapedagógusok gyermekcsoportokra elkészített terve között).
- Szülői Közösség terve.
- Gyermekvédelmi helyi munkaterv.

A dokumentációkra vonatkozó egyéb meghatározások

- adatvédelmi, titoktartási rendelkezések betartása,
- adatszolgáltatási kötelezettségek betartása.

Egyéb vezetői elvárás

- A napi felkészüléshez vázlatírás: nem kötelező, csak annyi feljegyzés, amennyi az óvodapedagógus felkészüléséhez szükséges.
- Foglalkozásterv (vázlat) készítése a szakmai elvárásoknak megfelelő tartalommal kötelező: önértékelés, külső szakmai ellenőrzés, minősítő vizsga/minősítő eljárás során.
- Rendkívüli esetben kötelezővé válhat:
 - ellenőrzésnél tapasztalt súlyos nevelési-szervezési-módszertani hiányosság esetén,
 - pályakezdő pedagógus számára.

Működési elvek

A gyermekcsoportok szervezése, jellegzetessége:

Óvodánkban homogén és vegyes életkorú csoportokat is szervezünk.

Figyelembe vesszük:

- nevelési céljainkat, feladatainkat,
- a gyermekek, és szüleik igényét,
- személyi, tárgyi feltételeinket (óvodapedagógusi személyiséget),
- az egyedi feladatainkat.

Szervezés napi gyakorlata:

Az óvoda nyitva tartás idejében a gyermekek felügyeletét, nevelését szakellátással biztosítjuk. A csoport szervezési rendje lehet eltérő megoldású: a körülmények, a

feladatok, a rendkívüli helyzetek meghatározhatják: összevonás, közös játszónapok, fejlesztések különböző formái.

3. A program megvalósításának tárgyi feltételei

Környezeti adottságok:

Telephelyeink a Gazdagréti lakótelepen találhatóak, megfelelő környezeti adottságokkal rendelkeznek ahhoz, hogy gyermekeink részére egészséges és esztétikus környezetet, megfelelő ismeretanyagot, tapasztalási lehetőséget biztosítsunk, amit egy fővárosi óvoda biztosíthat.

Épület, belső tér:

Óvodánk mind három épületének berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy megfelelően szolgálja a gyermekek nevelését, fejlesztését.

Minden csoportszobának egyéni hangulata és arculata van.

Az óvoda berendezése a gyermekek biztonságát, egészségének óvását és mozgásterének biztosítását szolgálják. A tárgyak, bútorok a gyermek méreteinek megfelelően könnyen mozgathatók, a játékok és az eszközök elérhető helyen találhatóak. A belső tér tárgyai dominánsan természetes anyagokból készültek. A bútorok egyben játékszerek is lehetnek, mellyel a gyermekek kreativitását fejlesztjük. Törekszünk a színek, formák harmóniájának a megteremtésére.

Jelenleg az Aranykapu és a Szivárvány telephely rendelkezik saját tornateremmel, a székhely épületben nincsen tornaterem.

A gyermekmosdók intimitását a függönyök felszerelésével segítjük elő.

Az óvodánk anyagi lehetőségeihez mértén kellő mennyiségű játék, könyv, eszköz, áll a gyermekek rendelkezésére, de a készlet állandó fejlesztésre szorul (költségvetés, pályázatok, alapítvány, szülői segítség, saját erő).

Megfelelő munkakörnyezet kialakításával igyekszünk a dolgozóknak lehetőséget biztosítani a minőségi nevelőmunkához.

A szülők személyes fogadására a nevelői és pszichológiai szobában van lehetőség.

A kétnyelvű nevelés szükséges speciális eszközei rendelkezésre állnak. Azok fejlesztésére lehetőséget biztosítanak óvodapedagógusaink pályázati munkája.

A meglévő tárgyi eszközeinkre igyekszünk vigyázni, megóvni, felújítani, lehetőség szerint bővíteni.

Nötige, spezielle Instrumentarien zur zweisprachigen Erziehung stehen zur Verfügung. Ihre Weiterentwicklung wird wie durch Ausschreibungen zur Kindergartenpädagogik gesichert.

Udvar, játszótér alakítás, játszópark:

Az udvar a gyermek szabadban végzett tevékenységének kiszolgálója, élettere.

Udvaraink egységes szerkezetűek, így a gyermek tevékenységet is választhat, nem csak udvarrészt.

Rögzített és mobil tárgyak, eszközök segítik a gyermekek mozgásfejlődését, sokféle mozgás gyakorlására adnak módot.

A gyermekek számára biztosítjuk egész éven át az udvari kinn tartózkodást, a víz és napfürdőzés továbbá a természetes mozgás és tevékenykedés lehetőségét.

Szívesen vesszük igénybe az óvodánk környezetében meglévő játszóterek, parkok nyújtotta mozgás és egyéb fejlesztési lehetőségeit.

Fejlesztés lehetősége:

Továbbra is az intézményi költségvetés, pályázatokon való részvétel, alapítvány, egyéb szponzori lehetőségek, szülői segítség, saját erőforrásból származó lehetőséggel szeretnénk gazdálkodni.

A fejlesztés a törvényben előírt eszköznorma és a program specifikumainak figyelembevételével történik.

4. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A beszerzés, felhasználás, óvás alapelvei

Óvodánk rendelkezik a programunkhoz szükséges eszközökkel, felszereléssel - a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet előírásának figyelembevételével.

Óvodánk felszerelése, eszközeink a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelőek, programunk egyéni arculatának a céljait szolgálják. A tevékenységek sokasága számára biztosítottak az eszközök melyek a gyermekek játékának, mozgás lehetőségének, s számtalan egyéb jellegű tevékenységeinek alapfeltétele.

Az eszközök beszerzésénél elsősorban a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével arra törekszünk, hogy minőségileg megfelelő, elsősorban természetes anyagokból készült eszközök legyenek, melyek nem károsítják a gyermekek egészségét, esztétikusak, céljuknak megfelelőek és gazdaságosak. A fejlesztés és bővítés folyamatos és

állandó feladatunk, melyet elsősorban a fenntartói támogatásból, saját erőforrásokból, szülői és egyéb támogatásokból valósítunk meg.

Törekszünk meglévő dolgaink megóvására, saját példánkkal neveljük a gyermekeket, eszközeink megóvásába bevonjuk a szülőket is.

A Pedagógiai Program céljait, eredményeit, a megvalósítás eszközeit a nevelés folyamatában a fennálló rendelkezések szerint dokumentáljuk.

5. Az óvoda kapcsolat rendszere

A kapcsolatok sokfélesége fontos és hasznos az óvodánk életében. A bemutatkozás kézfogásától a beszélgetés és beszélgetés alatt fontosnak tartjuk az olyan magatartást, amelyben érzékelhető az érdeklődés, az ismeretek igénye, a másik fél megismerésének igénye. Fontosnak tartjuk, hogy a kapcsolatban mind a két fél adjon és kapjon.

A kapcsolatok kialakításánál szempont:

- a helyes idő és helyzet megválasztása, naprakészsége,
- érzelmi ráhangolódás,
- felkészülés, előkészület (hitelesség, beszéd stílus),
- tudni azt, hogy kinek, mit szeretnénk mondani, hogyan tudjuk megnyerni céljainknak, egy feladatnak.

Arra törekszünk, hogy a kapcsolatok eredményesek legyenek. Ennek érdekében a vezető arra törekszik, hogy megfelelő személyiség jegyekkel, intelligenciával, kapcsolatteremtő, menedzselési és empátiás képességgel rendelkezzen. Az óvoda dolgozói is részt vesznek a kapcsolatteremtésben.

A kapcsolatok összekötője a gyermek, mert a gyermek érdekében történik a vállalás, a segítség. Kapcsolataink minőségének fejlesztése folyamatos és állandó feladataink, mely szabályozását a Minőségirányítási Programunk tartalmazza.

Az óvoda és a család kapcsolata

Az óvodai nevelés és a családi nevelés együtt, egymást kiegészítve szolgálják a gyermek fejlődését. A szülőknek jogaik és kötelezettségeik vannak gyermekük gondozásában, nevelésében, fejlesztésében, az iskolai életre való alkalmassá tételében.

Célunk:

- A gyermek fejlődéséről hiteles, korrekt tájékoztatás.
- Nevelőpartneri viszony kialakítása.
- Az óvodapedagógus és a szülő közötti bizalmi kapcsolat erősítése.
- A családok elégedettségének elérése.

A kapcsolattartásban legfontosabb elveink:

Óvodánk nem akarja és nem is tudja átvállalni a család funkcióját, sőt közvetett úton mi magunk is annak erősítésén fáradozunk, hiszen a család a szocializáció első színtere.

A család szocializációs hatása nem pótolható, nem vállalható át, hiszen a családtagok szeretetteljes kötődéseit az óvodai nevelésünk nem helyettesítheti, csupán kiegészíthetjük. Óvodánk családias, de nem válik a gyermek családjává.

Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi és az iskolai nevelés között.

Valljuk, hogy a szülőknek jogaik és kötelezettségeik vannak gyermekük gondozásában, nevelésben, fejlesztésében, az iskolai életre alkalmassá tételében. A gyermek érdekében az együttnevelés megvalósulásának céljából törekszünk a partneri viszony kiépítésére.

A gyermekek mellett a családokkal is foglalkozunk, a családi nevelés erősítésében részt vállalunk, hiszen ha a családdal törődünk, akkor a gyermekekkel is foglalkozunk, ha gyermeket formálunk, az a családra, a szülőkre is hat. A család és az óvoda kapcsolata a pedagógiai hatások forrása. Alapvető feltétele a kölcsönös tisztelet és bizalom.

Célunk:

a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése, a folyamatos párbeszédrendszer biztosítása.

Az egyenrangú és bizalomra épülő partnerkapcsolat kialakítása érdekében igyekszünk megismerni:

- a családok szociális, kulturális, egészségügyi hátterét,
- nevelési elveiket, módszereiket, elképzeléseiket s eltérés esetén törekszünk a közelítésre,
- szokásaikat, hagyományaikat, tradícióit,
- igényüket az együttműködésre, a segítség elfogadására.

Az óvodai programunkban megfogalmazott nevelési célkitűzéseink megvalósítása érdekében:

Elsődleges feladatunknak tekintjük a személyes kapcsolat kialakítását a szülőkkel. Kezdeményezzük, majd tudatosan tervezzük a közös nevelés érdekében, a bizalomra épülő kapcsolattartást a szülőkkel. Pozitív attitűddel befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a szülőket, mert csak így lehetséges a sikeres együttműködés a hiányosságok korrigálása érdekében. Meghallgatjuk véleményüket, javaslataikat, tapasztalataikat, elképzeléseiket, igényeiket, használunk saját célkitűzéseink megvalósításában.

Rendszeresen tájékoztatjuk őket nevelési elképzeléseinkről, eredményeinkről.

Nevelőmunkánk minőségének javítása érdekében mérjük a szülők elégedettségét, s felmérjük igényeiket. Évente mérjük a kapcsolattartás formáira, tartalmára vonatkozó szülői elégedettséget is. Ennek figyelembevételével határozzuk meg további céljainkat, tervezzük megoldandó feladatainkat, javítjuk folyamatosan nevelőmunkánk minőségét és az eredményeket a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében felhasználjuk.

Megismertetjük a szülőket a programunkban megfogalmazott óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő és gyermekvédelmi feladatokkal.

Számíthatnak segítségünkre és mi is számítunk támogató együttműködésükre.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy éljenek törvényben biztosított jogaikkal, lehetőségeikkel:

- Szülői Közösség létrehozása, feladatainak meghatározása,
- Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házi rend, Munkaterv szülőkre vonatkozó részeinek ismerete, véleményezése, kiegészítése, folyamatos fejlesztése,
- A Pedagógiai Program megvalósításának segítése.

A sikeres együttnevelés érdekében:

Az óvodapedagógusok szakszerűen segítik a szülőket a gyermeknevelésben, ezzel elősegítik a gyermekük iránti felelősségérzet növekedését.

A hagyományos kapcsolattartási formák felajánlása mellett törekszünk az új, a szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresésére.

Az óvodapszichológus a szülői igényekre reflektálva nevelési tanácsadást, szülői konzultációt biztosít.

Módot és lehetőséget adunk arra, hogy figyelemmel kísérjék a gyermekük fejlődését, óvodai életét, tevékenységét, az óvodapedagógus nevelő munkáját. Ennek érdekében pl. napi találkozás, beszélgetés, mikro és makró csoportos tanácskozás, előadások, szakmai nap, fogadó óra áll a rendelkezésükre; közös ünnepeket, játszó délutánokat, kirándulásokat, táncház, színház és múzeumlátogatást, sportnapokat stb. szervezünk.

Megteremtjük a feltételeit a családok szocializációs különbségeiből adódó hátrányok kompenzálásának.

Megismertetjük a szülőket azzal az intézményi és tanácsadói hálózattal: Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálatok és tagintézményei, Újbudai Humán Szolgáltató Központ, ahol a rászorultak óvó - védő-szociális segítséget kaphatnak gyermekük neveléséhez (beszédhibás, fogyatékos, egészségügyileg károsult, szociálisan rászorult stb.).

Megismertetjük a szülőket az iskola megkezdéséhez szükséges nevelési, együttműködési feladatokkal, szükség esetén segítséget nyújtunk a megfelelő iskola kiválasztásában.

Új módszerek keresésével igyekszünk a családi funkciókat erősíteni (együttműködés, szemléletváltás, anya-apa szerep) hogy megértsék, elfogadják és átérezzék a fontosságát annak, hogy hatással vannak gyermekük nevelésére.

Fontosnak tartjuk, hogy információs rendszerünk hatékonyan működjön, és e rendszerben a szülők megkapják méltó helyüket.

A továbbiakban is a kapcsolat erősítése érdekében új hatékony módszereket, eszközöket, lehetőségeket keresünk közösen.

Óvodánkban a szülők biztosítékot kapnak arra, hogy:

- nevelőmunkánk középpontjában a gyermekük áll;
- gyermekük nevelő-fejlesztő intézménybe jár;
- a boldog gyermekkort nem elvenni, hanem biztosítani kívánjuk a gyermekük számára;
- gyermekük képességeit komplex módon fejlesztjük;
- a szabad játék megmarad a nevelés legfontosabb eszközének;
- figyelembe vesszük a gyermeke egyéni és életkori sajátosságait, esetleges különbözőségeit;
- értékeljük a gyermeke azon tulajdonságait, amelyek csak rá jellemzőek;
- gyermekükkel megtanítjuk értékelni a másik gyermek különbözőségét is;
- gyermeke számára olyan tudattartalmakat adunk át, amelyek az iskolai tanuláshoz szükséges kultúra-technikákat megalapozzák;
- gyermekének olyan értékeket közvetítünk, amelyek örökérvényűek: hagyományörzés-ápolás, a magyar anyanyelv, népdal-, mese és mondavilág, tisztelet, szeretet, megbecsülés, elfogadás, a közösségben való együttélés;
- nevelőmunkánkban a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van;
- nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a szülők észrevételeit, fontos számunkra elégedettségük;
- az óvodapedagógus megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet tölt be az együttnevelésben;
- az óvoda minden dolgozója egységes követelmény és elvárás szerint előítéletektől mentesen közeledik a családokhoz;
- nem avatkozunk be a család érzelmi életének pillanatnyi zavarába,

- rugalmasan, az értékeinkhez, a vállalt küldetésünkhöz igazítva kezeljük az elvárásait
- a tudomásunkra jutott információkat bizalmasan kezeljük;
- a gyermekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük véleményüket és bevonjuk őket a döntéshozatalba.

Allergiával küzdő gyermek óvodai ellátása esetén a pedagógus feladatai:

- Érintettség esetén az első szülői értekezleten, azt követően pedig szükség szerint kell, hogy kezdeményezzenek szülői beszélgetéseket, amikor elmagyarázzák pl. a napi rutin sajátosságait, ismertetik az anafilaxiás sokk óvodai kezelésének eljárásrendjét.
- A szülők tájékoztatása arról, hogy a csoportban allergiás gyermek van: annak bemutatása, hogy milyen allergiában szenved a gyermek, és annak milyen tünetei lehetnek.
- Érintettség esetén szülőértekezletet szervezése az egészségügyi ellátásban dolgozók meghívásával a betegség bemutatásáról és az óvoda feladatellátásáról.

Egyéb belső kapcsolatok

Szakmai munkaközösségek

1. Minőséggyondozó – Önértékelési szakmai munkaközösség
2. Pedagógiai Program szakmai munkaközösség
3. Környezeti nevelés munkaközösség

Célunk:

- Alapelve kell válnia intézményünkben, hogy – a telephelyi szerveződésekén túl – a nevelőtestület minden tagja valamelyik óvodaközi szakmai munkaközösség tevékeny tagja legyen.
- Az óvodapedagógusok magasabb szintű szaktudásának, nevelőmunkájának elősegítése, az egységes szemléletre épülő változatos gyakorlati munka elősegítése, egymás munkájának jobb megismerése.
- A tervezés és értékelés elméleti alapjainak áttekintésével és a mindennapi gyakorlatban való alkalmazásával a pedagógus kompetenciák fejlesztése.
- A helyi program működtetése, folyamatos figyelemmel kísérése, hatékonyság mérés.

Célunk elérése érdekében:

- Ösztönözzük az óvodapedagógusokat és más szakembereket az önművelődésre, továbbképzésekre, elméleti és gyakorlati munkájuk gyarapítása érdekében.
- Felkutatjuk és tovább adjuk az újabb módszereket, eljárásokat.
- Kapcsolatot keresünk és tartunk fenn más társintézményekkel.
- Rendszeresen tartunk szakmai megbeszéléseket.

KÜLSŐ KAPCSOLATOK**Célunk:**

A kölcsönös bizalom, tájékoztatási igény elvére épülő folyamatos kapcsolattartás. Meghatározott partnereinkkel a kölcsönös igények figyelembevétele és elégedettségének felhasználása, hasznosítás igényével.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Ágazati irányítás – Újbuda Önkormányzata és Újbuda Német Önkormányzata**Célunk:**

A törvényi és fenntartói elvárásoknak megfelelő intézmény optimális működtetése, illetve az intézmény érdekeinek képviselete.

Feladatunk:

- A harmonikus kapcsolat kiépítése, ápolása.
- A kölcsönös tájékoztatás.
- A fenntartónk támogatásával biztosítani kívánjuk annak lehetőségét, hogy minőségileg garantált ellátásba részesítsük gyermekeinket.

Az óvodánkban zajló nevelőmunka színvonalát, hatékonyságát, a fenntartó számára láthatóvá tesszük. A fenntartó felé részletes beszámolót készítünk az óvodánkban végzett egész évi munkáról.

Iskolák:

- Gazdagrét-Csíkihegyek Általános Iskola,
- Gazdagrét-Törökugrató Általános Iskola.

Célunk:

Az iskolába menő gyermekek részére a zökkenőmentes beilleszkedés elősegítése.

Feladatunk az óvoda- iskola átmenet megkönnyítése érdekében:

- a folyamatos, közvetlen kapcsolat kiépítése, fenntartása az iskola pedagógusaival,
- egymás munkájának ismerete, közös programok szervezése.

Az iskola az óvodai élet után meghatározó szerepet tölt be a gyermekek életében. A zavartalan iskolakezdés érdekében kulcsfontosságú a két intézménytípus együttműködése, melynek elsődleges célja a szemlélet és gyakorlat közelítése. Az átmenet feszültségeinek oldása megkívánja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazottak érvényesítését: *„A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik”*. Ezért elsődleges, hogy az intézmények megismerjék egymás koncepcióját, nevelési céljait, módszereit. Fontos a gyermekek további fejlődésével kapcsolatos visszajelzések, tapasztalatok megbeszélése, a pedagógusok közötti párbeszéd, amely az esetleges átmenet jelzett problémáinak megoldásához is segítséget nyújthat.

Bölcsődék – Napsugár Bölcsőde, Katica Bölcsőde

Az óvodapedagógusok munkájához nagy segítséget nyújtanak a gondozónők, akik tájékoztatást adnak az újonnan érkező gyermekek szokásairól, fejlettségükről. A gyermekek előzetes megismerésével segíteni tudunk az óvodai beilleszkedésben, az óvodai beszoktatás elősegítése érdekében.

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálatok és tagintézményei

Szükség esetén a gyermekek fejlődése érdekében pedagógiai szakszolgálati segítséget veszünk igénybe. Szoros kapcsolatot alakítunk ki a fejlesztő pedagógusokkal, akik az alábbi feladatokat látják el: gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás, szakértői bizottsági tevékenység, fejlesztő nevelés, nevelési tanácsadás, konduktív pedagógiai ellátás, óvodapszichológiai ellátás, a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása, logopédiai ellátás, gyógytestnevelés.

Újbudai Humán Szolgáltató Központ

A szociális segítő feladatát az intézményben végzi, de a szociális ellátórendszer szakembere. Az óvodai szociális segítői munka a család és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatás, mely sajátos preventív jellegű segítő tevékenység.

Foglalkozik a hátrányos, veszélyeztetett helyzetben lévő családok problémájával. A szülő kérésére vagy az óvoda jelzése alapján segít az anyagi természetű problémák megoldásában. Az intézményvezető, és a gyermekvédelmi koordinátor részéről szoros kapcsolattartás a szociális segítővel, a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása érdekében.

A **Gyermekjóléti szolgálat** munkatársa – szociális segítő a kiscsoportos gyermekek szüleinek tájékoztatót tart a szolgáltatásairól, köztük az óvodai szociális segítő tevékenységről, melynek során elsődleges szempont az óvoda kapcsán a segítség és a segítség eszköztárának kialakítása, továbbá az új rendszer mihamarabbi bevezetése annak érdekében, hogy a veszélyeztetett gyermekek minél hamarabb kiszűrhetőek legyenek, és veszélyeztetett helyzetük megszűnjön.

Feladata:

- a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében való közreműködés
- szociális és kommunikációs készségek fejlesztése
- egészségfejlesztésben való közreműködés
- esélyegyenlőség biztosítása
- prevenció
- résztvevője a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének
- életvezetési, szociális problémák megoldásához segítségnyújtás

A szociális segítő intézményben való tartózkodásának, elérhetőségének, fogadóórájának helye és időpontja az óvoda hirdetőtábláján megtalálható.

Orvos – védőnő – szakorvosok

A gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb egészségügyi feladatokat végző szervezet, az intézményvezetővel egyeztetett rend szerint végzi a preventív munkát.

Allergiás gyermek ellátása esetén fontos, hogy az óvodapedagógusok ismerjék a gyermek kezelőorvosának a nevét, valamint az orvos telefonos elérhetőségeit.

A védőnői szolgáltatás feladatkörébe tartozó feladatok ellátásával segíti az óvoda Pedagógiai Programját.

Egyházak és óvoda kapcsolata

Az óvodás gyermekek részére a történelmi egyházak által nyújtott hittant, szülői igény szerint, szakképzett hitoktatóval szervezzük, akit az egyház és szülők bíznak meg. Az óvoda biztosítja a vallási neveléshez szükséges helyet és az eszközöket. A hit és vallásoktatás idejének és helyének meghatározásához be kell szerezni a szülői szervezet véleményét.

ELTE – TÓK; ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola

Az ELTE - TÓK szakának a képzési programjában gyakorlati helyszín biztosításával várjuk és segítjük a jelenlegi tanulókat, a jövőbeli kollegákat a nappali, és az esti szakokról. A gyakorlati képzés elméleti alapjait kiegészítjük tapasztalatok, saját élmények, kompetencia-alapú ismeretek és alkalmazásuk biztosításával. Gyakorlatorientáltságra törekszünk, vigyázva a korszerű pedagógiai és pszichológiai módszertanok megvalósulására. Egymásra épülő és fokozatosan bővülő ismeretekkel segítjük a tanulókat, biztosítva a megfelelő gyakorlatot. A gyakorlati képzés fő jellemzői: fokozatosság, műhely-jelleg, reflektivitás, integráltság.

Művelődési Ház, könyvtár, Színház, Múzeum

Célunk:

Az óvodai élet színesebbé tétele, közös élmények gazdagítása.

Feladatunk:

A gyermekek érdeklődési és fejlettségi szintjének megfelelő programok kiválasztása. Szülői értekezleteken a szülői igények feltárása. A programokon való részvétel megszervezése, szülői belegegyezések bekérése.

Nyugdíjas Ház

Célunk:

A viselkedés kultúra fejlesztése az időskorú emberek felé.

Feladatunk:

A közvetlen környezetünkben élő idősekkel való kapcsolattartás, a karácsonyi és az Anyák napi köszöntés által. Kölcsönös örömszerzés a felnőttek és a gyermekek részére egyaránt.

Az óvoda külhoni kapcsolatai

Több éves múltja van intézményünkben – elsősorban a néphagyomány (néptánc) éltető programspecifikummal dolgozó Csíkihegyek utcai Általános Iskola révén. Külhoni magyar óvodapedagógusokkal és óvodákkal szakmai kapcsolatépítésre törekszünk.

A jövőben törekszünk arra, hogy a Kárpát-medence magyar nyelvű óvodaintézményeivel kapcsolatokat keressünk, és lehetőség szerint újabb szakmai kapcsolatok kiépítésével és ápolásával gyarapítsuk.

Az óvoda külhoni kapcsolatainak fejlesztési lehetőségei:

- Szakmai tapasztalatcserék szervezése: kapcsolatfelvétel és ápolás külhoni magyar óvodákkal.
- Olyan pályázati lehetőségek és egyéb források felkutatása, amelyek hozzásegítenek a külhoni magyar óvodákkal történő szakmai kapcsolatfelvételre és annak ápolására.
- Olyan szakmai tartalmak (versek, mesék, dalok, fotók, kisfilmek, stb.) beemelése az óvodai nevelőmunkába, melynek révén a gyermekek is közelebb kerülhetnek a Kárpát medence magyar lakta településeihez, kultúrájához.

GAMESZ, Gyermekélelmezés

- Kiemelt feladat a megfelelő diétás étkezés biztosítása, ennek érdekében szoros kapcsolattartás a **konyhával, dietetikus szakemberrel.**
- **Az egészségtelen (zsíros, cukros, sós, stb.) ételek kiszűrése érdekében, a változatos étkezés biztosításának megteremtése.**

Oktatási Hivatal, POK

Tehetség Központ

6. Gyermekvédelmi munkánk

Átfogja az egész Pedagógiai Programunkat, mindennapi nevelőmunkánkat.

Az óvoda kiemelt figyelemmel van a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek iránt, szorgalmazza, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosítottá válik.

Veszélyeztetett gyermeknek tekintjük azt a gyermeket, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi nevelését a szülő nem biztosítja.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek tekintjük, akinek alapvető szükségletének kielégítési lehetőségei korlátozottak családjában, szűkebb társadalmi környezetében az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, szociális, kulturális téren.

Hátrányos helyzet kialakulásához vezethet a család alacsony jövedelmi szintje, egy főre jutó jövedelem csökkenése, rossz lakáskörülmények, egészségügyi okok, elhanyagoló nevelés, családban előforduló deviancia.

Szociokulturális hátrány esetén óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és dajka feladata a pedagógiai tapintat elemeinek érvényesítése, a gyermek és a szülő méltóságának tiszteletben tartása.

Ingerszegény környezetből érkező gyermekek megismerése és megfigyelése után az ingerkörnyezet gyermekhez történő igazításával segítjük a fejlődést.

A nem magyar állampolgárságú gyerekek és a migráns gyerekek és szüleik iránt megértést, és toleranciát tanúsítunk. Tiszteletben tartjuk étkezési, vallási és egyéb kulturális szokásaikat, hagyományaikat. A nyelvi nehézségeket segítséggel, türelemmel próbáljuk enyhíteni. A gyerekeknek fokozottan biztosítjuk az egyéni, differenciált fejlesztést, a felzárkóztatást.

Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben az óvoda feladata a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, további szakmai támaszrendszer kiépítése (segítők bevonása).

Célunk

- Az óvodai dolgozók gyermekvédelmi munkájának összehangolása.
- A gyermek mindenkinek felett álló érdekének, jogainak érvényesítése.

Legfontosabb feladataink

- A felderítés (a gyermek és családi hátterének megismerése), a prevenció, korrekció, tehetséggondozás, szükség esetén a külső szakemberekkel való együttműködés.

- A hét évesen óvodában maradt gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése, egyénre szabott feladatok kitűzése, a szülők meggyőzése arról, hogy a szakemberek (fejlesztőpedagógus, logopédus, óvodapszichológus, gyógypedagógus) által felkínált fejlesztési lehetőségeket vegyék igénybe gyermekük számára.
- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése.

Feladataink

- A család életkörülményeinek, szerkezetének megismerése, felmérése.
- Az intézményi légkör biztosítása: harmonikus együttműködés, szociális körülmények széles kialakítása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása.
- Integrációjukat elősegítő csoportalakítás.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Fokozott figyelem biztosítása a hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek iránt, szorgalmazni, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosítottá válik.
- Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben feladatunk a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, további szakmai támaszrendszer kiépítése (segítők bevonása).
- Külső- belső védelem összehangolása, különös tekintettel a személyiség, másság tiszteletben tartására.

Az óvodapedagógusok feladatai

- ☺ Nevelési terv részeként tervezi a családdal való együttműködés feladatait, törekszik annak korrekt megvalósítására, és megteremti a visszajelzés lehetőségeit a nevelési programunknak megfelelően.
- ☺ Lehetőséget adunk a szülőknek a csoport, ezen belül saját gyermeke napi életének, életrendjének megismerésére.
- ☺ Megismertetjük a szülővel nevelési programunkat, módszertani segítséget adunk a hátrányokkal küszködő és nehezen nevelhető gyermekek szüleinek.
- ☺ Újabb megoldásokat, javaslatokat és módszereket keresünk a prevencióra és a differenciált és egyéni bánásmód hatékony alkalmazására.
- ☺ Kiszűrjük a károsító nevelési-környezeti tényezőket, felhívjuk a szülők figyelmét, segítjük őket.

- ☺ Együttműködünk a gyermekvédelmi felelőssel (intézkedése, segítő ajánlata legyen humánus, együtt érző és gyorsan cselekvő).
- ☺ Gyermekbántalmazás gyanúja esetén értesíti a gyermekvédelmi felelőst és az intézmény vezetőjét

Szociális ellátás feladatai

Az együttműködés formái, intézményi feladatok:

- az óvodai szociális koordinátor és az óvodai szociális segítő pozitív kapcsolatának fenntartása,
- az óvodai gyermekvédelmi felelős és az óvodai szociális segítő kapcsolattartása, a munkatervi feladatok egyeztetése,
- az intézmény gyermekvédelmi stratégiájának megismertetése a szociális segítővel,
- a szociális segítő éves munkatervének megismerése,
- pontos információ szolgáltatása az intézmény szükségleteiről,
- a szociális segítő intézményi szintű munkájának koordinálása,
- a gyermekvédelmi munkaterv megismertetése az óvodai szociális segítővel,
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok közös értelmezésére lehetőségek biztosítása (nevelői értekezlet, szülői értekezlet, munkaközösségi foglalkozásokon való részvétel biztosítása a szociális segítő részére, fogadóórán való részvétel biztosítása stb),
- a veszélyeztetettség észleléséről szóló jelzés közös működtetése,
- a veszélyeztetettségről szóló jelzés koordinatív, adminisztratív feladatainak közös elvégzése a szakszerű eljárási szabályok betartásával,
- a szociális segítő részvételének támogatása az óvoda munkatervében szereplő egészségfejlesztési feladatokban,
- a szociális segítő részvételének támogatása a nevelési értekezleteken, szülői értekezleteken,
- óvodai gyermekvédelmi team működtetése különböző szakemberek bevonásával (rendőr, orvos, szociális segítő, gyermekvédelmi felelős, óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus),
- együttműködés a központ által folytatott nyomon követés feladataiban,
- közösen kialakított adatkezelés és eljárásrend megvalósítása.

Az intézményvezető feladatai

- ☺ Ismerje és ismertesse meg munkatársaival a Gyermekvédelemről szóló törvényben foglaltakat.
- ☺ Segítse az óvodapedagógusok gyermekvédelemmel kapcsolatos ismereteinek bővítését.
- ☺ Nyújtson segítséget probléma megoldásban, gyors-hathatós intézkedés végrehajtásában, tegye meg a szükséges intézkedéseket, kísérje figyelemmel a megvalósulást.
- ☺ Építsen ki minőségi partnerkapcsolatot a gyermekvédelmi szervekkel és szakemberekkel.

Célunk megvalósítása érdekében

A csoportokban végzett gyermekvédelmi munka összehangolásával elősegítjük az egységes szemléletmód érvényesülését. A koordinátori feladatokat a gyermekvédelmi felelős látja el.

Közreműködünk a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében.

Együttműködünk az Újbudai Humán Szolgáltató Központ munkatársaival, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Olyan légkört teremtünk, amely kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyerek, bármilyen oknál fogva hátrányos, kitaszított helyzetbe kerüljön.

Minden kisgyermek részére igyekszünk biztosítani a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésével, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.

Igyekszünk időben odafigyelni a családban jelentkező gondokra, problémákra, több és többoldalú információt beszerezni, hogy a segítség akkor érkezzen, amikor a probléma még kezelhető, megoldható.

Kiemelt figyelemmel fordulunk a gyermekjóléti gondozásban részesülő, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felé, egyénre szabott speciális foglalkoztatással segítjük őket hátrányuk leküzdésében.

Gondot fordítunk a tehetséggondozásra is, hogy a gyermekeknek megadjuk a kellően jó alapot a további fejlődésükhöz.

A szülőket tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, intézményekről, ahonnan segítséget kaphatnak, a kapcsolattartásban segítségükre vagyunk.

A gyermekvédelmi munka végzése minden óvodapedagógusnak és a nevelőmunkát segítő dolgozónak KÖTELEZŐ!

A gyermekvédelmi munka végrehajtásáért az intézményvezető, a gyermekvédelmi megbízott és az óvodapedagógusok egyaránt felelősek.

A veszélyeztetett gyermekekről nyilvántartást vezetünk.

A gyermekvédelmi munkánkat segítő speciális kapcsolatok:

- Újbudai Humán Szolgáltató Központ
- A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálatokkal és tagintézményeivel.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

“A kisgyermek, amit hall, elfelejti, amit lát, már inkább megjegyzi, de amiben tevékenyen ő is részt vesz, az bizonyára bevésődik az emlékezetébe.”

(Kodály Zoltán)

1. Játék

„A játék az élet virága, az élet öröme, tavasza, a felebaráti szeretet hajnala. Amely gyermek ezen természet adta örömöket élvezni tudja, ha eljön a komoly munka, a tevékenység kora, ott is megállja helyét!”

(Samu József: Élet és nevelési rajzok)

A játék értelmezése:

Értelmezésünkben a játék a gyermek pszichikumát, kreativitását fejlesztő és erősítő, valamint élményt adó tevékenység. Véleményünk szerint a játék nem más, mint a külső és belső valóság egyik érvényes feldolgozási módja.

A játék a gyermek legelemibb szükséglete, létformája, alapvető tanulási formája és a fejlesztés leghatékonyabb eszköze, szocializációjának színtere. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség-és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Az óvodapedagógus számára a játék “gyógyító” hatása pedagógiai eszköz, mert a gyermek a játék folyamatában feloldódást, vigaszt, örömet, szórakozást, szabadságot talál. A gyermek egész napját a *szabad* játék tevékenység szövi át, határozza meg. Ebben zajlik tapasztalataik, ismereteik, élményeik feldolgozása is. *Óvodánkban biztosított a gyermekek számára a*

„gyermekként való élés” lehetősége, vagyis a folyamatos, önfeledt, szabad játék gazdag feltételrendszere.

Lényege:

- örömszínezetű,
- önkéntes és szabad,
- valóságszerű, de nem valóságos,
- nem a végeredmény a fontos, hanem magáért a folyamatért, az azt kísérő érzésekért, élményért csinálják,
- nem érvényesülnek a valóság idő és térbeli korlátjai,
- sajátos gyermeki rendje van (harmónia és szabadság).

A játékfajták pozitív hatása a gyermekek személyiségfejlődésében:

Az óvodában a gyermekek játékában megjelennek, sőt keverednek a különböző játékfajták. Ezek különbözőképpen hatnak a gyermeki személyiség alakulására.

A ***gyakorlójáték*** jellemzően a kisebb korosztálynál jelenik meg, de a nagyobbaknál is megfigyelhetjük egy-egy új játék megjelenésénél. Fontos számunkra, hiszen a kreativitás, alkotás, szocializációs képességek a percepció fejlődik általa.

A ***szimbolikus játék*** megelőzi a szerepjáték kialakulását. Már a legkisebb korosztálynál is megjelenhet, e játékfajtában a felnőtt mintát követve, észrevétlenül alakulnak a gyerekek erkölcsi értékei, szerepe van a szocializáció, percepció fejlődésében.

Konstruktív játék általában a nagyobb, önállóbb gyermekek játékában fedezhető fel, szintén fejlesztő hatással bír a kreativitás, az alkotás és a percepció formálódására. Azért is fontos, mert ebben a játékban alakulhat a kombinatorikus képesség és a tervező készség is.

Szerepjátékot a nagyobb gyermekek önállóan szerveznek, terveznek meg. Képesek egymás közt elosztani a szerepeket, megbeszélni a játék témáját, menetét, esetleg már eszközöket is készítenek ehhez a játékhoz. Mindeközben folyamatosan fejlődik szocializációjuk, erkölcsi tulajdonságaik, a döntésképeség, valamint a percepció.

Az „igazi” ***szabályjáték*** öt - hét éves korban figyelhető meg az óvodásoknál. Fontos lépés a feladattudat, feladattartás, szabálykövetés, szabálytudat kialakulásában. A gyermekek tudnak alkalmazkodni a megismert szabályokhoz, de közösen kialakított új szabályokat is kialakítanak. Ez a játéktípus is nagymértékben fejleszti a szocializációt, az erkölcsi tulajdonságok, döntésképeség, percepció alakulását.

A **bábjáték és dramatizálás** a három - hat éves gyermekek olyan kedvelt tevékenysége, mely által erősödnek a gyermekek társas kapcsolatai, formálódik beszédképességük, megismerkednek a humorral, esztétikai kompetenciájuk folyamatos fejlődésen megy keresztül.

Ezekén kívül megjelenik az óvodás gyermekeknél a barkácsoló játék, mely a mozgást, a koordinációt, a percepciót fejleszti.

Minden játékfajta hatással van az értelmi képességek, a verbalitás az alkalmazkodó-és együttműködő képesség fejlődésében, miközben a gyermekek megtanulják, hogy felelősek saját maguk és társaik testi és lelki épségéért.

A gyermekek játékképességének alakulása hatással bír a családi életre, az otthoni közös programok a szülőkkel való együttjátás által.

Az óvodakert, mint a gyermeki játék színtere:

Az óvoda udvara egy természetes, egészséges közeg, mely rengeteg lehetőséget kínál a gyermekek szabad és irányított játéktevékenységének. Minden évszakban lehetőséget biztosítunk a tartalmas játék kialakulására. Erre szolgálnak a sporteszközök: labdák, ugrókötelek, tenisz stb., de a jó időben használható babakocsi, futókerékpár stb.

A kert fontos elemei a beépített játékeszközök is, melyek a gyermekek egészséges mozgásigényét hivatottak kielégíteni. De nemcsak ezek jelentik a játéklehetőséget. A kerti vizsgálódás, bogarászás, felfedezési lehetőségek nagyjátóval és más eszközökkel szintén egyszerű játéklehetőségként szolgálnak.

Mindhárom telephelyünk udvara tágas, zöld, alkalmas ezekhez a tevékenységekhez.

Gyermei tulajdonságok megismerése a játék által:

Az óvodai játék alkalmas a gyermekek képességeinek megfigyelésére is: jól nyomon követhető általa a verbális, mozgásos, értelmi és megfigyelőképesség, emlékezet, felidézés, tájékozottsági szint, feladattudat, feladattartás, elmélyültség, kitartás, szocializációs képességek fejlődése.

A játékban megvalósul az inkluzív nevelés: a képességek és szükségletek szerinti, személyre szabott differenciálással.

Célrendszere:

Célunk, olyan ösztönző játékkörnyezet kialakítása, melyben kibontakoznak a gyermekek egyéni vágyai, elképzelései, érvényesül önkifejezésük, formálódnak erkölcsi tulajdonságaik, tanulási lehetőségeik kitágulnak, képességeik fejlődnek.

Feltételrendszere:

Intézményünkben biztosítjuk a játékhoz szükséges megfelelő helyet, és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, játékszereket.

A játék számára megfelelő hely, idő, eszközök meglétén túl kiemelt feladatunknak tekintjük a nyugodt csoportléggör, és élményszerzési lehetőségek biztosítását, a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Az óvodapedagógus **tudatos jelenléte segíti** az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus a **szükség és igény szerinti együttjátszásával**, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el. A felnőtt szerepében kétféle, de egymással rugalmasan kapcsolódó beállítódással viselkedünk. Megengedő, elfogadó, támogató attitűddel a szabadjáték idején, állandó modellnyújtással az együttlét során, hiszen a gyermekek kitüntetett figyelemmel fordulnak a felnőttek felé és igénylik együttműködésüket.

Nevelőtestületünk a játékot az óvodás korú gyermekek **alapvető tanulási és a leghatékonyabb fejlesztő tevékenységi** formájának tekinti.

Tudjuk, hogy a játék az öröm forrása, **ezért támogatjuk a gyerekek szabad, elmélyült, önkéntes és spontán játékát.**

Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy képességeiket önállóan választott sokrétű játéktevékenységgel fejlesszék.

Az óvodapedagógus mindenkori feladata, hogy megteremtse a gyermekek korának és szükségletének, igényének megfelelő játéktípusok megjelenésének lehetőségét (gyakorló, konstrukciós, szerepjáték, szabályjáték, dramatizálás, bábozás, barkácsolás).

Célunk:

- Célunk, hogy a gyermekek egyéni vágyai, elképzelései kibontakozhassanak a játékban, érvényesülhessen önkifejezésük a változatos játéklehetőségekben.
- A játék által tanulhassanak, képességeik fejlődhessenek, erkölcsi tulajdonságaik formálódjanak.
- A kisgyermek napi 7-9 óra játékszükségletét, szabad játék szükségletét kielégítsük.
- Az együtt játszás során minden gyermek számára biztosítani a mozgás, az aktivitás, a biztonság, a szociális szükségletek, az önmegvalósítás, az önfejlődés, önbecsülés szükségleteinek kielégítését.

Feladataink:

- A gyermekek 7-9 óra napi játékszükségletének biztosítása, és tartalmának gazdagítása.
- Érzelmi biztonságot adó háttér, valamint természetes élethelyzetekben nyújtott modellszerep.
- Sokféle tevékenységre alkalmat adó „beszélő” tárgyi környezet kialakítása.
- A szabad mozgás, szabad tevékenykedés az önállóság, a kezdeményezés, az egymás melletti vagy együtt játszás és munkálkodás lehetőségeinek biztosítása, segítése.
- A gyermekek életkorához és képességszintjéhez alkalmazkodó közös élményháttér biztosítása, az egyéni élmények megismerése.
- A gyermekek részére választási, döntési lehetőségek biztosítása (minden helyzetben több lépcsőfok felkínálásával a választhatóság elvének érvényesítése).
- A kreativitást fejlesztő, a nagy és finommozgások fejlesztését serkentő játékszerek biztosítása.
- Pszichikus szükségleteik, feszültség, félelem oldódása, önállósodási vágyuk kielégítése.
- Figyelemmel kísérni a játék, szerepjáték tartalmát, melynek megfigyelésével ismereteket szerezhetünk a gyermek kreativitásáról, élményeiről, fantáziájáról, ügyességéről, vágyairól, az együttműködési készségeiről, figyelme tartósságáról, feladat és szabálytudatáról.
- A szülőkkel való együttnevelés, kapcsolattartásunk során arra törekszünk, hogy megérezzük a játék elsődleges szerepét, jelentőségét az óvodás életkorban, s a játékban rejlő nevelési lehetőségeket, melyekkel a gyermekek személyiségét, jellemét kívánjuk alakítani a családokkal együtt.
- Az óvodakertben is biztosítjuk a szerepjátékok, mozgásos, ügyességi, sport, népi és a Gazdagréti Óvoda székhelyén, Szivárvány telephelyén a közlekedési játékok feltételeit.

A játék objektív és szubjektív feltételeinek a biztosítása

Objektív feltételei:

A játék biztonságsszükségletének kielégítése:

- a testi, fizikai biztonság kielégítése,
- otthonos környezet megteremtésével,

- a napi tevékenységek rendszerességével,
- a közösségi élet szokásainak betartásával.

A játék feltételeinek megteremtésével (tevékenység lehetősége, hely, idő, eszközök, élmény) Az érzelmi biztonság kielégítése:

- a szeretetteljes légkör biztosításával,
- az óvodapedagógusok elfogadó magatartásával,
- a szociális kapcsolatok elősegítésével,
- a védettség érzésének biztosításával.

Kreatív, alkotó légkör biztosítása érdekében:

A gyermek szabadon döntheti el, hogy milyen tevékenységet választ, kivel játszik szívesen, milyen tartalmat dolgoz fel, milyen eszközt használ, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy alkotóan együttműködhessen, cselekedhessen, manipulálhasson, és elképzeléseit valóra válthassa. Ha szükséges mindig a rendelkezésére állunk bevonható társként, segítőként, kezdeményezőként. A játék keretein belül fokozott gondot fordítunk a differenciált képességek fejlesztésre, a hátrányos családi háttérrel rendelkező gyermekek felzárkóztatására, tehetségek felfedezésére és alapozására. Segítésünk olyan mértékű, amilyenre az adott gyermeknek szüksége van.

A csoportokban közösen kialakított és elfogadott ésszerű szabályok szabályozzák az együttélést, amelyek leginkább négy területre korlátozódnak:

- ne zavarják egymás játékát,
- ne rongálják az eszközöket,
- ha befejezték a játékot a következő tevékenységhez szükséges rendet rakjanak,
- érzelmeiket lassan tanulják meg irányítani.

A játékhoz szükséges idő biztosítása:

A játék egész napos folyamatosságát a folyamatos és rugalmas napirendünk és *időbeosztásunk* biztosítja. A gyerekek egybefüggően több órán keresztül játszhatnak, kivéve a tisztálkodás, pihenés, étkezés és az esetleges közös tevékenységeket. Az udvari játéktevékenységre az időjárás függvényében igyekszünk minél több időt szánni. *Fontosnak tartjuk, hogy a rugalmasság alapelveivel a gyermekek kijátszhassák magukat, tovább élhessen bennük a játék folytatásának tudata.*

A játékhoz szükséges eszközök biztosítása:

A játéktevékenységhez a játékfajták figyelembevételével igyekszünk praktikus, ízléses, alkotó készséget és *képességet* fejlesztő, jó minőségű, elsősorban természetes anyagokból készült játékokat, félkész játékokat, kreativitást és fantáziát megmozgató, előhívható eszközöket biztosítani

Udvari játékeszközök a környezetbe illően jól szolgálják neveltjeink testi képességeinek fejlődését.

A játékhoz szükséges élmények biztosítása:

Arra törekszünk, hogy helyi adottságainkat maximálisan felhasználjuk, s támaszkodunk a gyermeket otthon ért pozitív élmény hatásaira is. Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtésével is igyekszünk a sokszínű játék kialakulásához hozzájárulni.

Szubjektív feltétele:

Olyan óvodapedagógusi személyiség, aki *tudatosan* képes együttműködni, empatikus maga is szeret játszani, és *biztosítja az indirekt irányítási formát.*

A játéktevékenységben, az óvodapedagógus támogató szerepe:

Az óvodapedagógus modell a gyermek számára.

Nem tervezzük meg előre a (szerep) játékot, de támogatjuk és segítjük folyamatosan a gyermekek elképzeléseinek megvalósítását.

A gyermekeket az életkorukhoz és képességi szintjükhöz illeszkedő szabályjátékokkal ismertetjük meg, melyet direkt módon irányít az óvodapedagógus.

A szabályjátékokon kívül minden más játéknál az indirekt játékírányítás elvárásai a mérvadóak: ötletadás, eszközbiztosítás, kérésre szerepvállalás, metakommunikációs eszközök alkalmazása stb. Ha a gyermek kéri, segítünk, hogy ha igényli, partnerei leszünk a játékában. Esetleges konfliktusok esetén kivárunk, s csak akkor lépünk közbe, ha nem tudja saját problémáját megoldani.

Segítjük a különböző fejlettségű, életkorú gyermekek együttjátzását.

Arra törekszünk, hogy ötletadó, segítő szerepünk mindig a játékos igényéhez igazodjon.

A játék adja a legteljesebb képet a gyermekről számunkra (szociális helyzetéről, értelmi fejlődéséről, szintjéről, beszédképességéről stb.).

Arra neveljük őket, hogy tartsák tiszteletben egymás játékát, tevékenységét. Lehetőségünk nyílik az együttjátszásban megfigyelni a gyermekek fejlődését, érzelmeiket, szabálytudatukat.

A képességfejlesztés lehetőségei a játékban:

Fejlődik:

- érzelmi életük, szocializálódnak, alakulnak társas kapcsolataik, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni;
- erősödik empátiás készségük, türelmük, önfegyelmük, szabálytudatuk, felelősségtudatuk, feladattudatuk, frusztrációs toleranciájuk, viselkedés kultúrájuk, metakommunikatív kifejezőkészségük;
- fejlődnek jellembeli, erkölcsi tulajdonságaik;
- képzeletük, alkotó kreativitásuk erősödik;
- alakulnak értelmi képességeik- figyelmük, emlékezetük, megfigyelőképességük, gondolkodásuk;
- észlelésük: szín, forma, alak, háttér diszkrimináció, térészlelésük, térbeli tájékozódásuk, tapintási észlelésük, pontosságra törekvésük;
- tapasztalatokat szereznek az anyagok minőségéről (keménységről, érdességről, felületről);
- felfedezik a rész - egész viszonyát, időrendiséget ismernek fel, ritmusérzékük alakul;
- beszédükben bővül a szókincsük, ismereteket szereznek, beszédkészségük, beszédfigyelmük, fogalomalkotásuk, szövegemlékezetük, helyzethez illő szövegalkotásuk alakul;
- nagymozgásuk, mozdulataik koordinálódnak, automatizálódnak, finomodnak, differenciálódnak, bonyolultabbá és ritmusesőbbá válnak;
- a mozgások összekapcsolódnak a tapintással, látással, hallással;
- a játéktér átrendezésével erősödi fizikai állóképességük, kitartásuk.

A nevelést segítő feladata:

A *pedagógiai asszisztens* az óvodapedagógus iránymutatása alapján bekapcsolódik a gyermekek játékába, segít a játékeszközök előkészítésében, elrakásában, segít a gyermekeknek a szabályok betartásában, betartatásában. A konfliktus helyzetekben a megbeszéltek szerint jár el.

A *dajka* bekapcsolódhat a gyermekek játéktevékenységeibe, segít a játékeszközök tisztántartásában, elrakásában, megjavításában, barkácsoló tevékenységekben szükség szerint segít.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- örömmel és szívesen vesz részt a szükségleteinek, életkorának, fejlettségének megfelelő játékokban;
- játékában önálló lesz, bekapcsolódik mások játékába, lesznek kezdeményező megnyilvánulásai, egyéni ötletei, javaslatai;
- élvezi a szabályjátékokat, s betartja, betartatja a megismert *egyszerűbb* szabályokat, képesek a bonyolultabb szabályok elfogadására, megtanulására, gyakorlására;
- kialakul játéktudata (szimbólumok és realitás);
- szívesen dramatizál, bábozik ismert meséket, történeteket, képes saját élményének eljátszására is, *játékát kommunikáció kíséri*;
- törekszik az eszközök és a környezet esztétikájának megőrzésére;
- a barkácsolás, a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, életük alkotórésze lesz, maguk próbálnak meg létrehozni kiegészítő játékeszközöket, amelyeket a játékban felhasználnak;

2. Művészetre nevelés

“Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud, játékot, zenét, örömet.

De hogy mit fogad el: azt bízunk rá, csak az a lelki táplálék válik javára, amit maga is kíván.

(Kodály Zoltán)

Művészeti tevékenységeink alapja:

- a környezet megteremtett, változtatható esztétikája, harmóniája,
- az óvodapedagógus művészeti érzékenysége, személyisége, harmóniája, példája,
- lehetőség a gyermek szabad kibontakoztatására, segítségnyújtás.

A művészeti tevékenység fogalma sokrétű, összetett és komplex jellegű, összetevői:

- ének, zene, énekes játék,
- vers, mese, dramatizálás,
- rajzolás, mintázás, kézimunka, barkácsolás.

Ezek a tevékenységek a nap folyamán bármikor gyakorolhatók.

Célunk:

Elősegíteni, hogy a gyermeket körülvevő objektív világ érzéki síkon megfoghatóvá váljon s képessé váljon a gyermek a valóság esztétikai felismerésére, befogadására, megvalósítására és létre hozására.

A népi hagyományos jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő dramatikus játékok átörökítését, élményszerű megélését.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Az esztétikus környezet, nyugodt légkör, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, ahol lehetőséget biztosítunk a különféle tevékenységek gyakorlására az egész nap folyamán.
- ☺ A kreativitás és az alkotó gondolkodás és cselekvés fejlesztése mozgás és megfelelő eszközök, hely, idő, élmény biztosítása.
- ☺ Elősegíteni a gyermekek egyéni sajátosságainak kibontakozását, lehetőséget adni a differenciálásra, a tehetséggondozásra és szükség esetén a felzárkóztatásra.

A nevelést segítő feladatai:

- Az esztétikus környezet, nyugodt légkör, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, ahol lehetőséget biztosítunk a különféle tevékenységek gyakorlására az óvodapedagógussal egyeztetve a dajka és a pedagógiai asszisztens feladata is az egész nap folyamán.
- Az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a dajka feladata.
- Elősegíteni a gyermekek egyéni sajátosságainak kibontakozását óvodapedagógussal egyeztetve *a dajkák és a pedagógiai asszisztensek* feladata.

3. Verselés, mesélés

Mesélés:

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi, etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, mely életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.

A mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra nevel, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a

bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A mese a legtagabb értelemben nevel. A mesének erkölcsi tartalma van, oldja a kisgyermek szorongását.

Óvodánkban a mesélés nevelőmunkánk részeként a nap bármely időpontjában a gyermek vagy óvodapedagógus kezdeményezésére, meghitt mesekörnyezet kialakításával valósul meg. Az óvodapedagógus a mesét több ízben elmeséli a hét folyamán. Nem a mennyiségre, hanem a minőségre törekszünk! Lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a már ismert mesék elmesélésére, eljátszására, bábozására, dramatizálására is.

A mesélés másik formája a csendes pihenő előtti mese, mert ilyenkor a nyugalom szinte helyet készít a mesének, s a mese pedig a nyugalomnak. Az óvodapedagógus megnyugtató, esetleg folytatásos mesét is mesélhet könyvből olvasva is.

Lehetővé tesszük, hogy a meseélményeiket játékkal és a vizuális nevelés eszközeivel kifejezzék.

Verselés, mondókázás:

Nevelőmunkánk során a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek.

Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki, érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Bábozás:

A bábozás, a bábjáték több művészeti ág összefonódása. A bábozással megvalósítjuk a kapcsolódó művészeti tevékenységek által történő fejlesztést is. A gyermek a bábozás során szerepet játszik, az "átváltozás" csodás eleme csak e közben fordul elő vele. A gyermekhez legközelebb a mese áll, s a leghitelesebb megjelenítésére törekszünk bábozás közben.

Óvodánkban a bábozás a mindennapjaink tevékenysége, áthatja nevelőmunkánkat. Fejlesztjük a gyermekek fantáziáját, beszédét, kommunikációs képességét, bábkészítés alkalmával kézügyességüket, s elsősorban játékukat. A bábozás során lehetőség nyílik a félénkebb, bátortalanabb, szorongóbb gyermekeknek a megnyílásra, élményeik kijátszására. A bábozás eszközei valamennyi csoportban a gyermekek rendelkezésére állnak, s folyamatos

fejlesztéséről az óvodapedagógusok gondoskodnak. Az ő példájuk elengedhetetlen feltétele a gyermekek bábozásának.

Drámapedagógia:

A gyermek a játék során újra játssza, feldolgozza a vele megélt dolgokat, eseményeket.

Lehetőséget adunk arra, hogy újra más fényben lásson dolgokat, közben fejlődjön kommunikációs készsége, fantáziája, teljes személyisége.

Nevelőmunkánk során alkalmazása segít abban, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek szocializálódása könnyebben történjen.

Célunk:

- A vers-, mese hallgatás és versmondás szeretetének kialakítása.
- A gyermek természetes kíváncsiságának, igényeinek kielégítése.
- Érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése a mesék csodáival, varázslataival, feszültségkeltő és oldó hatásának, a versek zeneiségének felhasználásával.
- Az anyanyelvi nevelés fontos eszközeivel, esztétikai érzelmek kiváltásával az irodalmi fogékonyság megalapozása, a könyv iránti vonzódás kibontakoztatása.

Óvodapedagógus feladatai – a gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan:

- ☺ A gyermekek alkotókedvének, vers és mese alkotásának támogatása.
- ☺ Spontán adódó lehetőségek felismerése és felhasználása az élménynyújtáshoz.
- ☺ A mindennapos verselés, mesélés és mondókázás feltételeinek megteremtése, megfelelő eszközök, hely, idő, élmény biztosítása.
- ☺ Az irodalmi anyagok gyűjtése, válogatása: népi, klasszikus és kortárs, irodalmi értékeket képező, érzelmeket keltő művek gyűjtése, melyek alkalmasak a differenciálásra, felzárkóztatásra is.
- ☺ A könyvek szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- ☺ Az ölbéli játékok, népi mondókák, rigmusok, dúdolók, közmondások megismertetése, alkalmazása.
- ☺ Kapjanak helyet a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.
- ☺ A verselésnél, mesélésnél a nyugodt hangulat megteremtése, az irodalmi anyagnak, az adott gyermek csoport szokásainak megfelelő hely, színtér kiválasztása.
- ☺ Szervezzon mesével kapcsolatos eseményeket (látogatás a Mesemúzeumba, szülők, nagyszülők mesélése az óvodában, stb.)

A nevelést segítő feladatai:

- ☺ Az esztétikus környezet, nyugodt légkör, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása, ahol lehetőséget biztosítunk a különféle tevékenységek gyakorlására az óvodapedagógussal egyeztetve a dajka és a pedagógiai asszisztens feladata is az egész nap folyamán.
- ☺ Az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a dajka feladata.
- ☺ Elősegíteni a gyermekek egyéni sajátosságainak kibontakozását óvodapedagógussal egyeztetve ***a dajkák és a pedagógiai asszisztensek*** feladata.
- ☺ Az ölbeli játékok, népi mondókák, rigmusok, dúdolók, közmondások használata óvodapedagógussal egyeztetve a pedagógiai ***asszisztensek*** feladata.

A német-magyar kétnyelvű csoportokban mindig lehetőséget nyújtunk a németül elhangzó mesék előzetes megismerésére magyar nyelven (esetleg több héten áttartó folyamatos meséléssel). Magyarul körülírjuk, megismertetjük a kevésbé ismert szavakat, fogalmakat, hogy evvel is segítsük a német nyelven való megértést.

A versek, mondókák zeneiségükkel, ritmusukkal a maguk eredeti német anyanyelvi közegében hatnak, ezért ezek magyar nyelvre fordítása tilos.

„A mondókákat, gyermekverseket a vizuális tevékenységhez, cselekvéshez, mozgáshoz és játékhöz kötött helyzetek teszik szemléletessé.” (Babai-Talabér, 2004)

A megértést segítő állandó segítőnk a képeskönyv, mely szemlélteti a hallott irodalmi anyagot.

In den zweisprachigen (deutsch-ungarischen) Gruppen gibt es verschiedene Möglichkeiten, die deutsche Märchen, Geschichten zuerst Ungarisch kennenzulernen. Die wenigbekannten Wörter und Begriffe werden veranschaulicht um leichter zu verstehen und näher zu beschreiben, so dass sie sich den Kindern einprägen. Die Verse und die Volksreime wirken mit ihren eigenen Musikalität und Rhythmus, deshalb ist es nicht erlaubt sie zu übersetzen.

Die Volksreime, Kindergedichte dienen durch das bildnerische Gestalten, die Handlung, das Bewegen und Spielen gebundene Situationen als Veranschaulichungsmittel.

Die Bilderbücher helfen das Verständnis und veranschaulichen den literarischen Stoff, die die Kinder schon gehört haben. Die Wiederholungen und Übungen spielen in den Spielabläufen eine wichtige Rolle.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- szívesen mesél, *mond verset*, bábozik, dramatizál, vesz részt mimetikus és improvizáló játékokban;
- maga is kitalál meséket, történeteket;
- tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat;
- a belső képalkotás folyamatának hatására képes a hallottak képi megjelenítésére;
- óvja és örömmel lapozgatja a neki megfelelő könyveket;
- társai dramatizálását, vers mondását érdeklődéssel hallgatja, képes az előadás cselekményének követésére, felelevenítésére.

4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

“A zene hidat ver a szellem és az érzékek világa között, szüntelen ekstázist vált ki, dogma nélküli hitet hordoz, hódolatteljes szereelmet, magáról az emberről szól, aki otthon érzi magát a természetben, a végtelenben.”

(Yehudi Menuhin)

A legősibb esztétikai megnyilvánulás: az első zenei élmény a saját szívünk dobbanása, ritmusa.

A harmonikus gyermeki személyiség alakításához szükséges a társas együttlét igénye, melyben az éneklés, dúdolgatás, együttmozgás természetessé válik, s a gyermek zenei anyanyelvét képezi.

Nevelőmunkánk során, melynek alapja: Forrai Katalin – „Ének- zene az óvodában” című munkája arra törekszünk, hogy:

Az óvoda környezete, zenei adottságai, zenei kultúrája, igénye segítse a célok megvalósulását. Óvodánk barátságos légkörével erősítjük a gyermekek természetes igényét az éneklésre, zenélésre, énekes játékra, gyermektáncra, zenehallgatásra a napi tevékenység folyamatában.

A hangszerek, egyéb zenei eszközök segítségével fejlesztjük a gyermekek zenei képességét, fokozzuk kedvüket, örömeiket, érzelmeiket.

Anyaggyűjtésünk során arra törekszünk, hogy a válogatott dalos anyag tartalmazzon játékos, kreativitást segítő, hallást, ritmust fejlesztő, vidám-tréfás dalokat, mely igazodik a gyermek életkorához, fejlettségéhez, legyen alkalmas ünnepek, hagyományok szebbé, vidámabbá tételére.

Kiemelten figyelünk arra, hogy a hátrányos helyzetű, a magatartás zavarokkal küszködő gyermekek és az óvodánkban lévő hét-nyolc éves gyermekek differenciált fejlesztéséhez is megfeleljenek.

Zenei nevelésünk során befogadásra, örömszerzésre nevelünk, új benyomásokat, új helyzeteket ismertetünk meg, értékrendet alakítunk.

Zenei nevelés anyaga:

Népi mondókák, népi dalok, játékok, *klasszikus és kortárs* szerzők művei, más népek dalai, népi játékaik, készségfejlesztés zenei elemei.

Ének, zenei nevelésünk keretében fejlesztjük a gyermek zenei képességeit:

Ritmusfejlesztés:

Egyenletes lüktetés, mérő megéreztetése, kiemelése. Dalok mondókák ritmusának megfigyeltetése, kiemelése, hangsúlyozása. Tempóérzék fejlesztése és az ettől eltérő különbségek felismerése, ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával, táncos lépések megismerése.

Hallásfejlesztés:

Hangmagasság érzékeltetése, hangszín, dinamika érzékeltetése, éneklési készség, tonális érzék, hangápolás, hangképzés fejlesztése.

Egyéb zenei képességfejlesztés:

Formaérzék (motívumok hosszának megéreztetése), emlékezőképesség dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal, improvizációs készség, kreativitás (ritmika, dallamjáték), belsőhallás fejlesztés.

Az óvodában az éneklés és a mozgás természetes egységben, a népi játékokban van jelen, *illetve az életkorhoz igazodó gyermektáncban*. A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokkal, változatos játékfordulatokkal és térformákkal fejlesztjük a gyermek ritmusérzékét, mozgását.

Célunk:

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- Az esztétikai zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.
- A felnőtt spontán utánzásával, a zene, az éneklés a mindennapok részévé váljon a gyermeknél.
- Zenei élmények nyújtásával felkelteni és ébren tartani a gyermek zenei kíváncsiságát, alkotókedvét.
- A közös éneklés, közös zenélés örömeinek megéreztetése.

- A gyermekek zenei hallásának, ritmus érzékének, zenei emlékezetének fejlesztése, játékos zenei alkotókedvük ösztönzése.
- A magyar néphagyományok, népzene megismerése, ápolása.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Minél több zenei élményt közvetíteni a gyermekeknek (népdal, rokon és más népek zenéje, komponált művek, klasszikus műzene, kortárs művészeti alkotások).
- ☺ Fejleszteni a gyermekek alkotókedvét, zenei kreativitását, ritmusérzékét, hallását, zenei emlékezetét, mozgását az ölbeli játékokkal, népi gyermekdalokkal, énekes játékokkal.
- ☺ A zenehallgatás iránti érdeklődés felkeltése, klasszikus és kortárs művek, népzene és más kultúra zenéjének megismertetése.
- ☺ A spontán zenélésre, éneklésre, táncra, mozgásra való lehetőség biztosítása.
- ☺ Követendő mintát adni a gyermekeknek, ami elősegíti az éneklés, zenélés beépülését a mindennapi tevékenységébe.

A nevelést segítő feladatai:

- ☺ Elősegíteni az éneklés, zenélés beépülését a mindennapi tevékenységekbe a pedagógiai asszisztens és dajka feladata az óvodapedagógussal egyeztetve.
- ☺ Az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a pedagógiai *asszisztens és a dajka* feladata.

A német-magyar kétnyelvű csoport zenei nevelésében is a német népi kultúrából merítünk. A zenehallgatás, éneklés mellett a legnagyobb szerep a dalos játékoké, mert a zenei élményt a könnyebb és teljeseb megértés érdekében mindig mozgással kísérjük.

A zenei nevelést különálló egységként tervezzük, melynek mindig része a rendelkezésre álló teljes Orff-hangszerkészlet egyes eszközeinek használata. Ezt egészítjük ki saját készítésű hangszerekkel.

In den zweisprachigen deutsch-ungarischen Gruppen werden die musikalische Stoffe aus der Volkskultur gewählt. Neben dem Musikhören und dem Gesang haben die Kreisspiele die wichtigste Rolle. Das musikalische Erlebnis begleiten wir immer mit Bewegung. Wir planen die musikalische Erziehung als eine getrennte Einheit, wo wir immer die Orff-Instrumenten benutzen. Diese Sachen werden mit selbstgemachten Instrumenten ergänzen.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- önfeledten játszik énekes játékokat, mondogat mondókákat,
- szívesen énekel közösen és egyénileg is, törekszik a tiszta éneklésre,
- figyelmesen hallgat zenét,
- meg tudja különböztetni a zenei fogalmakat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú),
- különböző mozdulatokkal, egyszerűbb ritmushangszerekkel ki tudja fejezni a dalok, mondókák ritmusát és egyenletes lüktetését,
- tud rögtönözni ritmust, mozgást, dallamot,
- ismeri a legegyszerűbb térformákat (csigavonal, kör),
- felismeri dallammotívum alapján a jól ismert dalokat,
- felismeri a zörejhangokat, a természeti környezet hangjait, hangszerek hangját (ritmushangszerek, furulya)

5. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, **valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.**

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Minél több technika bemutatásával serkentjük a gyermekeket alkotásra, hogy megtalálják azt a technikát, amelyik segítségével legjobban ki tudják fejezni önmagukat.

Törekszünk a természetes alapanyagok használatára.

Megtanítjuk a gyermekeket a nézés mellett a "látásra" is.

Biztosítjuk számukra az élménynyújtás mellett a "felfedezés örömét". Időt biztosítunk arra, hogy a látottakat feldolgozhassa.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy élményeiket kifejezhessék, használják fantáziájukat.

Lehetőséget biztosítunk az alkotásra, a kreativitásra, az improvizációra.

A feladatokhoz igyekszünk változatos és hatékony módszereket keresni: séta, kirándulás, természeti és társadalmi megfigyelések, tárgyi technikák alkalmazását stb.

Az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk rajzolásra, festésre, mintázásra, képalakításra, kézimunkára, így a gyerekek gyakorolhatják az ábrázolás különböző fajtáit.

A gyermeki alkotás **a belső képek gazdagítására** épül. Az önmegvalósítás, önkifejezés eszközének tekintjük az ábrázoló tevékenységeket. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyerekek számára.

Arra törekszünk, hogy mindez örömet okozzon a gyerekeknek és alkotásaikban tükröződjének egyéni és közös élményeik, a világról szerzett ismereteik és érzelmeik. Türelemmel várunk az egyéni kifejezőmód kialakulására, megerősítjük a formateremtő szándékot, a kreatív színhasználatot. Minden alkotást értéként kezelünk, környezetünk díszítésében is felhasználjuk azokat.

Segítséget nyújtunk a gyermek egyéniségének kibontakozásához, egyéni fejlesztéséhez egyéni módszerek és eszközök alkalmazásával (tehetséggondozás, differenciált fejlesztés).

Közvetlen környezetünkben és a természetben járva felhívjuk a gyerekek figyelmét a színekre, színfoltokra, a természeti jelenségek formáira, arányokra, fényre, árnyéokra, az üde színek és a sötét színek hangulatára, ezzel biztosítjuk az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést.

Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítjük a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Célunk:

- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti fogékonyságuk, igényességük alakítása, élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezésének elősegítése.
- A közös alkotás örömének megéreztetése
- Az esztétikai ízlés, szépre való fogékonyság formálása.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka megszerettetése, a vizuális anyanyelv megalapozása.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán biztosítani a lehetőséget.
- ☺ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a különböző technikai alapelemekkel és eljárásokkal.

- ☺ Segítséget nyújtani a gyermek egyéniségének kibontakozásához, egyéni fejlesztéséhez megfelelő módszerek és eszközök alkalmazásával (tehetséggondozás, felzárkóztatás, differenciált fejlesztés, hét-nyolc évesek fejlesztése).
- ☺ A rajzoláshoz, mintázáshoz, kézi munkához szükséges különböző anyagok biztosítása, gyűjtése, a természetben fellelhető anyagok felhasználása.
- ☺ A gyermekmunkák esztétikus elhelyezése, bemutatása a csoport szokásainak, hagyományainak megfelelő helyre.
- ☺ A megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása, az aktuális témának és a csoport szokásainak megfelelően.
- ☺ Lehetőség biztosítása a játékos építésre.
- ☺ Változatos technikák, különböző anyagok megismertetése.
- ☺ Népi kismesterségekkel való ismerkedés.
- ☺ Vizuális (és egyéb más tevékenységek során) a nemzeti jelképeinkkel: zászlóval, koronával való élményszerű ismerkedés biztosítása.
- ☺ Helyes ceruzafogás, ecsetfogás, ollóhasználat kialakítása, finommozgások fejlesztése.

A nevelést segítő feladatai

- Elősegíteni a rajzolás, mintázás, kézimunka beépülését a mindennapi tevékenységekbe a pedagógiai asszisztens és dajka feladata az óvodapedagógussal egyeztetve.
- Az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a pedagógiai asszisztens és a dajka feladata.
- A szükséges eszközök tisztántartása a dajka feladata, az óvodapedagógus útmutatásait követve.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- képalkotásában, plasztikai munkáiban egyéni módon megjelennek élményei, tapasztalatai, elképzelései,
- örömmel vesz részt egyéni és közös vizuális tevékenységben,
- az alapvető térviszonyokat figyelembe véve részt vesz a tér rendezésében,
- megfelelően használja az eszközöket, alkalmazza az elsajátított technikai eljárásokat,
- rendelkezik az iskolai tanuláshoz szükséges szem-kéz koordinációval,

- örül alkotásának, megfogalmazza értékítéletét,
- ismeri a mintázás technikáit és különböző anyagait,
- tud tépni, nyírni, ragasztani, hajtogatni, ollóval biztonságosan dolgozni,
- ismeri az ecsetkezelést, tud festeni,
- emberábrázolásában megjelennek a részletek.

6. Mozgás

“... mind a léleknek, mind a testnek a mozgás javára válik, az ellenkezője pedig kárára.”

(Platon)

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Jelentős szerepet tölt be az óvodás gyermek fejlődésében s szervesen beépül az egész napi tevékenységébe.

A **rendszeres mozgás** kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését, hozzájárul a légző-és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Fontos szerepe van a megelőzésben, az egészség megőrzésében, megóvásában. Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását.

A mozgás hatására a gyermek olyan személyiségjegyei erősödnek meg: mint a társra figyelés, bátorság, fegyelmezettség, kitartás, együttműködés.

Az óvodáskor a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek kialakulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

A gyermekek egészséges fejlődése érdekében a mozgás és a pihenés egyensúlyának megteremtésére törekszünk.

Tornára, játékos mozgásokra az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A különböző mozgásos tevékenységeknek fontos szerepük van a gyermekek erő és állóképességének fejlődésében, amelyek hatással vannak szervezetük teherbíró képességére és egészséges fejlődésére, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly és vázizomzat kialakulására.

Kiemelt mozgásfejlesztés óvodánkban több területen valósul meg:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- irányított mozgásos tevékenységek során,
- egyéb sportesemények alkalmával.

Szabad játékban

Igyekszünk felkelteni érdeklődésüket a mozgás iránt, s nevelőmunkánkban tudatosan építünk rá. Fontosnak tartjuk a megfelelő motivációt, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítását, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítését, a szükséges és elégséges szabályok meghatározását, betartását.

Irányított mozgásos tevékenységek

Helyi lehetőségek, körülmények figyelembevételével történik.

Mozgástér: csoportszoba, udvar, külső lehetőségek, Aranykapu és Szivárvány telephelyen tornaterem.

Az irányított mozgásos tevékenységek jellemzői:

- szakszerű felépítése (tervezés, szervezés, egyéni bánásmód, fejlesztés feladatai),
- feltételei (balesetmentesség, egészségügyi feltétele, eszközök megléte, külső körülmények).

A rendszeres mozgásra szoktatásnál fontosnak tartjuk:

- a jó közérzetet kialakítani,
- a tudatos irányítás és szervezett kereteket,
- legyen a gyermeknek pozitív élménye a mozgásról.

Mindennapi mozgás

A délelőtti csoportos tevékenységek szerves része. Lehet játék az udvaron vagy tervezett, vezetett játékos egészségfejlesztő mozgás a nap bármely szakaszában.

Egyéb sportesemények alkalmával

A kerület óvodásai részére szervezett közös sporteseményeken is részt veszünk figyelembe véve a gyermekek életkorát és fejlettségét.

Szabadidős tevékenység lehetőségei a mozgás fejlesztésére

Figyelembe vesszük: a külső és belső körülményeket, adottságokat, szabályok, biztonság betartását, technikai lehetőségeket.

Mozgásszervi prevenció torna

Minden évben az öt éves gyermekeket ortopéd szakorvos megvizsgálja, s kiszűri azokat, akiknél korrekció szükséges. A szakorvos által gyógytestnevelésre javasolt gyermekek fejlesztését a fenntartó által biztosított szakember (gyógytestnevelő) végzi.

Célunk:

- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, *mozgáskultúra fejlesztése*, a mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életmód kialakítására nevelés, az egészség megőrzése, megóvása.
- A testi képességek, a természetes mozgások alakítása, fejlesztése játékos formában.
- A személyiség akarat tulajdonságainak (fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás...) gyakorlása, az értelmi struktúrák és a szociális képességek, *térben való tájékozódás fejlesztése*.
- A prevenció, a differenciált feladatok ellátása.

Óvodapedagógusok feladata:

- ☺ Minden nap az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével, minden gyermek számára biztosítani a mozgás lehetőségét, spontán vagy szervezett formában, teremben és szabadlevegőn, eszközökkel és eszközök nélkül.
- ☺ Az irányított mozgásos tevékenységek anyagának kiválasztása a gyermekek fejlettségének megfelelően.
- ☺ A balesetveszélyes helyzetek megelőzése, kiküszöbölése.
- ☺ A nagymozgások, egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, testséma, testkép és a mozgáskoordináció fejlesztése.
- ☺ Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző technikai alapelemekkel.
- ☺ A megfelelő légkör, hely, idő, eszköz biztosítása, az aktuális anyagnak és a csoport szokásainak megfelelő helyszínen, helyen.
- ☺ Segítséget nyújtani a gyermek mozgásfejlődéséhez, egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelő módszerek és eszközök alkalmazásával (tehetséggondozás, felzárkóztatás, differenciált fejlesztés, 7-8 évesek fejlesztése).

- ☺ Törekednie kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A nevelést segítő feladatai:

- ☺ Az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a pedagógiai asszisztens és a dajka feladata.
- ☺ A balesetveszélyes helyzetek megelőzése, kiküszöbölése a pedagógiai asszisztens és a dajka feladata.
- ☺ Elősegíteni a mozgásos lehetőségek beépülését a mindennapi tevékenységekbe a pedagógiai asszisztens és dajka feladata az óvodapedagógussal egyeztetve.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- szeret mozogni, a mozgásos játékokban kitartó, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzi, reakció ideje gyorsul,
- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátítja a természetes mozgások elemeit,
- képes a térben tájékozódni, ismeri az irányokat, kialakul testsémája,
- betartja a különböző versenyjátékok szabályait, megérti az egyszerű vezényszavakat,
- teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- kitartása, önfegyelme, önbizalma, önértékelése erősödik.

7. A külső világ tevékeny megismerése

“A Földet nem nagyapáinktól örököltük, hanem gyermekeinktől kaptuk kölcsön.

Az örökséget el lehet herdálni, de a kölcsönt mindig vissza kell adni!”

(1992. Riói Konferencia - ENSZ)

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek komplex módon ismerje meg a világot, hiszen a külső világot legjobban összefüggéseiben lehet megismerni. Természetszeretete élet közeli legyen. Mind az, ami a valóságban összetartozik, együtt érzékelhető, egységben szemléltetjük, érzékeltetjük, értelmeztetjük. Megismertetjük az óvodával, óvodai környezetével, mely új ismeret, hatást gyakorol tevékenységére, elsősorban az egészségvédelem területén, a természetvédelmi feladatok ellátásában, az esztétikai körülmények, igények alakításában. Fokozatosan készítjük fel a tágabb környezet felfedezésére, a tágabb világ megismerésére.

Hozzásegítjük gyermekeinket ahhoz, hogy megismerjék a szülőföldünkön élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokásokat, megtapasztalva a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, indíttatást kapva ezek szeretetére és védelmére.

Megismertetjük a környezetvédelem feladataival. Fontosnak tartjuk, hogy jelenjen meg gondolkodásukban, tevékenységükben, igényeljék önmaguktól, környezetüktől a természet szeretetét, védelmét.

Az óvoda udvara alkalmas arra, hogy a mindennapi játék és mozgás mellett a szabadlevegőn a gyerekek felfedezéseket tehessenek, tapasztalatokat szerezhessenek az évszakok változásáról, a természet ritmusáról, ismerkedjenek szépségével, titokzatosságával. A székhely óvoda **Tanösvénye** számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy élményként éljék meg a gyermekek a természettel való találkozást, és legyen lehetőségük a sokoldalú érzékszerveiken keresztüli tapasztalatok megszerzésére.

Elősegítjük, hogy az óvoda és a társadalom kapcsolatát feldolgozzák napi életükben (otthon és az óvodában). Felfedeztetjük az emberi tevékenység hasznát, eredményességét, szépségét, az egyén és a csoportok egymásra hatását. A gyermek aktivitása és érdeklődése során **tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti –emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.**

A gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő **biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.**

A gyermek a külső világ tevékeny megismerése során megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a **helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit,** megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Elősegítjük, hogy a napi kapcsolataikban átérezzék, megtanulják a helyes magatartás, viselkedés, a felelősség, az együttélés, alkalmazkodás fontosságát.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Célunk:

- ☺ A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása.
- ☺ Tapasztalatok szereztetése a természeti, emberi és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a gyermek saját környezetében.
- ☺ Erősíteni a gyermekek szülőföldhöz való kötődését.

- ☺ *Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, tevékenységekben való alkalmazása.*
- ☺ Pozitív viszonyulás kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi környezethez és a matematikai tevékenységekhez.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Segíteni a gyermeket abban, hogy meg tanuljon tájékozódni, eligazodni az őt körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben, tisztelje és bátran alakítsa azt, anélkül, hogy kárt okozna.
- ☺ Természetvédelmi és környezetvédelmi minta adása -környezettudatossá nevelés-. Megismertetni a gyermekeket az ő szintjükön az energiatakarékosság lehetőségeivel, a komposztálással.
- ☺ Megismertetni a gyermekkel hazánk tájait, a népi hagyományokat.
- ☺ Sokféle játékos tevékenységet, biztosítani a tapasztalatszerzésre (kertészkedés, kisállatok tartása, élősarok, matematikai tapasztalatok, stb.).
- ☺ A feltételek megteremtése (élmény, eszköz, idő, hely).
- ☺ Elegendő alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- ☺ A környezet megismertetésének folyamatában (témaválasztás, elrendezés, átadásának formáiban) figyelembe veszi:
 - a gyermek fejlettségét, irányultságát, igényeit,
 - a lehetőségeket,
 - az aktualitást,
 - a valóságos helyzeteket,
 - a természeti körülmények változásait,
 - a megismerés-megismertetés határait.
- ☺ Elősegíteni, hogy a környezet megismerése, feldolgozása megjelenjen a gyermekek napi tevékenységében, a tevékenységek kereteiben:
 - egészséges életmód alakításában, a szocializáció folyamatában (értékrend, erkölcs, érzelem),
 - a játékban, munka tevékenységben (kertészkedés, gyűjtés stb.),

- a tanulás, tanítás komplex hatásaként (vers-mese, ének, zene, énekesjáték, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése),
 - az ünnepekben, hagyományokban (Állatok Világnapja, Föld napja, Madarak és Fák Napja, Víz Világnapja,...).
- ☺ A külső világ tevékeny megismerése a gyermekek érdeklődésének felkeltése, megtartása az adott tevékenység anyagának, az egyes gyermekcsoportok szokásainak megfelelő hely, színtér kiválasztása.
- ☺ A környezet megismerésére- megismertetésére alkalmas eszközeink:
- különböző tárgyak, eszközök, anyagok,
 - felnőttek irányító, háttér segítése (utazások, gyűjtések,...),
 - szakkönyvek, gyermekkönyvek,
 - saját készítésű eszközök.

A nevelést segítő feladatai:

- ☺ Segíteni, a saját készítésű eszközök készítésében az óvodapedagógussal egyeztetve a pedagógiai asszisztens feladata.
- ☺ A sétákon, kirándulásokon a gyermekcsoportot kísérő felnőttek megfelelő létszáma miatt részt venni a pedagógiai asszisztens és a dajka feladata az óvodapedagógussal egyeztetve.
- ☺ A csoportszobában, vagy az óvoda épületében tartott tevékenységek során az eszközök és a megfelelő hely biztosítása, az esztétikus környezet visszaállítása a pedagógiai asszisztens és a dajka feladata.

A kétnyelvű csoportban a német nyelvterület kultúrájával és hagyományaival való megismerkedés a gyermekek világlátását kitágítja. Ismereteket szereznek más népekről, más szokásokról, és hétköznapi óvodai tapasztalataik alapján átélhetik a különböző kultúrákból érkezők harmonikus együttélése által nyújtott pozitív élményeket. Erősödhet a német nemzetiségi családokból származó gyermekek identitástudata, és mindannyian elsajátíthatják az óvodai évek alatt a kulturális sokszínűség által megkívánt sajátos együttélési formákat.

*In den zweisprachigen Gruppen werden die Nationalitäten Kultur und Tradition geschult.
Die Kindergärtnerinnen versuchen, die Kinder mit der Welt vertraut zu machen.*

Die Kinder lernen über andere Völker, Traditionen und Gewohnheiten und können durch den Kindergartenalltag positive Erfahrungen über ein harmonisches Zusammenleben verschiedener Kulturen erfahren.

Die Identität der Kinder deutschen Kinder wird gestärkt und außerdem lernen die Kinder, wie sie mit anderen Kulturen zusammenleben können.

A biztonságos közlekedési program beépítése a közlekedési kultúra megalapozása érdekében

Célunk:

- A gyermekek értékrendjének formálása, az emberi élet és egészség alapértékként történő megjelenítésével.
- Önmagunk és tágabb környezetünkben élők egészségének óvása a biztonságos közlekedés alapjainak elsajátításával és betartásával, begyakoroltatásával.

Feladataink óvodán belüli tevékenységekben:

- Közlekedési ismeretek nyújtásának tudatos tervezése az életkori sajátosságokat figyelem bevéve (projekt, heti tervek).
- Lehetőség szerint ismerkedés a rendőr, a tűzoltó és a mentős munkájával.
- Elemi közlekedési ismeretek nyújtása és gyakoroltatása játékhelyzetekben és óvodapedagógusi kezdeményezésű tevékenységekben (gyalogos közlekedés szabályai, kerékpár és tömegközlekedés szabályai).
- A hétköznapi élettel kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása, gyakoroltatása (óvoda épület, óvodakert) -részletes leírás a Házirendben megtalálható-.
- Aktuális külső programok előtt a korábban kialakított közlekedési ismeretek újbóli felidézése, hangsúlyozása, megerősítése.

Feladataink óvodán kívüli programokon:

- Szülők tájékoztatása, írásos beleegyezés begyűjtése.
- Létszámnak megfelelő felnőtt kísérő szervezése (óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka, szülő).
- Óvodai bejelentési kötelezettség épületenként a felelős vezető felé.
- A külső helyszín előzetes felmérése.
- Útvonalterv készítése, egyszerű, biztonságos megközelítési lehetőség.
- Az ismert gyalogos közlekedési szabályok alkalmazása a gyakorlatban.

- A tömegközlekedési eszközök igénybevételekor az előírt közlekedési morál követése, felnőtt kísérők személyes példamutatása.
- Csoport összetételének megfelelő fokozatosság biztosítása a külső programok szervezésében (lakótelepi séták, játszóterek, közlekedési park, Újbuda nevezetességei, főváros nevezetességei, tematikus kirándulások közeli településekre).

Matematikai műveltség, tapasztalás gazdagítása

A környezet megismerése során matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek, így számtalan lehetőségünk nyílik a mindennapi élet során a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltésére, az elemi ok-okozati összefüggések felismerésére, megtapasztalására.

A gyermeki tevékenységek során fejlesztjük: játékosággal, "felfedeztetéssel", tapasztalatok, élmények adásának lehetőségével, a technika segítségével.

A matematikai tapasztalatok bővítésére felhasználhatjuk az élethelyzeteket, a szabály-, társasjátékokat, művészeti tevékenységeket, a matematikai játékokat. Az elsajátítást segíti a tevékenységek folyamatos végzése, a cselekedtetés.

Óvodába lépéskor fontosnak tartjuk a matematikai kíváncsiság és az érdeklődés kibontakoztatásának segítségét.

5-6-7 éveseknél az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok, megszerzése válik fontossá.

Igyekszünk kihasználni a környezet megismerése során adódó lehetőségeket:

- a gyermekek mennyiségi, alaki, kiterjedésszerű összefüggéseket tapasztalnak,
- összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző tulajdonságok szerint,
- megismerkednek a több-kevesebb, ugyanannyi fogalmával,
- a szabad építések során tapasztalatokat szereznek a geometria köréből, amelyek jól használhatók a matematikai játékokhoz,
- olyan élethelyzeteket teremtünk, amelyek felkeltik, szinten tartják a gyermekek érdeklődését, figyelembe véve a gyermeki élményeket, ötleteket, igényeket, egyéni képességeket, munkatempót,
- problémahelyzetek létrehozásával fejlesztjük logikus gondolkodásukat,
- megismertetjük őket természetes módon matematikai fogalmakkal, ezek a kifejezések folyamatosan beépülnek a beszédükbe,

Intenzív szakasz (5 - 6 – 7 - 8 éves kor):

- iskolai nevelés megkezdéséhez - gondolkodási műveletek, részképességek, szokások elsajátítása, a megszerzett ismertek tevékenységekben való alkalmazása.

A sikeres matematikai nevelésünk érdekében arra törekszünk, hogy helyesen válasszuk meg az ellenőrzési, mérési formákat és eszközöket, különös tekintettel az iskolakezdés összetett feladatára (egyén-, csoportfejlesztés, korrigálás lehetősége, prevenciós feladatok ellátása).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- tudja személyi adatait (név, lakcím, életkor, szülők neve, foglalkozása, testvérek...);
- felfedezi testrészeit, érzékszerveit, ismeri ápolásuk fontosságát;
- különbséget tud tenni az évszakok között, felismeri a napszakokat;
- ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, ismeri a környezetükben található közlekedési eszközöket;
- felfedezi az élő és élettelen természet szépségeit, részt vesz elemi természetvédelmi tevékenységekben;
- ismeri a környezetében található állatokat, növényeket, *azok gondozását, védelmét*, részt vesz gondozásukban, ápolásukban;
- ismeri és alkalmazza a színeket, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti-, társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- össze tud hasonlítani mennyiségeket mennyiség, nagyság, forma, szín és számosság szerint;
- számlál legalább 10-ig;
- megkülönbözteti és megnevezi a térbeli irányokat;
- felismeri, megnevezi és másolja a legismertebb térbeli és síkbeli alakzatokat;
- a megismert matematikai tartalmú kifejezéseket jól használja.

8. Munka jellegű tevékenységek

A munkajellegű tevékenységek szolgálják a gyermek életre való felkészítését, a társadalmi gyakorlat megismerését, saját személyiségének fejlődését. Óvodánkban a munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyerekre kényszerített feladat. Önként, örömmel végzett tevékenység.

Célunk:

Önálló munkavégzésre való képességek fejlesztése, a munka megbecsülésére nevelés, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakítása.

A tevékenység lehetőségei:

A gyermeki munkát a személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük, mely a játékkal és cselekvő tapasztalással megvalósuló tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató tevékenység (az önkiszolgálás, felnőtteknek nyújtott segítség, alkalmi megbízatások teljesítése, a csoporttársaknak nyújtott segítség, az elvállalt naposi munka, a környezet-, növény- és állatgondozás stb.).

A munkatevékenység fejlesztő hatását igen fontosnak tartjuk. Véleményünk szerint a munka pedagógiai funkciója a gyermekek együttműködési képességeinek fejlesztése. Ez az a terület, ahol az eredmény és az erőfeszítés kapcsolata szemmel látható, közvetlenül érzékelhető a gyerekek számára.

A munka jellegű tevékenységeknek tartalmaznia kell játékos elemeket.

A munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, **a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.**

Az **önként vállalt feladatok**, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. Szerintünk a folyamatos visszajelzés az egyéni fejlesztő értékelés (saját és mások elismerése) a legmotiválóbb erő, amely a gyermekkel való együttműködés során ösztönzi, megerősíti a gyermekeket. Sokszor nem is a munka, hanem megszervezésének módja fejti ki a fejlesztő, nevelő hatást.

Alapvető követelménynek tartjuk az **önállóságot, a felelősségvállalást, céltudatosságot** és az **öntevékenység** lehetőségének megteremtését. Arra törekszünk, hogy váljon a gyerekek számára magától értetődővé, természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges. Mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezhet a

mindennapi életben.

A gyermeki munkára nevelés során a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetőségét látjuk.

Az óvodapedagógustól **tudatos pedagógiai szervezést**, a gyermekkel való együttműködést és **folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel a munka elismerése.**

Óvodánk környezetbarát óvoda, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a természetben, a természetért végzett munkára, kisállat gondozásra, környezetünk óvására, az élethelyzetekből adódó munkavégzésre.

Programunk a munkát értékteremtő tevékenységnek tekinti. A kerti munka az a terület, ahol az értékteremtés képessége tisztán megfogható, látható a gyermekek számára. Az óvoda kertjében létesített kis veteményeskertben tavasztól ősziig tevékenykedhetnek a gyerekek. A megtermelt zöldségeket betakarítják és elfogyaszthatják. A gyermekméretű kerti szerszámokat hozzáférhető helyen tároljuk.

Segíthetnek a veteményezésben, palántázásban, a gyepergelyezésében, locsolásban, sepregetésben, gyomtalanításban, a fák, bokrok alatti föld meglazításában, homokozók felásásában is. Részt vehetnek a betakarítási munkákban (almaszüret, dióverés, virágmaggyűjtés). Télen seperhetik, lapátolhatják a havat. Gondozhatják, a természetsarkok növényeit, etethetik akváriumunk halait, a kisállatokat, télen a madarakat.

A gyermekek tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzése mélyíti a megismerés folyamatát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ☺ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelelességteljesítését.
- ☺ A munka eredményének megbecsülésére nevelés, saját és mások elismerésére nevelés.
- ☺ Arra törekszünk, hogy a gyermekek munka jellegű tevékenysége önként, azaz örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység legyen.
- ☺ A munkajellegű tevékenységeken keresztül (felelősségrendszer) kialakítani a gyermekekben azokat a kompetenciákat, amelyek számára megkönnyítik a későbbiekben az óvoda-iskola átmenetet.

9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

*„Az EMBERT nem lehet valamire megtanítani csak hozzá lehet segíteni ahhoz, hogy
a tudást maga szerezzze meg.”
(Galilei)*

*„Ne erőszakkal oktasd a gyermeket a tanulmányokra, drága barátom, hanem játszva tanuljanak, már
csak ezért is, hogy könnyebben megfigyelhessd, mire van hajlama.”
(Platon)*

A tanulás értelmezése:

A kisgyermekkor tanulás - főként játékban – örömteli cselekvésen alapuló komplex készségfejlesztő tevékenységként valósul meg óvodánkban. Az óvodáskori tanulást egyértelműen a nevelés eszközeként kezeljük, mellyel a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatjuk.

Célunk:

- a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása, az attitűdök erősítése, az alapkészségek és kompetenciák képességeinek fejlesztése, annak érdekében, hogy a gyermek az egész életen át tartó tanulás adottságát elsajátítsa.
- Megismerési képességek fejlesztése során a tudás, tanulás iránti vágy felkeltése, a gondolkodás örömeinek átélése.

Feladatunk:

- A gyerekek ismeretszerzésének és képességfejlődésének segítése változatos tevékenységi, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények és a természetes kíváncsiságának kielégítése biztosításával.
- A képességek hatékony fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyerekekhez mért tempóban, az azonnali és egyénhez mért visszacsatolással.
- A gyerekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben és tevékenységekben való gyakorlás biztosítása.

- A játékon, játékos feladatokon, tevékenységeken keresztül fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit: érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, képzeletét, képszerű szemléletes gondolkodását és a kreativitását.
- A gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése, dokumentálása.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó tervezőmunka.
- A nyugodt tanulás feltételeinek megteremtése (élmény, hely, idő, eszköz).
- Tehetségek felismerése, továbbfejlesztése

Nevelőtestületünk szem előtt tartja az életteli élményszerű tanulás elvét, és a tanulást támogató környezet megteremtését. Ennek során az óvodapedagógus építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervet foglalkoztató, tapasztalás, a „világ újra felfedezése”, az óvodapedagógus által biztosított számtalan, változatos tapasztalási lehetőség.

Ettől várható emlékezetük, gondolkodásuk fejlődése, figyelmük egyre tartósabbá válik, aminek révén többen eljutnak a szándékos tanuláshoz.

Nevelőmunkánkban a képességfejlesztés az elsődleges, a hangsúly a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van. Mindennek előfeltétele, a gyermek sokoldalú megismerése, mely kiinduló alapja a fejlesztési munkánknak.

A gyermekektől folyamatosan és fokozatosan várjuk el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, elsődleges célja a gyermeki kompetenciák fejlesztése.

Minél több tapasztalathoz juttatjuk a gyermekeket, minél több közös élményt biztosítunk a számukra, s maximálisan igyekszünk kielégíteni természetes kíváncsiságukat. A tanulás útja elsősorban a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás.

A játék az óvodáskorú gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, legfőbb élményforrása, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, s készség-képességfejlesztés leghatékonyabb módja. Nevelőmunkánkban a képességfejlesztésnél azok a képességeknek a fejlesztése az elsődleges (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda-iskola átmenetet. Mindebben a gyerekek különbözőségéből adódóan az átlaghoz igazodó fejlesztési stílus helyett, a gyerekek fejlettségéhez igazodó fejlesztési stratégiát választjuk, szerintünk csak ez lehet eredményes.

A nevelési, fejlesztési folyamatok megtervezésénél ezért több szinten és több úton elérhető célokat, feladatokat, módszertani elemeket alkalmazunk és a gyerekek fejlődését nyomonkövető rendszer segítségével, ismeretükre építjük a fejlesztést.

Óvodánkban komplex nevelés folyik, a nevelési területek elméletileg differenciáltak, a gyakorlatban egységet alkotnak.

Tanulás formái az óvodában:

- utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek,
- egyéni fejlesztést szolgáló játékos cselekvéses tanulás,
- séták, kirándulások tapasztalatszerző lehetőségei,
- mikrocsoportban szervezett kezdeményezések.

Szervezeti keretek:

Intézményünkben a gyermeki tanulási tevékenység lehetőség szerint játékba ágyazottan valósul meg. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, áthatja az egész óvodai életet, az óvodapedagógus által kezdeményezett formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Óvodánkban a tevékenységek tervezése projekt szemléletben történik.

A projektmódszer a tanulásszervezés hatékony eljárása. Olyan gyermekbarát szemléletmód, amely a gyermek érzelmi igényeiből, gondolkodásából indul ki.

A projektek feldolgozásának időkereteit az adott tartalom határozza meg. Eldöntése a pedagógus kompetenciája.

Olyan valóságos élethelyzetek, vagy komplex feladat problémájának megoldását jelenti, melyből belátható, örömteli eredmény születik a gyerekek számára.

Szemléletében ez által gyermekközpontú, gyakorlati természetű, korszerű tudást közvetítő, az életre nyitott személyiséget nevelő, az önkibontakoztatást támogató eljárás.

Fontos feltétel, hogy az egyes projektek élményként valósuljanak meg a gyermekek óvodai életében.

A projekt megvalósulásában a szülőkkel való együttműködésnek jelentős szerepe van.

A játékban, mozgásban, mesében, zenében, ábrázolásban, komplex módon megjelenő téma viszi közelebb a gyerekeket a **holisztikus szemlélethez**.

Arra törekszünk, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon pozitív attitűdjei erősítéséhez képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez.

Játékos felzárkóztató programokat szervezünk a hátrányok leküzdésére azoknak a gyerekeknek, akik önként nem kapcsolódnak be a tanulási tevékenységekbe. Követelményeinket a gyermek ismeretében, a gyermek egyéni fejlettségéhez előzetes tapasztalataihoz, ismereteihez igazítjuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Gyermekek értelmi képességeinek – érzékelés, emlékezet, képzelet, kreativitás – fejlesztése a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző élethelyzetekben, tevékenységekben való gyakorlásának biztosítása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés, egyéni értékelés tehetséggondozás, felzárkóztatás.
- A sérülés specifikus módszerek keresése és tudatos alkalmazása.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Jól átgondolt szokásrendszerrel, célszerűen berendezett csoportszobában megfelelő feltételek teremtése.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz alkalmazkodó tervezőmunka, sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- A játékon, játékos feladatokon, tevékenységeken keresztül fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit: érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, képzeletét, képszerű szemléletes gondolkodását és a kreativitását.
- A differenciált fejlesztés feladatainak megvalósítása: a gyermekek egyénenkénti megismerése, képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása, a tehetséggondozás feladatainak megvalósítása, a gyermekek egyéni produktumainak elemzése.
- Olyan pedagógiai módszerek alkalmazása, amelyek a kompetenciafejlesztést támogatják, a tanítás – tanulás eredményességét segítik.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan képességfejlesztési segédanyagok, eszközök (adott esetekben digitális anyagok) használata.

A nevelést segítő feladatai:

A német-magyar kétnyelvű csoportokban az óvodapedagógusok részéről gyermekek számára felajánlott játéktevékenységek – ugyanúgy, mint a többi csoportban – elsősorban az egyes gyerekek, kisebb csoportok megszólítását célozzák, hiszen az ilyen jellegű foglalkoztatás felel meg leginkább életkori sajátosságaiknak.

Mégis e csoportokban a német nyelvvel, kultúrával való ismerkedést lehetővé tevő tevékenységek között valamelyest több a frontális jellegű: mesékkel, versekkel, dalos játékokkal való ismerkedés, dramatizálás, közös szituációs játékok, napi „beszélgető kör” kommunikációs helyzetgyakorlatként, stb.

Az egyes témák megválasztásában a többi csoporthoz képest nagyobb súllyal esik latba az óvodapedagógusi ajánlás, hogy az egyes, témákhoz kötődő különféle tevékenységformákon keresztül lehetőségük nyíljon a megfelelő szókincs és beszédfordulatok megismertetésére.

In den deutsch ungarischen Gruppen, die von den Kindergärtnerin angebotene Spielvarianten, welche auch natürlich für die anderen Gruppen auch sehr lehrhaft ist, entspricht am meisten dem Lebensalter dieser Kinder.

Doch in diesen Gruppen wo wichtig ist die Bekanntmachung mit der Kultur werden mehrere Tätigkeiten durchgeführt wie: Geschichten, Gedichte, die Bekanntmachung mit der musikalischen spiele, Dramaturgie, Situationsspiele, Kommunikationsunterstützung für die Gegebenheitspraktiken, usw.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek:

- szívesen részt vesznek a különböző tevékenységekben;
- hozzászoknak a reális értékelési módhoz, fejlődik erkölcsi értékrendjük;
- közösségi érzésük: emocionalitásuk, jellembeli, akarati tulajdonságaik, önfegyelmeük, kitartásuk;
- beszédkultúrájuk;
- ítélőképességük;
- értelmi képességek: emlékezetük, figyelmük, megfigyelőképességük, logikus gondolkodásuk, fogalomalkotásuk, feladattartásuk, feladattudatuk;
- észlelésük: szín, forma, alak, háttér diszkrimináció, térészlelésük, térbeli tájékozódásuk, tapintási észlelésük, pontosságra törekvésük;
- mozgásuk – finommotorikájuk.

10. Az óvoda iskola-átmenet

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élethez és munkához szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A választott iskolatípus függvényében a gyermek képes lesz az iskolai életre szocializálódni.

Célunk:

- **Az iskolai életmódra való alkalmasságot támogató pedagógiai munkánkkal** a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotóniatűrő, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása.
- **Az iskolaválasztás segítése** a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítással, tanácsadással.
- A gyógypedagógus, óvodapszichológus, logopédus és a mozgásszervi prevenciós tornát vezető szakember iránymutatása alapján a speciális pedagógiai ellátásra jogosult és a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére - a szakszolgálat javaslatait beépítve vagy azokon túl - az iskolakezdésre felkészítő célzott és hatékony foglalkozások szervezése, biztosítása.
- Utánkövetés az általános iskola első évében.

ISKOLAÉRETTSÉG- ISKOLAI TANULÁSRA ALKALMASSÁG

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális területen. Az iskolai nevelésre, tanulásra alkalmas gyermek:

- belső érése, a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeképpen belép az átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik;
- a testi érésében eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, teste arányosan fejletté válik, megkezdődik a fogváltás;
- mozgása harmonikus, mozgáskoordinációja, finommozgása mind összerendezettebb és teherbíróbb lesz;
- viselkedését, testi szükségletinek kielégítését szándékosan képes irányítani,
- lelkileg készen áll az iskolába lépésre;

- a tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek: érzékelés, észlelés, téri tájékozódás, vizuális és akusztikus differencia, testséma kialakulása. A szándékos figyelem folyamatosan fejlődik, növekszik annak időtartama. Az emlékezet fejlődésében megjelenik a szándékos bevésés és felidézés;
- a szemléletes képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van;
- érthetően, folyamatosan kommunikál. Tisztán ejti a hangzókat. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket használ. Megért másokat és végig is tudja hallgatni beszélgető partnereit;
- önmagáról, környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik;
- szociálisan érett az iskolára, tud szabályokhoz alkalmazkodni, szükségletei kielégítésének késleltetésére képes;
- feladattudata kialakulóban van;
- törekszik elemi összefüggéseket, ok-okozatokat felfedezni, következtetéseket levonni, ítéletet alkotni;
- meglévő ismereteit próbálják alkalmazni a gyakorlatban;
- alakul feladattudata, problémafelismerő és megoldó képességei, önfegyelme;
- nő szándékos figyelmének tartalma, megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- alakul saját értékrendje, törekszik önértékelésre;
- a feladatok megoldásában az önállóságra törekszik, kitartó, munkatempója általános;
- gondolatait, érzelmeit szóban, ábrázoló tevékenységében kifejezi.

11. A gyermek fejlődésének nyomon követése (mérés-értékelés)

A gyermekek fejlődését a Fejlődési Naplóban rögzítik az óvodapedagógusok. Ez tartalmazza az Anamnesztikus lapot is, melyet a szülők a gyermek óvodába lépésekor megkapnak, és legjobb tudomásuk szerint kitöltenek. Ebben kérdezzük rá a gyermek egészséges, biztonságos fejlődéséhez szükséges információkra, így az esetleges allergiával való érintettségre is. Az információkat megosztjuk az óvoda orvosával és védőnőjével is.

Mérés

A mérést az értékelés eszközének tekintjük, pedagógiai tevékenységnek, amely során mutatók alapján, különböző módszerekkel, eszközökkel adatokat gyűjtünk. A mérést a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzik, segítjük a pedagógiai asszisztensek.

Célunk:

A mérések segítségével visszajelzéseket kapni arról, hogy gyakorlati munkánk mennyire volt eredményes, nevelő-fejlesztő tevékenységünk révén mennyire sikerült kitűzött céljainkat megvalósítani.

Mérési módszerek

Megfigyelés, beszélgetés, interjú, gyermekmunkák elemzése, szociometria, képválogatás, kitalált mese folytatása, szituációs játék, személyiség tesztek, feladatlapok, adatfeldolgozási technikák. Az óvodapedagógusok folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik a gyermekek értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődésének eredményét.

A módszerek megválasztásának elvei

- Méréseknél a “lágymérés” mérési módszereket részesítjük előnyben.
- Beleágyazva a mindennapi életünkbe, szükség szerint kiemelve a csoportból.
- A gyermekek megfigyelése a természetes környezetében, a megszokott társak, tárgyak között, tevékenység közben, folyamatosan, illetve célzottan történik.
- A gyermekek mérését a saját óvodapedagógus végzi.
- Iskolai értelemben vett teljesítménymérést nem alkalmazunk.
- A mennyiségi mutatók helyett inkább a minőségi mutatókat használjuk.

Milyen gyakran mérünk?

- mérjük az óvodába lépő gyermek fejlettségét,
- az óvodáskor végén, az iskolába menő gyermek neveltségi eredményeit,
- minden csoportban évente legalább kétszer mérjük a neveltségi eredményeket (október-november, április- május).

Az óvodánkban kialakított sajátos értékelési és mérési rendszert a melléklet tartalmazza.

A gyermek fejlődéséről a szülőket fogadó órán, illetve a napi kapcsolattartás során folyamatosan tájékoztatják az óvodapedagógusok.

A pedagógiai asszisztens feladatai az óvodapedagógus irányításával

- Ismerje meg a gyermekek fejlettségi szintjét.
- Szervezzon értelmi, illetve mozgást fejlesztő játékokat, tevékenységeket.
- Vegyen részt a mérésekben.
- Tapasztalatait egyeztesse az óvodapedagógussal.

A dajka feladata

- Nyugodt, csendes, szeretetteljes légkör fenntartásának segítése.

VI. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, ellátása

„Minden gyermeket elfogadunk olyannak, amilyen, azzá neveljük, amivé válni képes, annak érdekében, hogy életesélyei a lehetőségeihez képest a legjobbak legyenek.”

Inkluzív nevelés – sajátos feladatok, integrációs feladataink

„Az óvodai nevelés során az inkluzív pedagógia az, ami valódi alapját képezi annak a fajta együttélésnek, amelyben nem a kisebbségről van szó, hanem emberekről, gyerekekről”

Bakonyi Anna

Az inkluzív nevelési magasabb szintű együttnevelési mód, tágabb, mint az integrált nevelés, hisz a befogadott gyermekhez igazítja a nevelés- fejlesztés módszereit, eszközeit.

Alapelveink:

- méltóság és tisztelet kifejezése szempontjából, nem teszünk különbséget gyerek és gyerek között,
- törekszünk a kirekesztés és az előítéletesség megszüntetésére,
- másság tisztelete,
- esélyegyenlőség,
- minden gyermek fejleszthető,
- az SNI gyermekek elsősorban gyermekek és csak másod sorban SNI gyermekek, ezért részfunkcióik fejlesztésén túl az általános személyiség fejlesztésre is szükségük van.

Szükség esetén a fejlesztő szakember útmutatásainak és tanácsainak figyelembevételével, beépítve a gyermek fejlődési naplójába, annak részeként.

Tudjuk, hogy a különleges bánásmódot igénylő és sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása csak akkor hatékony, ha a különböző színtereken dolgozó szakemberek össze tudják hangolni munkájukat, ezért a gyermekek nevelésében közreműködő más

személyekkel, gyógypedagógussal és egyéb segítő szakemberekkel és természetesen a szülői házzal állandó kapcsolattartásra törekszünk.

Pozitív attitűddel, befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a gyermekeket, megértjük, támogatjuk a szülőket. Tudjuk, hogy csak ebből a pozícióból lehet az együttműködést elindítani a hiányosságok korrigálása érdekében.

Felmérjük az SNI gyermekek szociokulturális háttérét, számítunk a szülők őszinteségére, hogy óvodába lépés előtt megismerjük a gyermekére jellemző viselkedést, a várható reakciókat, a megnyugtató esetleges változatait és azt, hogy mi a gyermek fő érdeklődési köre, melyre a szükséges motivációt majd építeni tudjuk.

Az SNI gyermekek fogadására felkészítjük a csoportot. Abban, hogy az óvodáskorú gyermekek hogyan fogadják a sajátos nevelési igényű gyermeket, fontos szerepe van az óvodapedagógusoknak, a nevelést segítőknél. Amennyiben a pedagógus segítő, óvó magatartást közvetít, a gyermekek is így közelítenek egymáshoz. A közösség formálásában mind a kirekesztést, mind a túlzott pozitív diszkriminációt kerüljük.

A csoport valamennyi tevékenységébe bevonjuk az integrált gyermeket. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek tanulási, figyelmi, és fegyelmi teherbíró képességét. Feladatunknak tekintjük, annak biztosítását, hogy az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljanak meg.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az integráláshoz elengedhetetlen, hogy a pedagógus felkészült legyen a sérülés alap sajátosságaiból, tisztában legyen a pedagógiai korrekció lehetséges módszereivel.

Differenciálás érvényesül a célokban, feladatokban, munkaformákban, módszerekben, az eszközökben, az elsajátítás idejében és tempójában.

A differenciálás megtervezésnek kiindulópontja a gyermekek játékának megfigyelése, amely által a legkönnyebben megismerhető személyisége, kapcsolatai, társas magatartása, verbális képességei, gondolkodása, ismeretei, mozgása, stb.:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek **fejlődésének üteméhez**,
- fejlesztésük a számukra **megfelelő területeken** valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés **ne terhelje túl**.

Az inkluzív szemlélet az egyénre szabott pedagógiai gyakorlatban, folyamatos

visszacsatolásban, nyomon követésben realizálódik.

Célunk a befogadó nevelésben:

A sajátos nevelési igényű kisgyermek illeszkedjen be az óvodai csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.

Gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődjenek.

A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, értékelődjön fel az egészség, mint érték.

Befogadó szemlélet alapelvei:

- Minden gyermek speciális. A pedagógus nem az átlaghoz igazodik, hanem minden gyerekben az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz.
- Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák. A problémák természetes velejárói a tanulásnak, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei.
- A speciális megsegítés igénybevétele minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.
- A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.
- Egyéni fejlesztési terv készül minden gyermekre.
- A szegregációtól az inklúzióig az integráción keresztül vezet az út.

Az integráció általános elvei

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.
- Csoportba való beosztás előtt az óvodapedagógusok személyesen találkoznak a gyermekekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz az intézményvezető figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.
- Az első három hónapban kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkel történő kölcsönös kommunikációra, mely idő alatt eldönthető, hogy a gyermekek optimális fejlődésének feltételei biztosítottak-e az adott csoportban, intézményben.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyermekek, felnőttek számára.

Az integráció nem megvalósítható:

- ha káros hatása van a SNI gyermekre, a csoportra, a nevelőkre,
- ha nem szolgálja a SNI gyermek fejlődését, szükségleteinek kielégítését,
- ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyermekek között,
- ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

Az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Különleges gondozási igény, a gyermek életkori sajátosságának fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása:

- tanulási problémákkal küzdő gyermekek,
- magatartászavarok miatt problémás gyermekek,
- nemzeti kisebbséghez tartozók és bevándorlók,
- kivételes képességű gyermekek, tehetségígéretek.

Intézményünk az Alapító okiratában foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI-s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja: a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos, vagy súlyos rendellenessége alapozza meg a fejlődési zavart (ide értendő az egyéb pszichés fejlődési zavar is, súlyos tanulási-, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), enyhe értelmi fogyatékoság, beszéd fogyatékoság, cukorbetegség felelősségteljes ellátása.

Az integrációt, elősegítő pedagógiai tevékenységek**A fejlesztés kiemelt területei:**

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitáció, terápia.

- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Társas kapcsolatainak, magatartásszabályozásának, együttműködésének, közösségbe való beilleszkedésének segítése, koordinálása.
- Személyiségfejlődésében a zavart előidéző okok felderítése, tudatos érzelmi, szociális intelligencia formálás, fejlesztő nevelés.
- Az óvodai fejlesztő nevelés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakemberek segítségével.

A tanulási, magatartási beilleszkedési zavarral küzdő és kiemelkedő képességű gyermekek integrációjának gyakorlata:

A tanulást megalapozó képességek fejlesztésével Pedagógiai Programunk foglalkozik.

A tanulási, magatartási beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekek problémájának felismerése a pedagógus kezében van, az ő dolga, a cselekedetek, a jellemzők pontos megfigyelése.

Beilleszkedési nehézséggel küzdő kisgyermek:

Az, aki az óvodai élet szabályaihoz nehezen alkalmazkodik, nehezen kapcsolódik be a közös tevékenységekbe, csak azzal szeret foglalkozni, ami őt érdekli, így félő, hogy kevesebb dolgot fog megtanulni az óvodában, mint a társai. Gyakran keveredik konfliktusba a társaival, így kevés barátja lesz.

A probléma megoldásában a család részvétele és az óvodapszichológus irányítása egyaránt szükséges.

Magatartási nehézség:

Olyan viselkedési probléma, amely mögött szorongás, félelem, érzelmi fejlődési zavar, aktivitásbeli probléma állhat. Egyes kisgyermeknél alvászavar evés zavar, bepisilés, stb. dühkitörés, figyelemzavar formájában, túlmozgásban jelenik meg. Pszichológiai megsegítésre van szüksége a kisgyermeknek és a családjának, hogy iskoláskorra megszűnjenek, vagy csökkenjenek a problémák.

A tanulási problémák leggyakoribb típusai:

Tanulási zavar tünetei: beszédfejlődés zavara, az egyes tevékenységek eredménytelensége.

Tanulási akadályozottság: kognitív funkciók, beszéd lassúbb fejlődése, szociális tanulás, beilleszkedés problémái.

Tanulási gyengeség, nehézség: részképesség zavar, fejlesztőpedagógiai, logopédiai

vizsgálatokkal állapítható meg, és fejlesztő foglalkozásokkal jól korrigálható.

Megelőzés, segítség: a lehetséges beavatkozásnak mindig a hiányzó készségek fejlesztését kell megcéloznia.

Nevelési gyakorlatunk:

Óvodánk inkluzív nevelést folytat, hisz a beiratkozott gyermekek között a nevelési folyamatban is kiderülhet, hogy van, aki sajátos nevelési igényű.

Ebben az esetben a pedagógiai módszereket, fejlesztési eljárásokat a problémájához igazítjuk azzal a céllal, hogy sérülése alapján az óvodáskor végére a sérülés típusának megfelelő iskolatípusba kerüljön.

Az inkluzív nevelési forma tágabb, mint az integrált nevelés, hisz a befogadott gyermekhez igazítja a nevelés-fejlesztés módszerét. Ez azt is jelenti, hogy befogadja azokat az óvodáskorú gyermekeket is, akik már szakértői véleménnyel rendelkeznek s az alapján az óvodai integrációjuk megvalósítható.

Így óvodánk tudatosan és felkészülten fogadja be a pszichés fejlődés zavarai miatt a tanulási képességek, a beilleszkedés, valamint a magatartási zavart mutató gyermekeket.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. Az enyhe fokban értelmi fogyatékosok személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer különféle eredetű, örökölt vagy korai életkorban szerzett sérülésével, funkciózavarával függ össze. A fejlődést akadályozó okok nem kizárólag a gyermek a gyermek biológiai, pszichológiai okaiban keresendők, hanem igen gyakran a családi, szociális-kulturális környezet kedvezőtlen hatásaiban is.

Jellemző rájuk:

- a kognitív funkciók lassúbb fejlődése,
- a megértés és nyelvhasználat lassabban alakul ki,

- a kifejező beszédkézségek hiányosak, és ezek lassítják az önállósodás kialakulását is,
- tanulási helyzetben megfigyelhetők: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

A tanulási zavar csökkentéséhez speciális szakemberre (gyógypedagógus, logopédus), és speciális terápiás eljárások alkalmazására van szükség. A „korai” segítség így a felismerés megfelelő idejét jelenti, amikor a fejlődésben mutatkozó zavar érzékelhető és beavatkozást igényel.

A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít:

- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhatszínát elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

Az óvoda szerepe

- a testi, és pszichés fejlődés közti ütembeli eltérés csökkentése,
- az önmagát ellátni tudás képességének kialakítása,
- a kapcsolatteremtő képesség megsegítése,
- a cselekvések utánzása,
- a motiváció erősítésében, és a játszani tudás megalapozásában rejlik.

A beszéd fogyatékos gyermek:

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

- Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív (beszéd megértés) vagy expresszív (kifejező nyelv) beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű

vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

- A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.
- A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg, a gyermek komplex állapotfelmérése alapján.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros (szem-kéz koordináció) készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kis csoportos fejlesztési formában.
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérésének elősegítése.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

- olyan beszédhelyzetek teremtése, amelyek a beszédgátolt gyermeket is szóra bírják, de teret engednek az egyéni véleménynek, az átélt élmények közlésének, a képzelt események, történetek elmondásának;
- az óvodapedagógus beszédmintát közvetít, és mint követendő beszédviselkedést is felszínre hozza;

- az óvodapedagógus beszéde a gyermek számára mindig egyértelmű, világos, példamutató és érthető, mely utánzásra készíti a gyermeket, viszont nem alkalmazhat direkt, okító javítást, és nem minősítheti a gyermek beszédét;
- szükség esetén a fejlesztő szakember útmutatásainak és tanácsainak figyelembevételével – beépítve a gyermek fejlődési naplójába, annak részeként - egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.

A gyermekek komplex orvosi, pszichológiai és pedagógiai vizsgálatát a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat és tagintézményeinek munkatársai végzik, melynek kontrolljára a szakvéleményben meghatározott időpontban kerül sor.

Magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek, akiknél a sajátos nevelési igény megállapításra kerül, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat és tagintézményei Szakértői Bizottsága, vagy Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. Kerületi Tagintézménye által kiállított szakvéleménye határozza meg az elmaradás, illetve a zavar fő területeit, melyre az egyéni segítségnyújtás épül.

Értelmi fogyatékoságnál a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat I. számú Szakértői Bizottsági Tagintézménye végzi a vizsgálatot.

Beszéd fogyatékosoknál a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat FPSZ Beszédvizsgáló, Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye végzi el a szükséges vizsgálatot és adja ki a szakértői véleményt.

Az elkészült szakértői vélemény alapján dolgozzuk ki a gyermekek egyéni fejlesztési tervét, amelynek végrehajtásába igény szerint intézményünk óvodapszichológusa és gyógypedagógusa is támogatást nyújthat. A legnagyobb hangsúlyt az alapozó pszichikus funkciókra helyezzük, mellyel előkészítjük a magasabb kérgi funkciók kibontakozását.

A célzott fejlesztésen kívül a játékot tekintjük a fejlesztés másik fontos formájának.

Az óvodapszichológus, gyógypedagógus feladatai

- A szülőkkel és az óvodapedagógusokkal szoros együttműködésben végzik munkájukat.
- Csoportlátogatások alkalmával megfigyelik a gyermekek tevékenységét játék és foglalkozás közben, segítik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait és személyiségük, képességeik harmonikus fejlődését.
- Figyelemmel kísérik a gyermekek kimagasló képességeit, erősségeit, közreműködik a tehetséggondozásban.

- Pszichológiai és pedagógiai jellegű szűrővizsgálatokat, képességvizsgálatokat végeznek, főként az iskolára való felkészülés érdekében.
- Terápiás vagy más kezelés, fejlesztés szükségessége esetén a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal való konzultációk után megszervezik a gyermekek továbbirányítását a megfelelő pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó intézményekbe.
- Egyéni és csoportos foglalkozásokat szervezhetnek a gyermekek számára, amelyhez a későbbiekben a szülők beleegyezését és együttműködését is kikérik.
- Konzultációs lehetőséggel, nevelési tanácsadással segítik a szülőket is gyermekeik nevelésében, fejlesztésében és beiskolázásában.
- A szülők jelzése alapján tematikus előadásokat, fórumokat tartanak fejlődés lélektani, nevelési, a mindennapi élet pszichológiai és pedagógiai fejlesztéssel kapcsolatos kérdésekben.

Érzékenyítő program

Szocializáció, együttnevelés, inkluzív pedagógia.

Cél:

- Attitűdformálás, tudatformálás, befogadó társadalom megalapozása, építése.
- A gyermek közösségi együttélésről szerzett tapasztalataihoz, a sérült vagy fogyatékos gyermekekkel, társakkal való együttműködés és segítségnyújtás is hozzá tartozik. Ezáltal megkönnyítjük a sérült, fogyatékos emberek társadalmi integrációját. Elősegítjük és természetessé tesszük az elfogadó magatartást.
- A gyermek szociális érzékenységének fejlődéséhez ez a szemléletformálás elengedhetetlen a befogadó társadalom alakítása szempontjából. E feladat, részfeladata a személyiség tiszteltetésének tartásának.
- A gyermekek nyitottak, őszinték, nem befolyásolják őket az előítéletek. Ebben az életkorban a feszültségek, konfliktusok egyéni problémamegoldása alakul. Ezáltal is gyakorolják a kapcsolatteremtés és helyes viselkedés elemi formáit.

Tartalma:

- Találkozzanak mesében, képen, filmen és életben, természetes módon, játszótéren, családban, esetleg csoportban, alkalmilag vagy tartósan sérült, fogyatékos gyermekekkel, felnőttekkel.

- Fontos, hogy ezek a helyzetek egyértelmű és társadalmilag helyes válaszokat indukáljanak a környezetükben a pedagógusok és segítők által. Legyenek érzékenyek a gyermekek is a másság elfogadására és az ő segítő szerepük, a viselkedésük természetes része legyen. Fontos a személyes bevonódás és tapasztalat, mint élmény, mely beépül ismereteikbe.

Óvodapedagógus feladatai:

- ☺ Közös élmények, tevékenységek biztosítása, alapvető szabályok gyakorlása.
- ☺ Szociális érzékenység fejlődésének elősegítése.
- ☺ Pozitív példaadás.
- ☺ Másság felé fordulás.
- ☺ Szociális kompetencia fejlesztése.

Tevékenységek:

- játéksituációk, beszélgetés kép és filmnézés, mesehallgatás és dramatizálás, egy-egy érzékszerv vagy testrész kiiktatásával végzett tevékenység, játék. (Ehhez konkrét leírások vannak a képzésen résztvevő pedagógusainknál.) Nagycsoportban el lehet látogatni szülőkkel közösen a Láthatatlan kiállításra is.
- Az érzékenyítő programban segítséget jelent a közvetlen kapcsolat a következő intézményekkel:
 - Montágh Imre Általános Iskola
 - Pethő Intézet
 - Mozgásjavító Általános Iskola
 - Vakok Intézete
 - Siketek és Nagyothallók Intézete
 - Magyar Segítőkutya Egyesület
 - Kézen fogva Alapítvány

Fejlődés jellemzői:

- Elfogadja a másságot, segítőkész a megváltozott képességű, sérült vagy fogyatékos társai, emberek iránt.
- Magától értetődő legyen számukra, hogy a sérült emberek közös világunknak természetes részei, így egymást segítve ismerik meg önmaguk lehetőségeit is.
- Egymás feltétel nélküli elfogadása, empátikus egymás felé fordulás.

- Az óvoda a gyermek nyitottságára építve segít a társadalom érettségének, elfogadóvá tételének létrehozásában a nevelés és változatos hatások, reakciók, helyes szemlélet kialakítása által.

Eszközök:

- kerekesszék, vak-bot, járókeret, mankó, bot, videók, ez lehet intézmény szinten 1-1db saját, de a csoport bekérhet eszközöket, vagy hasonlóval pótolva játszhatják le a játékokat.
- meghívások díja, *belépődíjak, eszközök, stb.*

A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező – gyógypedagógiai tanár/terapeuta feladatai:

Az integrált nevelésben közreműködő közoktatási intézmények az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények szak- és pedagógiai szakmai szolgáltatását, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét vehetik igénybe a megyei/fővárosi közoktatás-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

Utazó gyógypedagógus feladatai:

- ☺ az együttműködés során segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermekek haladását,
- ☺ javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- ☺ segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- ☺ együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- ☺ kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

Az inkluzív neveléssel kapcsolatos óvodapedagógusi feladatok:

- ☺ Amennyiben otthoni veszélyeztető okok lehetősége merül fel, tájékozódunk a gyermek családi körülményeiről.

- ☺ A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.
- ☺ A hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket fokozott odafigyeléssel segíti.
- ☺ A kulturális, érzelmi területen rászoruló gyermeket hozzásegíti hátránya leküzdéséhez.
- ☺ Együttműködik a szülőkkel, a szülők bevonja őket a mindennapi életbe, így a gyermekek értékeléséről szóló visszacsatolás folyamatos, rendszeres.
- ☺ Szülői fórumok, képzések szervezése szakemberek bevonásával.
- ☺ Érzékenyítési technikák alkalmazása: video tréning, szituációelemzések képekről, stb.
- ☺ Az SNI gyermekkel való foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti.
- ☺ Individuális, személyre szabott módszereket, technikákat alkalmaz, megválasztja az adott szükséglethez igazodó módszereket, alternatívákat keres egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához.
- ☺ Együttműködik a különböző szakemberekkel.
- ☺ Az SNI gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi
- ☺ A nevelést segítők informálása a különleges bánásmódot igénylő gyermekekről, és a hozzájuk kapcsolódó, általuk végezhető tevékenységekről.

A titoktartás az óvodapedagógust, valamint a gyermekekkel foglalkozó nevelést segítő személyeket egyaránt kötelezi.

Pedagógiai asszisztens, és dajka feladatai:

- ☺ A kapott információk alapján bekapcsolódik a különleges bánásmódot igénylő gyermekek napközbeni ellátásába, a mindenkori illetékes óvodapedagógus iránymutatásával.

Az SNI gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésének területei, módszerei:

A gyermekekkel foglalkozó **szakmai team** minden félévben és tanév végén értékelést készít a gyermek haladásáról, javaslatokat tesz az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására.

Ez az értékelés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai team egységbe foglalja **tapasztalatait**, kontrollálja önmaga munkáját és a pedagógiai **tervet**. Az értékelés tartalmazza a gyermek minden egyes fejlesztési területen elért **eredményeit és nehézségeit**,

Az értékelés eredményéről a szülők tájékoztatást kapnak.

A **szakértői bizottság** és szükség esetén a **szakorvos javaslata** alapján - a szülők

véleményének ismeretében - az intézmény szakemberei közösen határoznak a gyermek további fejlesztéséről.

Dokumentáció:

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a fejlesztési terv jegyzőkönyve alapján történik.

Az eredményes inkluzív nevelés megvalósításának feltételrendszere:

Személyi feltételek

- Sajátos nevelési igényű gyermekeket olyan csoportokba fogadunk be, amelyekben a pedagógusok megfelelő szaktudással rendelkeznek, képesek a befogadó környezet megteremtésére. Munkájukat segítik az óvodában dolgozó további szakemberek óvodapszichológus, gyógypedagógus, akik munkájukat a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, és az azt kiegészítő végrehajtási rendeletekben meghatározott feladatok alapján végzik.
- Nagy hangsúlyt fordítunk a pedagógusok képzésére. Továbbképzési, beiskolázási programunk tervezésekor továbbra is azokat a képzéseket helyezzük előtérbe, melyek segítik a nevelési programunk sikeres megvalósítását, a pedagógusok munkáját (SNI gyermekek nevelése, ellátása) az együttnevelésben.
- Fontos, hogy a nevelést segítő kollégáinkat is tájékoztassuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel való egyéni bánásmódokról, rendszeresen konzultáljunk velük.
- Sikerkritériumnak tekintjük a gyermekek beilleszkedését, fejlődését, a társakkal való együtt haladását, s számukra megfelelő iskola megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérését.

Külsős szakemberek, akik a speciális megsegítést, fejlesztést biztosítják:

- utazó gyógypedagógus
- utazó logopédus
- gyógytestnevelő

Tárgyi feltételek:

- fejlesztőszoba,
- értelmi-, mozgásfejlesztő eszközök, melyek az egyéni fejlesztéshez szükségesek.

A folyamatos eszközfejlesztést pályázatok, alapítványi támogatások, adományok felhasználásával igyekszünk bővíteni.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A gyermekvédelmi feladatokat és módszereket a nevelési programunkkal összhangban végezzük. Gyermekvédelmi szempontból kiemelten hangsúlyosak **a családi életre nevelés, etikai nevelés, érzelmi nevelés módszerei** óvodánkban.

XI. Kerületi Esélyegyenlőségi Program alapján tervezzük feladatainkat, így biztosítjuk a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés **egyenlőségének** biztosításán túl célul tűzzük ki az **esélyteremtést** támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Az **ENSZ** gyermekek jogairól szóló egyezménye figyelembevételével biztosítjuk a fogyatékkal élő gyermekeknek:

- az emberi méltóságát,
- a különleges gondozáshoz való jogát,
- személyisége lehető legteljesebb kibontakoztatását kulturális és szellemi területen egyaránt.

Célunk, hogy érvényesüljön a:

- diszkrimináció mentesség,
- szegregáció mentesség,
- az óvoda hátránycsökkentő szerepe
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési és társadalmi integrációjának támogatása,
- minőségi neveléshez történő egyenlő hozzáférés joga.

A tehetséges gyermekek fejlesztésének biztosítása

Tehetség-ígéretnak tartjuk azt a kisgyermeket, aki egy vagy több területen az átlaghoz képest magasabb teljesítményre képes. A gyermek megismerésének legfontosabb eszköze a játék.

Tehetséges gyermek: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Intellektuális tehetség: a különböző tudományterületeken kimagasló (matematika, nyelv).

Művészi tehetség: (képzőművészeti, zenei).

Pszichomotoros tehetség: (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület).

Szociális tehetség: (vezető, szervező, irányító).

Szeretetteljes óvodai légkörben fogadjuk és neveljük gyermekeinket, valamint az óvodapedagógusok pozitív attitűdje segíti a tehetségek megmutatkozását. A rendszeres megfigyelésből és cselekedtetésből kiindulva a gyermekekről kiderül, hogy melyik az a terület, ahol kiemelkedően jól teljesítenek, vagy fokozott érdeklődést, lelkesedést, kreativitást mutatnak egy-egy tevékenység, vagy problémamegoldás során.

Nevelőtestületünk felismerte azt, hogy fokozott figyelmet kell fordítani a tehetségek felismerésére, fejlesztésére, a tehetségigéretnek segítségére már óvodás korban.

Az óvoda működését elsősorban a **gyermekek mindenekfelett álló** érdekei határozzák meg.

A gondozás-nevelés **mentes a hátrányos megkülönböztetés** minden formájától.

Az egyéni szokásokat, kívánságokat az óvoda lehetőségei és a többiek személyiségi jogai által szabott határok között a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vesszük.

Az egyenlőség pedagógiájának megvalósítása során arra törekszünk, hogy minden gyermek érezze, fontos számunkra.

Tudáshoz való joga érvényesül a gyermekeknek, amikor előítéletektől mentes pedagógiai környezetben a képességfejlesztő tevékenységeket differenciáltan tervezzük, szervezzük.

A **művelődéshez való jog esélyegyenlőség** alapján mindenkit megillet óvodánkban.

A kultúra őrzése, átörökítése egyetemes emberi jogként minden gyermeket megillet.

Biztosítjuk a **szabad tevékenység-választás** lehetőségét az egész óvodai élet során.

Óvodánkban figyelünk a **lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságnak** az érvényesítésére. A gyermekekkel való bánásmódban érvényesül az **elfogadás**, a gyermek iránti pozitív viszony, erősítő, elismerő, támogató nevelői módszerek.

A rászoruló gyermekek gondozását, nevelését, közösségi életbe való beillesztését komplex, **differenciált** ellátással biztosítjuk.

Az óvoda kiemelt figyelemmel van a **hátrányos és veszélyeztetett helyzetű** gyermekek iránt, szorgalmazza, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosítottá válik.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen **céljai**:

- Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak.
- Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja

A szociális hátrányok kompenzálása:

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a Család és Gyermejkölési Szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az egyenlő bánásmód követelmény és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során,
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során,
- gyermeki jogok gyakorlása során,
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások),
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson érvényesíteni kell,
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során,
- a gyermek csoportban való elhelyezése során,
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön,
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- Felelősségünk különösen nagy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében és fejlesztésében. A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi

fejlődésükhöz. Feladatunk az óvoda világát nehezen elfogadó, illetve együtt nem működő, esetleg gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő - kapcsolattartás.

- A hátrányos helyzet leggyakoribb okai
 - A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje.
 - A család lakhelye és környezete.
 - A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota.
- Környezeti okok lehetnek
 - Sokgyermekes család: három vagy több gyermek.
 - Szűkös lakásviszonyok: a család magas létszáma, több generáció együttélése.
 - Szülők iskolázatlansága.
 - Nevelési hiányosságok: kettős nevelés, felügyelet és gondozás hiánya, helytelen bánásmód (brutalitás), érzelmi sivárság, közömbösség, könnyelmű, felelőtlen életvitel, bűnöző, szenvedélybetegségek, családi háttér.
 - Negatív hatású baráti kör.
- Anyagi okok lehetnek
 - Munkanélküliség.
 - Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem.
 - A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen.
 - A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik.
- Egészségügyi okok
 - Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság mozgáskorlátozottság, érzékszervi károsodás (látás, hallás...), szervi rendellenesség.
 - Tartós betegség Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek).
 - Higiénés hiányosságok.
 - A gyermek személyiségében rejlő okok.
 - Értelmileg, érzelmileg visszamaradt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása.
- Az önművelés igényének kialakítása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.

- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása.
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés.
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.
- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés.
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése. Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története.
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése.
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak.
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt.
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
Mozgáslehetőség biztosítása Kulturális rendezvények csoportos látogatása. Szülőknek felajánlott segítség Fórum – Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás.

Szociálisan hátrányos helyzetű kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség, de a szülői házban ehhez nem kap támogatást.

Az óvoda megkülönbözteti az eltérő jellegű hátrányokat, ennek megfelelően választja ki a csökkentéséhez szükséges módszereket.

Szociokulturális hátrány esetén az **óvodapedagógus**, és a nevelő munkát közvetlenül segítők feladata a pedagógiai tapintat elemeinek érvényesítése, a gyermekek és a szülők méltóságának tiszteletben tartása.

Toleranciával és megértéssel, szakmailag kifogástalan színvonalú segítségadással közelítünk a gyermek leválási nehézségéhez, és fokozott figyelemmel készítjük elő beilleszkedését.

Ingerszegény környezetből érkező gyermekek megismerése és megfigyelése után az ingerkörnyezet gyermekhez történő igazításával segítjük a fejlődést.

Változatos helyeket biztosítunk, hogy ugyanazt a tapasztalatot, ismeretet többféle helyzetben, módon formában és színben, szerezhesse meg. A gyerekek territoriális viselkedését személyes helyek biztosításával erősítjük.

Érzelmi labilitás, elhanyagoló bánásmód esetén életkortól függetlenül ölbeli játékokat kezdeményezünk, az elfogadás érzését erősítjük és a kötődést, szeretetre való képességet növeljük.

A nem magyar állampolgárságú gyermekek és a migráns gyermekek és szüleik iránt megértést és toleranciát tanúsítunk. Tiszteletben tartjuk étkezési, vallási és egyéb kulturális szokásaikat, hagyományaikat. A nyelvi nehézségeket segítséggel, türelemmel próbáljuk enyhíteni. A gyermekeknek fokozottan biztosítjuk az egyéni, differenciált fejlesztést, a felzárkóztatást.

Az óvodapedagógusok a multikulturális társadalom értékközvetítőjeként töltik be hivatásukat, és vállalnak aktív szerepet mindenfajta elnyomás megszüntetésében. Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben az óvoda feladata a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, további szakmai támaszrendszer kiépítése (segítők bevonása).

Feladatunk:

- a megelőzés,
- a probléma felismerése,
- segítségnyújtás,
- a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.

A veszélyeztetettség megszüntetésében igyekszünk segítséget nyújtani, illetve együttműködni a különböző szakemberekkel a gyermekek érdekében. Ha az óvoda **a gyermeket veszélyeztető okokat** pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a Család és Gyermekjóléti Szolgálatot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

VII. Intézményi jó gyakorlat

Helye: Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét

1. Mozgáskotta

Jó gyakorlat megnevezése:	Értelmi képességek fejlesztése mozgáskottával
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Szivárvány Óvoda Gazdagréti Óvoda, székhely

Rövid leírás:

Ez a módszer a mozgást nem csak közvetlen célként, hanem komplex fejlesztésként (térbeli, időbeli, dinamikai) értelmezi.

A természetes mozgásfejlődés lebontott elemeit, valamint összetett feladatokban kognitív funkciókat tartalmaz, különféle mozgásprogramok segítségével. A széleskörű, játékos fejlesztési formák megteremtik annak lehetőségét, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson. Mind a testi képességek, mind a gondolkodási képességek fejlesztésében komoly kihívást jelent. A székhelyen a tornaterem hiánya miatt a napi életben a lehetőségeinkhez igazodva a csoportok mindennapjaiba beépítve használjuk a Mozgáskotta programot és eszközeit. A program a fokozatosságra épített, – az egyszerűtől a bonyolultabbig a könnyűtől a nehezebbig feladatai – jól beépíthetőek és megvalósíthatóak a vegyes csoportokban a gyermekek életkori sajátosságai és a képességeik fejlettségének figyelembevételéhez, a differenciált feladatadáshoz.

2. Zeneovi

Jó gyakorlat megnevezése:	Zeneovi
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Szivárvány Óvoda

Rövid leírás:

A zeneovi Forrai Katalin hagyományát ápolja, aki Kodály Zoltán tanítványa volt.

A zeneoviban elsősorban készség fejlesztés folyik ritmushangszerekkel: a ritmus érzék és a zenei hallás fejlesztése, mert minden gyermek fejleszthető az egyéni adottságainak megfelelően.

Törekszünk arra, hogy az a gyermek is megszeresse a zenét, aki nem annyira tehetséges ezen a téren, mivel a zenehallgatóvá nevelés is fontos. A zeneovi keretein belül tehetséggondozás is folyik, mivel a zenei tehetséget lehet szinte a legkorábban felismerni.

3. Drámapedagógia

Jó gyakorlat megnevezése:	Drámapedagógia
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Óvoda, székhely Gazdagréti Szivárvány Óvoda

Rövid leírás:

A drámapedagógia módszere több szintén is megjelenik nevelőmunkában. Jó eredménnyel alkalmazható a gyermeki személyiség alakításában, fejlesztésében: az én-kép, önismeret, önbizalom formálásában. Segítségre van az etikai, erkölcsi nevelésben: a drámapedagógiai játékokkal érthetővé válik a gyermekek számára a „jó”, „rossz”, valamint a helyes, helytelen fogalmak.

Mai, rohanó világunkban sokszor „jőlesik” a gyermekeknek, ha kibeszélhetik, kijátszhatják magukból a felgyülemlett feszültséget. Ennek a módszernek a bevezetésével, alkalmazásával sikeresen oldható meg a közösségformálás, az együttműködő képesség, alkalmazkodóképesség alakítása.

A különböző tevékenységi területeken is alkalmazható ez a módszer, így a versek, mesék gyakorlásakor, környezeti játékokban, vagy a zenei nevelésben, mozgástevékenységben.

4. Persona Doll módszer

Jó gyakorlat megnevezése:	Persona Doll módszer
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Óvoda, székhely

Rövid leírás:

Ez a módszer jól alkalmazható a gyermekek szociális érzékenységének formálásában, az érzelmi intelligencia fejlesztésében. Segítségével a tolerancia szintjét tudjuk emelni az óvodások körében. A gyermekek megtapasztalják, hogy mindenki más, de mindenki értékes ember. Megtanulják, hogy egymásnak segíteni, egymást támogatni jó.

Természetessé, elfogadottá válik számukra, hogy különbözünk egymástól.

A módszer alkalmazása során a gyermekek hozzáállását, közösségi, társas viselkedését tudjuk pozitívan fejleszteni, hogy képessé váljanak az inkluzív magatartásra, a fogyatékos gyermekek, emberek elfogadására, befogadására is.

5. Környezettudatos magatartás alakítása

Jó gyakorlat megnevezése:	Környezettudatos magatartás alakítása
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Óvoda, székhely és Telephelyek

Rövid leírás:

A **fenntarthatóság pedagógiája** iránti elkötelezettségünk az óvoda mindennapi életébe beépülő folyamatként jelenik meg.

A Gazdagréti Óvoda a közvetlen környezet, a **külső világ tevékeny megismerésére** helyezi a hangsúlyt. Ennek megfelelően alakítottuk ki az óvoda udvarát is, ahol a növénsimogatótól kezdve a gyógynövényes kerten át a föld ablakig minden megtalálható. Az intézményünkben a **környezettudatos nevelés mellett a zöld jeles napok** ünneplésére, valamint a **családokkal való együttműködésre** is odafigyelünk. A szülőket is bevonva az óvoda udvarán, Tanösvényt alakítottunk ki. A nevelőtestület a tanösvényhez kapcsolódó szakmai anyagot gyűjtött össze, **Pitypang Tanösvény Útikalauz** áll rendelkezésre. Az **Energiaovi gyakorlati** megvalósítása megjelenik a mindennapokban is.

Az energia a gyermekek mindennapi életében jelen van. Az **energiaforrásokkal játékosan** ismerkednek meg. Az óvodás korosztály lételeme a játék, a mozgás, ezekre a tulajdonságokra építve az **Energia Kuckó játékeit** használjuk előszeretettel, hiszen ezek a nap bármely szakában játszhatók, nagyobb részük a csoportszobában és a szabadban is. A Labirintus, Kakukktójas, Párkereső, Memória, Rajzoló, Társasjáték, Érzékenyítő játék, Színező, Igaz-hamis, Sorba rendezés mind nagyon kedveltek a gyermekek körében.

6. Jeles napok megünneplése

Jó gyakorlat megnevezése:	Jeles napok megünneplése (interaktív módon)
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Óvoda

Rövid leírás:

„Ha nem hallom elfelejtem, — ha látom, megjegyzem, — ha csinálom megértem.”

(Kínai közmondás)

A jeles napok különleges eseményei nevelési folyamatunknak. Élménypedagógiai módszerekkel speciális tanulási légkört teremtünk, ahol a motiváció és a közvetlen megtapasztalás élménye eredményesebbé teszi a befogadást. Az interaktív élményszerzés

segít az ismeretek feldolgozásában, elmélyítésében. Az ismeretet, tudást, tapasztalatot közvetlen cselekedtetés formájában adjuk át. Évek óta kiemelt figyelmet fordítunk ezekre az óvodai szintű sikeres jeles napokra, melyek közül mindig más-más kerül feldolgozásra.

7. Erdei óvoda

Jó gyakorlat megnevezése:	Erdei óvoda
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Szivárvány Óvoda és Telephelyek

Rövid leírás:

Óvodánk hosszú idő óta minden év júniusában, nagycsoportosai számára erdei óvodát szervez a kerület Soltvadkerti táborában. A tábor finanszírozása önköltséges a szülők részére, ha lehetőséget kapunk, pályázati támogatással csökkentjük a szülők önrészét. Táboroztatásunk célja a külső világ sokszínű tevékeny felfedeztetésével a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. Felfedeztetjük a közvetlen és tágabb környezetükben rejlő szépségeket. Az öt nap a gyermekek számára egy komplex felépített óvodai program, mely szociális kompetenciák fejlesztése mellett környezettudatos szemléletet formál egészségneveléssel és mozgásfejlesztéssel. Az utazás fontossága nem csak abban van, hogy óvodásainkat friss levegőjű helyekre visszük, nem is olyan kirándulásról szól, ahol a család helyett szeretnénk élményekhez juttatni Őket. Egyszerűen erre a korra érnek meg, hogy igazán élmény dús inger gazdag, felejthetetlen hetet tölthessünk együtt.

8. Erőszakmentes kommunikáció, agresszió megelőzés

Jó gyakorlat megnevezése:	Erőszakmentes kommunikáció- agresszió megelőzés
Megvalósítási helyszín:	Gazdagréti Óvoda székhely

Rövid leírás:

Segítséget ad a gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt és gyermek-felnőtt kommunikáció formálásában, javításában, s hatékonyabbá tételében. Segítségével megtanulható a saját szükségletek megfogalmazása anélkül, hogy mások érdekeit, érzelmeit sértenénk, nagymértékben segíti az érzelmi intelligencia alakulását.

Az erőszakmentes kommunikáció két pozitív hatása:

- Megtanulja a gyermek, hogy ha valaki nemet mond, az csupán azt jelenti, hogy Ő csak valami mást szeretne, s nem azt, hogy a másikkal baj van.
- Megtapasztalják az együttérzés erejét és azt, hogy megoldhatatlan helyzetek nincsenek.






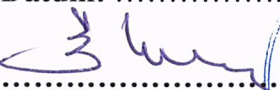
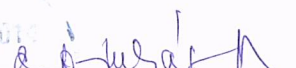
A módszer bevezetését kiscsoportban érdemes elkezdni, ahol a pedagógus mintát, modellt nyújt a kicsiknek a társakkal való kapcsolatteremtés módjáról.

Középső csoportban már a gyermekek is próbálkoznak a társakkal ilyen módon beszélni, segítséggel begyakorolják, alkalmazzák a helyes kommunikációt.

Nagycsoportban már meg tanulják érvényesíteni akaratukat mások érzéseinek tiszteletben tartása mellett.

Bebizonyosodott számomra, hogy az erőszakmentes kommunikáció alkalmazásával sikerül megelőzni, illetve csökkenteni a csoportokban az agresszív viselkedés kialakulását, a gyermekek konfliktus kezelésére, megoldására pozitív hatása van.

ZÁRADÉK

<p>A Pedagógiai Programot készítette: Az intézmény vezetője Dózsa-Szedlacsek Éva</p>	<p>Dátum: 2022.11.30.</p> <p style="text-align: center;">  Dózsa-Szedlacsek Éva Intézményvezető aláírása </p>
<p>Az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai az óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakról a nevelőtestületi elfogadás előtt tájékoztatást kaptak.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p style="text-align: center;">  Csabainé Székely Mónika A nevelő munkát segítő alkalmazottak nevében </p>
<p>A Szülői Szervezet, a módosított Pedagógiai Programról magasabb jogszabályban biztosított jogai alapján a nevelőtestületi elfogadás előtt a tájékoztatást megkapta.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p style="text-align: center;">  Illés Marianna Szülői Szervezet nevében aláírás </p>
<p>Újbuda Önkormányzata, mint fenntartó a magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendezéséhez a tájékoztatói jogát korlátozás nélkül a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.</p>	<p>Dátum: 2023.01.24.</p> <p style="text-align: center;">  Fenntartó nevében aláírás P.H. </p>
<p>Újbuda Német Nemzetiségi Önkormányzata a Pedagógiai Program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával a gyakorolta.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p style="text-align: center;">  Nemzetiségi Önkormányzata nevében aláírás P.H. </p>
<p>A nevelőtestület magasabb jogszabályban meghatározottak alapján a helyi egészségfejlesztési programot az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, valamint a diabéteszes gyermekek és az allergiás gyermekek ellátásához kapcsolódó teendők rögzítéséhez beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat támogató véleményét.</p>	<p>Dátum:</p> <p style="text-align: center;">  Dr. Lehoczky Péter Gábor iskolaegészségügyi szolgálat vezetője/ orvos P.H. </p> <p style="text-align: center;">  Dr. Dajbukát 144 </p>

<p>A Pedagógiai Programot az óvoda szakmai munkaközössége a jogszabály által ráruházott hatáskörében <u>véleményezte</u>, szakmai javaslatait a Pedagógiai Program elfogadása előtt megtette.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p></p> <p>.....</p> <p>Sárosiné Nagy Erzsébet Szakmai munkaközösségvezető</p>
<p>Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület döntési hatáskörében <u>elfogadta</u>.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p></p> <p>.....</p> <p>Kránczné Dobó Erika Nevelőtestület nevében</p>
<p>Pedagógiai Programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban meghatározottak alapján <u>jóváhagyta</u>.</p>	<p>Dátum: 2022.12.14.</p> <p></p> <p>.....</p> <p>Dózsa-Szedlacsek Éva óvodavezető</p> <p></p>

Gazdagréti Óvoda **Kindergarten in Gazdagrét**

Függelék



Óvodán kívüli óvodai nevelés a Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét óvodában

A világjárvány miatt kialakult helyzetben közös a felelősségünk abban, hogy a családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsék az óvodapedagógusok olyan módon és formában, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen teljen és élményekkel teli legyen.

Az elmúlt időszakban óvodánk nevelőtestülete alkalmazkodva a járványügyi intézkedésekhez, adott időszakokban bevezette már az óvodán kívüli nevelést.

A színvonalas nevelőmunka érdekében fontos, hogy az óvodapedagógusok egységes szemlélettel alkalmazkodjanak ehhez a rendkívüli helyzethez figyelembe véve az adott gyermekcsoport gyerekeinek, családjainak sajátosságait.

A nevelőmunka középpontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.

Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.

Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése, valamint szükség szerint a családok és az óvodapedagógusok mentális megsegítése a Home Office-ban történő munkavégzés során is speciálisan képzett szakember/szakemberek közreműködését igényli, igényelheti.

Az óvodában dolgozó segítő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, óvodapszichológus, szociális segítő stb.) is online folytatják fejlesztő munkájukat.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak továbbra is feladatuk, hogy szem előtt tartsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A nem magyar anyanyelvű gyermekeket is nevelő csoportokban dolgozó óvodapedagógusoknak idegen nyelvi tudásuktól függően lehetőséget kell teremteni, vagy

segítséget kell kérni, hogy a szülők és gyermekeik irányába eljussanak a különböző információk és szakmai tartalmak.

A digitális világ beláthatatlan tengerében kisgyermekünk észrevétlenül kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek, ezért tanácsokkal kell ellátni őket, illetve védelmük érdekében szabályokat felállítani számunkra. A felnőtt iránymutatása, az online eligazodás segítése, a felelős internethasználat és a hálózati kommunikáció alapvető szabályainak betartása elengedhetetlen, aminek irányítása ebben a kritikus helyzetben az óvodapedagógusok kezébe került.

A pedagógiai hozzáértés a szülőtől nem várható el az otthonában, a szakszerű pedagógiai és digitális támogatás azonban igen.

Az óvodapedagógus digitális felelőssége, hogy pedagógiai szemléletét, meggyőződését méltóképpen reprezentálja a virtuális térben.

Az óvodapedagógusok digitális kompetenciája több oldali megközelítést igényel.

1. Pedagógiai irányelvek mellett tudatában van a kisgyermekkor digitális pedagógia módszertan alapelveivel és megoldási lehetőségeivel.
2. Ismeri és használja az adott korosztály számára ajánlatos alkalmazásokat és felelősségteljesen dönt a különböző korosztályhoz illeszkedő applikációk kiválasztásában, továbbá az óvodai nevelési rendszerbe való adaptáláshoz.
3. Tájékozódik az online etikáról, az ezzel kapcsolatos törvényi előírásokkal, a digitális etikett, virtuális attitűd, példaértékű elsajátításáról tesz tanúságot.
4. Felelősségteljesen használja az internet kínálta lehetőségeket és tiszteletben tartja felhasználóként mások személyiségét online tevékenysége során, betartja az óvodai csoport online közösségének szokásait, szabályait.
5. Kellőképpen mérlegeli, hogy pedagógusként és magánemberként milyen nyomot hagy az online térben ténykedései és nézetei kinyilvánításával.

Digitális pedagógiai módszertan - Dióhéjban:

Mit? A 3-7 éves korosztály számára fejlesztett programok, applikációk, interaktív tananyagok. Az óvodapedagógus feladata a kínálaton kívüli online tartalmak felkutatása, kipróbálása, kiválogatása és tematizálása!

Miért? Kognitív képességek, pszichikus funkciók, szocializáció fejlesztése, kreativitás, alkotó képesség, művészeti élmények átélése: minden esetben a gyermekek

egyéni szükségleteihez igazodva, egyéni utak támogatása.

Mikor? Az óvodai élet napirendjéhez, a család, illetve az óvodapedagógus munkarendjéhez igazodjon.

A feltételek és a napirend tükrében ajánlatos átgondolni, hogy a nap melyik időszakában kínálunk lehetőséget a digitális eszközök használatára.

Mennyi ideig? A képernyő előtt töltött idő maximum 5-től 30 percig terjedően tartson, kortól, képességektől és lehetőségektől függően.

Kivel? Óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, szülő, gyermektárs, családtag!

Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés akkor is, ha ez látszólag ellentmond ebben a helyzetben az online kapcsolattartási, ismeretátadási formának, lehetőségnek. **A megosztásra kerülő digitális tartalmak** családokban történő tovább gondolásában az adott feladattól és gyermektől függően a szülők, vagy más családtag személyes jelenlétét, segítségét kérik az óvodapedagógusok.

Az online kapcsolattartás ebben a helyzetben mentális szempontból is rendkívül fontos, mind a családoknak, mind pedig az óvodapedagógusoknak.

Elvárás minden pedagógustól és a nevelést segítő munkatárstól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot” adjunk, azonban sokszínű tartalmakkal és formában folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, amelyekkel változatos, a gyermekek érdeklődését felkeltő és fenntartó tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben ezzel is fejleszthetik gyermekeiket.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ☺ A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információtechnológiai vagy számítástechnikai eszközök igénybevételével.

- ☺ A Home Office kialakított munkarendje szerint óvodánk Pedagógiai Programjára és éves munkatervére alapozott feladatok ellátása (Lásd a kialakult helyzet szerint aktualizált Munkatervet, vezetői utasításokat, és egyéb tartalmakat)
- ☺ **Az óvodapedagógus a megosztásra kerülő digitális nevelési és tanulási tartalmak mennyiségét, minőségét és ütemezését** egyaránt a Pedagógiai Programunkkal szinkronban, az óvodás korosztálynak megfelelő időtartamot figyelembe véve kell, hogy közvetítse, ezzel elkerülve a gyermekek és a szülők túlterhelését.
- ☺ **Az óvodapedagógusok tevékenységi területenként készítsenek heti ajánlást a saját óvodai csoportjuknak, amit lehetőség szerint a saját digitális felületükön osszanak meg.**
- ☺ Az ajánlat nyelvezete a szülők számára felsorolásszerű, egyszerű, de részletes legyen, lehetőleg idegen- és szakszavaktól mentes, azonban tartalmát illetően feleljen meg az óvodapedagógia alapelveinek és óvodánk Pedagógiai Programjának.
- ☺ **-A családok befogadóképességére való tekintettel – idő, hely, eszköz - célszerű egyszerre kevés ötletet felkínálni, mert így a tevékenységekben való elmélyülés és azok megvalósítása eredményesebb lesz.**
- ☺ **Az óvodapedagógus feladata:** képek, fotók illusztrálásával, videókkal megkönnyíteni a szülő és gyermek számára a feldolgozást.
- ☺ **Az óvodapedagógusok** a szülőktől kapott visszajelzéseket - az adott csoport által meghatározott kommunikációs csatornán, (Google csoportban, Skype-n, zárt Facebook csoportban, Messengeren) - örömmel és szívesen fogadják.
- ☺ **Az óvodapedagógus** az óvodai csoport levelezőrendszerén keresztül a gyermekek számára írt levéllel teheti még személyesebbé a kapcsolattartást.
- ☺ **Az óvodapedagógus** ajánljon a szülők számára a digitális tevékenységekhez linkeket, appokat, alkalmazásokat a digitális etikett és a digitális pedagógiai módszertan elvei szerint.
- ☺ **Az óvodapedagógusok saját döntésük alapján** készíthetnek a gyerekek számára személyes tolmácsolásukban mese, zenei videókat, ezzel is személyesebbé téve az online kapcsolattartást.
- ☺ **A szülői közösséggel a hivatalos, mindenkit érintő témákban érdemes e-mailen keresztül tartani a kapcsolatot, mert ez mára már egy elfogadott, hivatalos formája a kapcsolattartásnak.**

Az óvodapedagógusok javasolják a szülők számára az otthoni heti és napirend kialakítását. Ezzel összefüggésben a szülők tudatosítsák gyermekeikben, hogy a nap mely időszakában kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék- és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra.

Az óvodapedagógusok adjanak tanácsot a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, erősítve a szülőkben a játék kitüntetett szerepét, és annak személyiségfejlesztő lehetőségeit, illetve hatásait. A szülők kapjanak tanácsot a tekintetben is, hogy kötött formában a különböző tevékenységeket 5 – 35 perc időtartamra tervezzék a gyermekek életkori sajátosságai függvényében.

A család életének szervezésében is – hasonlóan az óvodaihoz – a gondozásnak meghatározó, és kiemelt szerepe kell, hogy legyen.

Fontos, hogy az óvodai csoport gondozási terve – természetesen a szülők számára is érthető tartalmakkal és tanácsokkal kiegészítve – kerüljön a szülők körében is megosztásra.

Célszerű a kialakult pedagógiai tervezés gyakorlatától eltérően rövidebb időtartamú gondozási tervet készíteni a családi nevelés támogatására.

Az óvodai nevelés és tevékenységek tervezését, értékelését az intézményünk eddigi gyakorlatának megfelelő dokumentumokban, azaz a csoportnaplókban és az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentumokban rögzítik a pedagógusok.

Az online munka során a pedagógusok digitális formában rögzítik az egyes gyermekkel kapcsolatos megfigyeléseiket, észrevételeiket, s ezeket később nyomtatott formában a megfelelő dokumentumhoz csatolja.

Abból kell kiindulnunk, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, melyet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja is közvetít.

Az óvodapedagógusok egyrészt a Pedagógiai Programunk és saját pedagógiai gyakorlatuk alapján, másrészt a családok igényeire alapozottan segíthetik meg a gyermeki személyiség kibontakozását, fejlődését.

Az óvodának továbbra is elsődleges célja – bár alapvetően az eddigi együttműködés kevésbé gyakorolt formáiban – hogy a szülők számára nyújtott nevelési tartalmakkal kiegészítse a család nevelési gyakorlatát, és ez által szolgálja a családdal együtt a gyermek fejlődését.

A család együttműködési hajlandósága vagy képessége, valamint az együttnevelés eredményessége az új gyakorlat során korábban, és egyértelműen válhat érzékelhetővé. A szülő dönthet, hogy ebbe bekapcsolódik, együttműködik, élni kíván-e a felkínált lehetőséggel.

Az uniformizálás szándéka nélkül javasolt, hogy óvodánk telephelyei a szülői közösséggel való hivatalos információk átadásához egységesen ugyanazt a kommunikációs csatornát -e-mailt - alkalmazzák.

A kapcsolattartás kötetlenebb formáit az adott csoport, óvodapedagógusok, gyermekek, szülők kompetenciái, lehetőségei határozzák meg.

Az óvodai élet különböző területein az óvodapedagógusok feladatai:

Játék

- ☺ **Az óvodapedagógus adjon tanácsot** a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és mobil – játékterek kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékformákhoz: a gyakorló, a szimbolikus, a konstruáló, a szabály-, és a mozgásos játékokhoz.
- ☺ **Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a szabad játék.**
- ☺ A szülők gyermekeik otthoni játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekeik számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.
- ☺ **Az óvodapedagógusok ösztönözzék a szülőket**, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában – váljanak a gyermek játszótársaivá.
- ☺ Így a felnőttek utánzó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társsá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami tovább görgetheti azt.
- ☺ Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- ☺ **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekeik játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosítója lehet.

- ☺ Mindezt a szülő feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- ☺ **Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK fontosságáról, melynek során a gyermek újra éli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat.**

Verselés, mesélés

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés és a mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van.

A kényszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal mérhető hatással lesz erre a területre. Ezt a hatást a média- idő és tartalom megfelelő mértékének ajánlásával az óvodapedagógusok igyekezzenek kedvező irányba terelni az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- ☺ **Javasolja az óvodapedagógus**, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, hely, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel közösen.
- ☺ **Javasolt a mindennapos verselés és mesélés**, elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásával, hiszen a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme., hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.!
- ☺ **Kapjanak ösztönzést a családok - Az óvodapedagógus ajánlásaival** a mindennapos közös mondókázásra, verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra.
- ☺ **Kapjanak megerősítést a szülők** arra vonatkozóan, hogy „a gyermekek legjobban a „fej” mesét szeretik”. (Dr. Vekerdy Tamás)

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- ☺ **Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye** az éneklést, zenélést, zenehallgatást a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé a gyermekek fejlettségének,

óvodánk zenei nevelésének megfelelő mondókákkal, dalokkal, zenehallgatási művekkel.

- ☺ **Az óvodapedagógus biztassa a szülőket**, hogy lehetőség szerint gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.
- ☺ **Az óvodapedagógus biztassa a szülőket**, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- ☺ **Az óvodapedagógusok igény szerint vonják be a szülőket** is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.
- ☺ **Az óvodapedagógusok kérjék meg a szülőket**, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.
- ☺ **A pedagógusi és szülői minta** spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- ☺ **Az óvodapedagógus javasolja**, hogy lehetőség szerint ott, ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki, biztosítsanak egy olyan teret (egy asztallaprészt, vagy festőállványt stb.) a gyermek számára, ahol a nap bármely szakában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal.
- ☺ Itt kapjanak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok.
- ☺ Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szüleik kreativitását egyaránt ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom- és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését.
- ☺ Az óvodapedagógus közvetítse a szülők felé, hogy maga a tevékenység és ennek öröme a fontos.
- ☺ **Az óvodapedagógus ösztönözzé a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosságra**, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtésére, a hasznos hulladékok újbóli felhasználására (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).

- ☺ **Az óvodapedagógus instrukciói alapján** a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ☺ **Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket**, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják a csoporttársakkal.
- ☺ **Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen** a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- ☺ **Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket**, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- ☺ **Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket** a vizuális tevékenységek során adódó, esetlegesen előforduló baleseti veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére.

Mozgás

Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés – háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében.

Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén.

A spontán – a játékban, azon belül is elsősorban a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásra minden nap, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőkből, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.

Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.

Az óvodapedagógus téma- és feladatajánálkai kapcsán törekedjen játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.

Tudatosítsa a szülőkben az óvodapedagógus az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánzó mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.

A külső világ tevékeny megismerése

- ☺ **Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét** arra, hogy a gyermekek szűkebb és tágabb környezetükben végzett megfigyelések, felfedezések, tevékenységek során számos, és életre szóló élményt, tapasztalatot, tudást és kompetenciát szerezhetnek.
- ☺ **Az óvodapedagógus segítse** a szülőket, illetve támogassa a gyermekeket különböző matematikai tartalmak felkínálásával.
- ☺ **Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket** a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához.
- ☺ **Az óvodapedagógus feladata,** hogy ezen a területen kiemelten közvetítse a szülők felé a szűkebb és tágabb környezet védelmére, megóvására, környezettudatosságra, fenntarthatóságra nevelés fontosságát, így a Zöld Óvoda programot is sikeresen közvetítheti a családok felé, melyben óvodánk évek óta aktívan vesz részt.

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodapedagógus ösztönözzé a szülőket a gyermekkel való együttműködésre.

A családok tartós otthonléte idején - kivált, ha az bezártsággal is együtt jár - számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására.

A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek részt otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei (közös főzés, sütés stb.).

Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek, családtagoknak, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény- és kisállat gondozás stb.).

A tanulás támogatása – A különböző tevékenységekben megvalósuló tanulás

- ☺ **Az óvodapedagógusok a nevelés-tanítás támogatásában** online tartalmak válogatásával, illetve a nagyon sok és hasznos link továbbításával segítik a szülőket és a gyermekeket.
- ☺ **Elvárás minden óvodapedagógustól**, hogy a különböző digitális tartalmakat megjelenítő linkek csak megfelelő válogatás, tematizálás, magyarázat vagy ráutalás kíséretében kerüljenek megosztásra.
- ☺ **Az óvodapedagógusok a tanköteles korú gyermekek tekintetében is kerüljék** az úgynevezett „házi feladat” adását és számonkérését!
 - Célszerű és javasolt olyan differenciált feladatokat, ötleteket és tartalmi ajánlásokat közvetíteni szüleiken keresztül az óvodás gyermekek számára, amelyek játékos tevékenységeket ígérnek, motiválók, leköthetik a gyermekek figyelmét, és adott esetben fejlesztő hatásuk is van az adott gyermek aktuális fejlettségi szintjéhez igazodva.
- ☺ **Az óvodapedagógussal szemben elvárás, hogy feladatellátása során a családok anyagi terheit ne növelje**, mivel a koronavírus okozta helyzet következményeként sok család egzisztenciális gondokkal is küzd.
 - Keressünk olyan megoldásokat, amelyekhez feltehetően rendelkezésre állnak az eszközök és anyagok a különböző felszereltséggel rendelkező otthonokban (újrahasznosítható anyagok, egyszerűen elkészíthető lisztgyurma, kupakok, flakonok, hajtogatáshoz régebbi csomagoló és egyéb papírok stb.).
- ☺ **Az óvodapedagógus a gyermekek otthoni tanulásának az alábbi formáit ösztönözzé, javasolja:**
 - az utánzások mintá-, és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás,
 - szokások alakítása,
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés,
 - a játékos, cselekvéses tanulás,
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
 - a szülők által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
 - a gyakorlati problémamegoldás.
- ☺ **Az óvodapedagógus támogassa a szülőket tanácsaival és példamutatásával** – különösen az egy csoportba járó testvérek esetén – abban, hogy mindig személyre szabottan, és pozitív értékeléssel segítsék gyermekeik személyiségének kibontakozását.

☺ **Az óvodapedagógusok nyugtassák meg a szülőket,** hogy az okos szabályokat felállító, a gondosan összeállított családi napirendet követő, a gyermekeiket cselekvő aktivitásra, kreativitásra és megtapasztalásokra serkentő családokban nevelkedő gyermekek a karantén következményeként nem kerülnek olyan helyzetbe és állapotba, amelyek majdan az iskolába történő beilleszkedésüket nehezítenék. Fontos viszont, hogy a szülők folyamatos kapcsolatot tartsanak az óvodapedagógusokkal, és lehetőség szerint működjenek együtt gyermekeik megfelelő fejlődése, fejlesztése érdekében.

**A tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek számára szervezett
CÉLZOTT FOGLALKOZÁSOK**

**Az iskolakezdés alól, az OH által, a szülők kérésére, az óvoda támogatásával felmentett
gyerekek fejlesztése a negyedik nevelési évben vegyes életkorú csoportokban**

Szociális területen:

A társakhoz való kapcsolódás, szabályokhoz való alkalmazkodás nehézségei a szociális éretlenség leggyakoribb okai.

Vegyes csoport lévén ezek a gyerekek könnyebben kapcsolódnak kisebb társaikhoz, kevesebb nehézséget okoz számukra az alkalmazkodás másokhoz.

- Az óvodapedagógusok a szabályokhoz való alkalmazkodást és a társakhoz való kapcsolatteremtést erősítik azzal, hogy az ismétlő nagycsoportosokat megkérlik, hogy legyenek egy-egy új kiscsoportos segítői.
- Az óvodapedagógus a pedagógiai asszisztens és a dajka bevonásával ezeknek a gyerekeknek új felelősi feladatot ad: szalvéta, w.c. papír mennyiségének, játékok elpakolásának ellenőrzése, udvari ivóeszközök kivitele, kisebb gyerek kikísérése a mosdóba, ezzel is erősítve a szabályokhoz való alkalmazkodást

Érzelmi területen:

- a kudarcűrő képességet erősíti az óvodapedagógus az egyénre szabott feladatok, szabály játékok kiválasztásával, a pedagógiai asszisztens és dajka bevonásával ezek felhasználásával, megoldásával egyénileg vagy kisebb csoportban.
- Az önbizalom fejlesztését segíti:
 - az óvodapedagógusok segítő hozzáállása, egyénre szabott módszerei, pozitív attitűdje
 - a kisebb társak támogatása, patronálása
 - az „én ezt már ismerem” - érzése a feladatok megoldása alkalmával
 - a túlzott zárkózottság feloldását segíti, hogy a nagyobb gyerekek könnyebben nyitnak kisebb társaik felé, és a számukra megszokott, érzelmi biztonságot nyújtó csoportban plusz egy év áll rendelkezésükre hátrányuk leküzdésére

- a feladattudat fejlődését segítheti elő az óvodapedagógus az egyénre szabott feladatok, megbízatások biztosításával és a pozitív megerősítés módszerével, ezeknek a gyerekeknek új feladatok adásával, melyet ők végezhetnek (fogkrém nyomása, kisebb társak ágyának kivitele, egyéni feladatmegoldás lehetőségének biztosításával) a szervezett tevékenységeken kívül is egyéni, vagy mikrocsoportos formában.

Mozgás területén:

A mozgás területén tapasztalt elmaradások leküzdését segíti elő az óvodapedagógus, bevonva a pedagógiai asszisztent és a dajkát:

- egyensúlyérzéklet javító eszközök használatának biztosításával a csoportszobában;
- a szervezett mozgásos tevékenységeken differenciált feladatadással, eszköz kiválasztásával;
- a finommotorika fejlesztése differenciált feladatadással, megfelelő technikák, eszközök, például ceruzafogó használatával lehetséges, melyet az óvodapedagógus választ ki, a végrehajtásba bevonja a pedagógiai asszisztens is;
- az udvaron található eszközök megtervezett felhasználása a különböző mozgásfajták fejlesztésére;
- heti egy alkalommal a vegyes csoportban lévő ismétlő nagycsoportos gyerekeknek óvodai szinten a mindennapos mozgás keretében számukra tervezett mozgásos játékok tartása a sportolásra alkalmas területen vagy sportpályán, lehetőleg az udvaron.

Értelmi területen:

- az óvodapedagógus feladata az egyéni fejlesztési tervnek megfelelően differenciált feladatok keresése, a pedagógiai asszisztens segítségével idő és hely biztosítása ezek elvégzésére;
- az óvodapedagógus feladata a pedagógiai asszisztens, dajka bevonásával fejlesztőjátékok folyamatos biztosítása játékidőben, ezek tudatos alkalmazása;
- az óvodapedagógus az óvoda saját szakembereivel (fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus) rendszeresen tart eszmegbeszélést, konzultációt.

Beszéd területén:

- az óvodapedagógus feladata anyanyelvi játékok keresése, a pedagógiai asszisztens segítségével ezek használata célzottan, ezen gyerekek bevonásával;
- az óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens, dajka feladata a helyes artikuláció, a megfelelő ragozás, névutók használatának folyamatos alakítása;

- az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka feladata a beszédfigyelem fejlesztése a pozitív megerősítés eszközével;
- az óvodapedagógus feladata a rendszeres konzultáció az óvoda logopédusával a gyermek fejlődéséről, a fejlesztés lehetőségeiről;
- az óvodapedagógus az ismétlő nagycsoportosokat kéri meg, választja ki az ismert körjátékok, mozgásos játékok szabályainak felidézésére.

Az OH döntése alapján plusz egy évet óvodában töltő gyermekek nevelése homogén csoportban

A negyedik évre óvodában maradó gyermekek majdani kudarcmentes iskolakezdését szeretnénk előkészíteni ezekben a csoportokban. Mivel ez az óvodai csoport általában az intézmény több csoportjából tevődik össze, elsődleges szempont a gyermekek megismerése, az egyéni képességek feltérképezése a további fejlesztéshez.

Minden óvodapedagógus átadja az illető gyermek fejlődési portfólióját az új csoportba, így a megkezdett és folytatni szükséges megsegítésekről is informálódhatunk. A csoport nevelői felveszik a kapcsolatot a belső és külső szakemberekkel, megbeszélik az egyéni fejlesztési terveket, ha szükséges (logopédus, gyógypedagógus, óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus).

Differenciált fejlesztés:

Bemenetkor megtörténik a gyermekek elődiagnosztikai mérése, mely segítségünkre van abban, hogy milyen képességterületen, vagy területeken van szükségfejlesztésre, megsegítésre.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek képességeinek, egyéni fejlettségének megfelelő tervezésére, a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartásra, együttműködésre.

Az óvodáskor nagyon szenzitív időszak a gyermekek életében, amikor szinte észrevétlenül szereznek ismereteket, tesznek szert tudásra. Még több lehetőséget kell biztosítanunk tehát, a szabad mozgásra, tapasztalatok szerzésére, raktározására, az érzékelés, észlelés fejlődésére.

Mozgás:

Az óvodai mozgástevékenység hatására fejlődik a gyermekek nagymozgása, finommotorikája, térészlelése, térérzékelése, értelmi képessége. A mozgásos tapasztalatok során alakul a gyermekek testképe, fejlődik énképe. A grafomotoros készségek alakulásához a mozgásképesség fejlődésére nagymértékben hozzájárul.

Kisgyermekkorban a testséma az a fontos viszonyítási pont, melynek segítségével a téri relációk a gyermekben kialakulnak, ennek támogatására különböző csoportos játéklehetőségek vannak, melyeket rendszeresen alkalmazunk.

A térészlelés lényege a mozgás, a sebesség, az irány, a határok érzékelése. Ezeket az információkat a tapintásos mozgásészlelés és a vesztibuláris rendszer, valamint a vizuális észlelés segítségével gyűjtheti össze a gyermek.

A nagymozgások gyakorlására tehát a negyedik évben még nagyobb hangsúlyt fektetünk. Olyan eszközöket is adunk gyermekeink kezébe, melyeket eddig még nem, vagy kevésbé használtak (falmászás, body roll, wesco elemek).

Az óvoda felszereltsége, a tornaterem megléte fontos tényező. Ennek hiányában az óvodapedagógus olyan külső lehetőségeket keres, melyek segítik a gyermekeket képességeik erősítésében, és még több mozgásos, kooperatív játékot alkalmaz. Ezeknél a játékoknál lehetőséget kapnak óvodásaink, hogy saját maguk is kitaláljanak játékokat, ezzel önbizalmuk, önértékelésük, magabiztosságuk is fejlődik. A mozgás fontos eleme, hogy nagy térben, lehetőleg a szabadban történjen.

A Mozgáskotta rendszeres használata sok készség, képesség fejlődésére adhat lehetőséget. Bár ez nem tornaszer, hanem értelmi képességeket fejlesztő eszköz, alkalmazása mindkét képességterületre jótékony hatással bír.

Kognitív képességek

Feladataink:

- figyelem, megfigyelőképesség
- érzékelés, észlelés
- emlékezet
- gondolkodási funkciók további fejlesztése.

A gyermeki kíváncsiság, tudásvágy felébresztésével, a folyamatos és egyszeri megfigyelési lehetőségek adásával támogatjuk óvodásainkat a minél szélesebb körű ismeretek begyűjtésében, a tudományos kompetenciáik fejlődésében. A természetbeni megfigyelések szervezésével, külső helyszínek bevonásával, a korosztálynak megfelelő interaktív kiállítások látogatásával látókörük szélesedik, megtapasztalják az óvodán kívüli élet legfontosabb szabályait.

Az IKT eszközök (Beebot, tablet) ellenőrzött használatának lehetőségével bevezetjük nagyjainkat a programozás alapjaiba, ezzel lehetőséget adva a problémamegoldó gondolkodás, a kombinatorikus gondolkodás, a kombinatív képességek fejlődésére.

A térbeli labirintus és egyéb játékos feladványok nemcsak a gondolkodás fejlődését eredményezik, hanem a mozgás, téri tájékozódás is alakul eközben.

Szociális kompetenciák:

Az alkalmazkodás, együttműködés, elfogadás, a társak felé nyitás tanulásának, gyakorlásának első mozzanata, amikor az óvodában még egy évet maradó gyermekekből egy új csoport alakul. Lehetőségük van arra, hogy új gyermekeket ismerjenek meg, új kapcsolatokat alakítsanak ki, más státuszt szerezzenek az új közösségben.

A társas viselkedés szabályait az „ismétlő nagycsoportban” a külsős programok szervezése alkalmával is gyakorolhatják gyermekeink. Nemcsak a csoporttársaikhoz tanulnak meg alkalmazkodni, de megismerik az idegenekkel (programvezető, muzeológus stb.) való kapcsolatok módjait, lehetőségeit. Jártasságot, magabiztosságot szerezhetnek az ismeretlen közegben történő tájékozódásban.

A felelősségérzet, a segítőkészség alakulását segíti a testvércsoporttal való szoros kapcsolattartás. Vállalkozó gyermekek segíthetik az oda járó kicsiket az öltözésben, segíthetnek ágyszárban stb.

A bátrabb gyermekek a különböző jeles napok alkalmával rövid „előadásokat” tarthatnak, ezekre a gyerekek ötletei és vállalásai alapján készülünk fel, és a cél a közös szórakozás, élménynyújtás. A pozitív visszajelzések motiválják a gyermekeket és erősítik személyiségük pozitív alakulását.

A drámajátékok folyamatos alkalmazása az összes szociális képesség fejlődésére pozitív hatással van.

Munkára nevelés:

A munka jellegű tevékenységeknél bővítjük a lehetőségeket a csoportszobában és az óvoda kertben is.

Legfontosabb céljaink:

- a gyermeki önállóság növelésével az életre, az iskolára való felkészítés,
- tapasztalatszerzés a környezetről és saját maguk képességeinek megismerése,
- a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása,

- a közösségi kapcsolatok alakítása, a munka iránti pozitív érzelmek erősítése
- saját és mások elismerésére nevelés.

Igyekszünk minél változatosabb munkalehetőségeket szervezni a gyermekeknek a lehetőségeket gazdagítjuk, hiszen az előző években már megismerték az önkiszolgáló és naposi munkát, megismerkedtek a kert gondozásához szükséges egyes munkafolyamatokkal.

Anyanyelvi nevelés:

A külön foglalkozások mellett fontos, hogy minél több bábozás, dramatizálás jelenjen meg rendszeresen a csoportban.

A drámajátékok, az anyanyelvi játékok alkalmazása heti rendszerességgel is segíti a beszéddel kapcsolatos képességek fejlődését.

Fontosnak tartjuk az olvasóvá nevelést, ezért ezekkel a csoportokkal a könyvtárba járás jó lehetőséget kínál, amelyet ki is használunk. Amennyiben a körülmények megfelelőek, a színházi, és egyéb előadások rendszeres látogatása is segít gyermekeink fejlesztésében.

Az erkölcsi nevelés, beszédfejlődés, nyelvi kifejezőkészség alakulását is segíti a „Mesét másként” program bevezetése.

A Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét nyári élet tervezése

Nevelőtestületünk számára fontos, hogy a nyár a gyermekek számára tartalmasan, élményekkel gazdagítva teljen, ezért telephelyenként a munkaközösségek olyan témajavaslatot tettek, melyet az adott időpontban dolgozó óvodapedagógusok töltenek meg tartalommal a pedagógiai asszisztensek segítségével.

A témákat úgy válogattuk össze, hogy az, az intézmények zárási időpontjától függetlenül a nyár folyamán bármikor megvalósítható legyen.

Az aktuális témákat az adott hét elején az éppen beosztott óvodapedagógusok osztják el.

A nyári élet egy adott, kijelölt csoportnaplóban történik, hogy az információk folyamatosan átláthatók legyenek.

A javasolt nyári óvodai tevékenységek célja:

- A gyermekek számára élmények nyújtása az idő tartalmas eltöltésére
- Közvetlen tapasztalatszerzéssel ismereteik kiegészítése
- Percepció fejlesztése
- Szociális kompetenciák fejlesztése
- Kreativitás, önállóság erősítése
- Mozgásfejlesztés (finommotorika, nagymozgás), edzettség alakítása
- Az iskolára való ráhangolódás megsegítése

Alapelvek

- Egészséges és kulturált életmódra nevelés
- Szabad játék, szabadon választott irányított játékok, játékba integrált tanulási lehetőségek
- Edzés, szabad levegőn való tartózkodás
- Különleges figyelem az SNI és BTM-es gyermekekre
- Fókuszban a tanköteles gyermekek

Témák az Aranykapu Telephelyen:

1. Nyári természet (rovarvilág, virágok, madarak stb.)

2. Vízi világ (strand, hajók, halak, homokvár építés stb.)

Szivárvány telephelyen:

1.Játék vízben, homokban

2.Kalózkod

3.Mese, mese, mátka

4.Színvarázs

Székhely óvoda:

1.Virágvarázs (erdő, mező virágai, színek, illatok)

2.A nyár örömei (játékok homokkal, vízzel, papírral)

3.Mesevilág (királyok, királylányok, lovagok és hasonló élőlények)

4.Népi játékok, mesterségek (fonás, szövés, agyagozás, nemezelés)

A nyári programok eszközeinek biztosítása fontos feltétele a programok sikerének. A hozzávalókról a nyári időszak megkezdése előtt gondoskodik az intézmény és a nevelőtestület.

Kiemelések az Óvodai nevelés országos alapprogramja dokumentumból

JÁTÉK:

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Munka jellegű tevékenységek:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek. Az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

**BUDAPEST FŐVÁROS XI. KERÜLET ÚJBUDA ÖNKORMÁNYZATA
KULTURÁLIS ÉS KÖZNEVELÉSI BIZOTTSÁG**

K I V O N A T

**a Kulturális és Köznevelési Bizottság
2023. január 24-én megtartott nyilvános üléséről készült
1. számú jegyzőkönyvből**

5/KKB/2023./I.24./ számú határozat

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata
Kulturális és Köznevelési Bizottsága 8 igen szavazattal,
ellenszavazat és tartózkodás nélkül úgy határozott, hogy

- a) az Albertfalvai Óvoda (1116 Budapest, Ezüsfenyő tér 1.),
a Dél-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Lecke u. u. 15-
19.), az Észak-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Tétényi
út 46-48.), a Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét
(1118 Budapest, Csíkihegyek u. 11.), a Kelenvölgy-
Örmezei Óvoda Kindergarten in Kelenvölgy-Örmező
(1112 Budapest, Neszmélyi u. 22-24.), a Lágymányosi
Óvoda (1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b), a Sasadi Óvoda
(1118 Budapest, Dayka Gábor u. 4/b) és a Szentimrevárosi
Óvoda (1113 Budapest, Badacsonyi u. 20-22.) legkésőbb
2023. január 31-én kihirdetésre kerülő, 2023. február 1-
jétől hatályba lépő **Pedagógiai Programjának
módosításáról** szóló tájékoztatást elfogadja.
- b) az Albertfalvai Óvoda (1116 Budapest, Ezüsfenyő tér 1.),
a Dél-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Lecke u. u. 15-
19.), az Észak-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Tétényi
út 46-48.), a Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét
(1118 Budapest, Csíkihegyek u. 11.), a Kelenvölgy-
Örmezei Óvoda Kindergarten in Kelenvölgy-Örmező
(1112 Budapest, Neszmélyi u. 22-24.), a Lágymányosi
Óvoda (1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b), a Sasadi Óvoda
(1118 Budapest, Dayka Gábor u. 4/b) és a Szentimrevárosi
Óvoda (1113 Budapest, Badacsonyi u. 20-22.) legkésőbb
2023. január 31-én kihirdetésre kerülő, 2023. február 1-
jétől hatályba lépő **Szervezeti és Működési
Szabályzatának** módosításáról szóló tájékoztatást
elfogadja.

- c) az Albertfalvai Óvoda (1116 Budapest, Ezüstkényő tér 1.), a Dél-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Lecke u. u. 15-19.), az Észak-Kelenföldi Óvoda (1119 Budapest, Tétényi út 46-48.), a Gazdagréti Óvoda Kindergarten in Gazdagrét (1118 Budapest, Csíkihegyek u. 11.), a Kelenvölgy-Örmezei Óvoda Kindergarten in Kelenvölgy-Örmező (1112 Budapest, Neszmélyi u. 22-24.), a Lágymányosi Óvoda (1117 Budapest, Bogdánfy u. 1/b), a Sasadi Óvoda (1118 Budapest, Dayka Gábor u. 4/b) és a Szentimrevárosi Óvoda (1113 Budapest, Badacsonyi u. 20-22.) legkésőbb 2023. január 31-én kihirdetésre kerülő, 2023. február 1-jétől hatályba lépő **Házirendjének módosításáról** szóló tájékoztatót elfogadja.

Határidő: 2023. január 31.

Felelős: Görög András elnök



K I V O N A T

az Újbuda Német Önkormányzata
2022. december 12-i ülésének jegyzőkönyvéből

87/2022. (XII.12.) ÚNÖ határozata

Az Újbuda Német Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy **a nemzetiségi érdekképviselettel összefüggő feladat együttdöntési jog gyakorlása keretében**, a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. 10. § (5), a 115. § e) és a 116. § (2) bekezdésében megfogalmazott jogkörében eljárva, a nemzetiségi óvodai nevelési feladatokat ellátó – Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata fenntartásában működő – Gazdagréti Óvoda/ Kindergarten in Gazdagrét 2023. évi Pedagógiai Programját véleményezve, az abban foglaltakat elfogadásra javasolja.

Határidő: 2022. december 12.

Felelős: ÚNÖ elnöke

Budapest, 2022. december 12.



Dr. Seifert Tibor
elnök

